

Notulen Statenvergadering van 21 juni 2019

INHOUDSOPGAVE
Notulen 21 juni 2019

	Presentielijst	Pagina 5
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 7
2	Spreekrecht externen	Pagina 8
3	Vragenuur	Pagina 8
4	Notulen	Pagina 8
5	Hamerstukken	Pagina 8
5.1	Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten	Pagina 8
5.1.1	P-19-010 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 27 mei 2019 (PS 2019-45434)	Pagina 9
5.1.2	G-19-018 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding prognose Scannexus (GS 2019-45637)	Pagina 9
5.2	G-19-010 Statenvoorstel Beëindigen Provinciale deelname in Brains Unlimited B.V., brief Gedeputeerde Staten van 30 april 2019 (GS 2019-39158)	Pagina 9
5.3	G-19-015 Statenvoorstel Provinciale garantstelling Mijnwater B.V., brief Gedeputeerde Staten van 19 juni 2019 (GS 2019-46672)	Pagina 10
6	Behandelstukken	Pagina 11
6.1	G-19-009 Statenvoorstel Jaarstukken 2018, brief Gedeputeerde Staten van 9 april 2019 (GS 2019-26815)	Pagina 11
6.2	G-19-012 Statenvoorstel 1e Afwijkingenrapportage 2019, brief Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019 (GS 2019-37106))	Pagina 11
6.3	G-19-017 Statenvoorstel Voorjaarsbrief 2019, brief Gedeputeerde Staten van 4 juni 2019 (GS 2019-41962)	Pagina 77

6.4	G-19-013 Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale bijdrage van € 24,8 miljoen ten behoeve van de Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar, brief Gedeputeerde Staten van 14 juni 2019 (GS 2019-45473)	Pagina 65
6.5	G-19-014 Statenvoorstel Vastellen aanvullend (Provinciaal deel van het) krediet project Opwaardering Maaslijn, brief Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019 (GS 2019-37372)	Pagina 81
7	Voorraadagenda	Pagina 101
8	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 101
9	Sluiting	Pagina 101

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 21 juni 2019

Voorzitter

Bovens, drs. Th.J.F.M.

Frische, drs. G.H.C., agendapunt 6.1 en 6.2

Statengriffier

Pregled, mr. A.O.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.

Akker, LLM, dr. J.P. van den

Baneke, P.D.

Bastiaans, L.H.

Berghorst, mevrouw mr. A.

Bosch, M.Th.

Burlet, MBA, R.J.H.

Caldenberg, M. van

Claassen, drs. R.A.B.

Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.

Franssen, R.J.H.

Frische, drs. G.H.C.

Geraats, J.M.L.

Geurts, ing. E.

Heldens, ing. T.M.

Hermans, L.J.

Housmans, R.W.P.E.

Ijpelaar, W.A.J.

Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.

Jetten, mevrouw T.G.M.

Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.

Koopmans, G.P.J.

Kuntzelaers, J.J.M.

Linden, H.M.V. van der,

Loomans, ir. P.J.M.

Mackus, H.J.H.,

Megens, B.J.M.H.

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

CDA

VVD

GroenLinks

VVD

PvdA

PVV

Forum voor Democratie

SP

PVV

SP

CDA

50PLUS

LOKAAL-LIMBURG

CDA

CDA

PvdA

VVD

PVV

PVV

CDA

D66

GroenLinks

PVV

CDA

PvdA

LOKAAL-LIMBURG

Partij voor de Dieren

CDA

PVV

GroenLinks

Nijskens, H.L.M.
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.
Reuser, J.A.A.M.
Rossel, A.
Sande, C.A.W. van der
Smeets, B.B.P.M.
Straus, mevrouw drs. K.C.J.
Tegels, ir. ing. R.J.J.
Teunissen, MSc, J.M.T
Thewissen, drs. M.W.
Vaessen, L.A.P.
Valk, MCDM, ing. R.E. van der
Vincken, drs. N.J.H.M.
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.
Wolters Gregório, J.

Afwezig

Bijnen, H.M. van
Kerseboom, mevrouw dr. S.

Het college van Gedeputeerde Staten

Bovens, drs. Th.J.F.M.

VVD
Partij voor de Dieren
Forum voor Democratie
GroenLinks
Forum voor Democratie
Forum voor Democratie
VVD
CDA
D66
Forum voor Democratie
D66
SP
Forum voor Democratie
CDA
SP

PVV
Forum voor Democratie

Notulist

DemiSec

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 21 juni 2019

1. Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, ik open de vergadering en ik verzoek u allen te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de Provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. Ik verzoek u te blijven staan.

Op 23 mei jl. overleed op 81-jarige leeftijd de heer Wien Wijnen. Hij was fractievoorzitter voor de VVD-fractie in deze Provinciale Staten van 1991 tot 1995 en daarna lid van het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg van 1995 tot 1999. Hij vervulde beide ambten met veel toewijding en wijsheid, daarvoor ontving hij ook voor zijn maatschappelijke verdiensten het Lidmaatschap in de Orde van Oranje-Nassau. Wij zijn de heer Wijnen grote dank verschuldigd voor wat hij voor de provincie Limburg heeft betekend en onze gevoelens medeleven gaan uit naar zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen. Ik verzoek u enige momenten stilte in acht te nemen.

Hartelijk dank, u kunt plaatsnemen. Dames en heren, van harte welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten. Voor deze vergadering zijn afmeldingen ontvangen van uw zijde van mevrouw Kerseboom van Forum voor Democratie en de heer Van Bijnen van de PVV-fractie. Zoals te doen gebruikelijk, mocht er sprake zijn van hoofdelijke stemming, dan wordt de volgorde waarin de stemmen worden uitgebracht door loting bepaald en dat gebeurt door aan het begin van de vergadering uit deze grote bokaal een nummer te trekken en achter dat nummer gaat de naam schuil van 1 van uw Statenleden en daar begint dan de stemming bij en dat is het Statenlid onder nummer 15 en dat is...

Griffier Pregled: De heer Frische.

De voorzitter: De heer Frische, die mag dan beginnen met stemmen. Dat is de 1e keer in uw leven geloof ik hè?

Dames en heren, de agenda ligt voor. Het Presidium heeft besloten dat de agendapunten 6.1 inzake de Jaarstukken 2018 en 6.2, de 1e Afwijkingenrapportage gezamenlijk kunnen worden behandeld in 2 termijnen, maar dan wel apart in stemming worden gebracht. Daarover gaat de heer Rossel een vraag stellen.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, want de orde is aan Provinciale Staten zelf en niet aan het Presidium en ik vind het rijkelijk laat als een uur voor de Statenvergadering deze beslissing wordt voorgekauwd. Ik heb 2 betogen voorbereid voor 2 aparte Statenvoorstellen, waarbij het ene Statenvoorstel het begrotingsjaar 2018 betreft en het andere Statenvoorstel het begrotingsjaar 2019. Dus ik vind het eigenlijk not done dat we dit nu samentrekken en ik ook mijn maximale spreektijd van 10 minuten zou hebben. Ik zit al te schrappen in mijn tekst, maar ik zou toch enige coulantie willen betrachten daar waar het betreft de spreektijd.

De voorzitter: Ja, dat laatste kan ik u toezeggen. De vraag is of het dan wel samen mag worden... Ik weet niet, u wordt... Ik schors de vergadering voor een minuut. Ik ga toch de heer Rossel proberen te beantwoorden. Vanaf nu zijn wij niet meer op de radio, dat is duidelijk. Ik ga toch de heer Rossel antwoorden. Ik zal clementie betrachten de heer Rossel als het over de spreektijd gaat, maar ik stel u

wel voor om de gezamenlijke behandeling in stand te houden. Is dat akkoord? Aldus. U heeft terecht, het is een voorstel aan Provinciale Staten en datzelfde geldt voor het voorstel dat van Gedeputeerde Staten gekomen is om de Voorjaarsbrief 2019 te behandelen tijdens deze vergadering. Het Presidium heeft vanochtend ook besloten om dat agendapunt toe te voegen aan de agenda van vandaag als agendapunt 6.3, maar tevens besloten om daarvoor een paar momenten van schorsing in te lassen, maar ik ga eerst even naar de heer Baneke. De heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Ja, als GroenLinks hebben wij goed gekeken naar dit stuk, we hebben daar vragen over gesteld. Die zijn bij mijn weten afgelopen woensdag aangeleverd. Wij vinden het echt kort dag om dan 2 dagen later daarover te vergaderen, zeker omdat we daar als fractie niet over hebben kunnen spreken. Dus initieel is ons voorstel om het van de vergaderinglijst af te halen, maar met een halfuur schorsing zouden wij kunnen leven.

De voorzitter: Een voorstel van de heer Baneke om punt 6.3 vandaag niet te behandelen, maar de volgende keer dan te behandelen. Wie is daar ook voor naast de GroenLinksfractie? Niet, dan gaan we akkoord met het voorstel van het Presidium, maar dan wel met de aantekening dat we een halfuur schorsing vooraf zullen doen voor dat agendapunt. Ja? Dan ligt er op die wijze dus een concept gewijzigde agenda voor voor deze vergadering en de vraag is of u daarmee kunt instemmen. Dat is het geval. Aldus besloten.

Ik zal proberen de lunch rond 12.30 uur te laten plaatsvinden en de eindtijd van de vergadering is, als iedereen zich aan zijn spreektijden houdt zeg ik dan streng, ongeveer rond 15.30 uur, maar daar kunnen geen rechten aan worden ontleend, moet ik er ook nog even bijzeggen. Dat was agendapunt 1.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Agendapunt 2, Spreekrecht externen. Er zijn geen mensen die zich daarvoor gemeld hebben, dus dat gaat over.

3. Vragenuur

De voorzitter: Agendapunt 3, het vragenuur is vandaag niet van toepassing. Er zijn geen vragenuren aangemeld.

4. Notulen

De voorzitter: Agendapunt 4, idem dito, er zijn geen notulen ter besluitvorming.

5. Hamerstukken

De voorzitter: Dus ik ben al met u bij agendapunt 5 van deze vergadering, dat zijn de hamerstukken.

5.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

De voorzitter: En dat begint bij 5.1, de bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten.

Voor de stukken benoemd in de volgende ontwerpbesluiten, zoals ik ze zodadelijk zal voorlezen, wordt op grond van artikel 25, 2^e lid Provinciewet geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten, zodat de bekrachtiging van de geheimhouding op grond van artikel 25 3^e lid Provinciewet aan de orde is.

5.1.1 P-19-010 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 27 mei 2019 (PS 2019-45434)

De voorzitter: Dat geldt eerst voor 5.1.1, het ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 27-5-2019 en daar is een vraag van de heer Van Caldenberg over. Bij 5.1.1 hè? Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, met het gevoel dat het enigszins ingewikkeld wordt om hierover te spreken. Er is destijds een besluit genomen en het zou goed zijn dat de reikwijdte van dat besluit iets zou worden opgerekt want volgens mij doet dan beter recht aan hetgeen in die vergadering is besproken en dat heeft te maken met hoe we het begrip, en daar ga ik dan maar even over hebben, 'stemverhouding' interpreteren. Ik zou u willen vragen of dat zou kunnen, zodat we in ieder geval weten welke partijen wat gestemd hebben.

De voorzitter: Aan de orde is de... We kunnen dat cryptisch doen, maar omdat u waarschijnlijk toch wat dat betreft akkoord bent met het besluit dat u de vorige keer genomen heeft, dat is dat de stemverhouding van de besloten vergadering van december openbaar kan worden gemaakt, daar heeft u 'ja' tegen gezegd de vorige vergadering. De vraag van de heer Van Caldenberg gaat 1 stapje verder, dat is niet dat de uitslag van de stemming openbaar wordt, maar ook welke partijen wat hebben gestemd ook openbaar wordt. Dat is de oprekking die de heer Van Caldenberg voorstelt met zijn besluit en daarvoor kijk ik even rond in deze vergadering, of u met die oprekking van dat verhaal akkoord zou kunnen gaan, zodat ook de stemverhouding per partij bekend is, niet per persoon, maar per partij. Is daar geen bezwaar tegen? Niet. Dan wordt dat geacht onder de verruiming te vallen, zal ik het zo maar even formuleren.

Ik constateer dat Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten als benoemd in artikel 25 Provinciewet voor het genoemde ontwerpbesluit, en dan hebben we het over de geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 27 mei 2019, met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval.

5.1.2 G-19-018 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding prognose Scannexus (GS 2019-45637)

De voorzitter: Dan 5.1.2, het ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding prognose Scannexus, GS 2019 met het nummer 45637.

Ik constateer ook dat daar de bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten als benoemd in artikel 25 van de Provinciewet voor het genoemde ontwerpbesluit met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval, aldus besloten.

5.2 G-19-010 Statenvoorstel Beëindigen Provinciale deelname in Brains Unlimited B.V., brief Gedeputeerde Staten van 30 april 2019 (GS 2019-39158)

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 5.2, G-19-010, het Statenvoorstel Beëindigen Provinciale deelname in Brains Unlimited B.V. een brief van Gedeputeerde Staten van 30 april 2019.

Het Statenvoorstel is behandeld in de Interim Statencommissie van 7 juni jl. en de Commissie heeft geen wensen en geen bedenkingen geuit ten aanzien van het Statenvoorstel. De Commissie heeft dus besloten om het voorstel als hamerstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van vandaag.

Ik constateer dat het Statenvoorstel G-19-010, Beëindigen Provinciale deelname in Brains Unlimited B.V. met algemene stemmen kan worden aanvaard. Dat is het geval, aldus besloten.

5.3 G-19-015 Statenvoorstel Provinciale garantstelling Mijnwater B.V., brief Gedeputeerde Staten van 19 juni 2019 (GS 2019-46672)

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 5.3, het gewijzigd Statenvoorstel Provinciale garantstelling Mijnwater B.V., brief Gedeputeerde Staten van 19 juni 2019.

Er ligt een gewijzigd Statenvoorstel voor. Het Statenvoorstel is ook behandeld in de Interim Statencommissie van 7 juni jl. De Commissie heeft geen wensen, noch bedenkingen geuit ten aanzien van het Statenvoorstel. De Commissie heeft dus besloten om het voorstel als hamerstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van vandaag en er is een stemverklaring aangekondigd door de fractie van Forum. Die komt ook? Ja, die komt ook. Dan geef ik het woord aan de heer Smeets.

De heer Smeets (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Binnen onze fractie leven nog steeds veel vragen ten aanzien van de Provinciale garantstelling van € 22,5 miljoen aan Mijnwater bv. Niet alleen de genoemde risico's ten aanzien van bijvoorbeeld de structurele onderschatting van de werkelijke investeringskosten, operationele kosten en noodzakelijke dekkingsbijdrage voor de backbone levert vragen op, ook nut en noodzaak van het onderhavige klimaatthema vraagt meer tijd om te komen tot een grondige analyse. Tel daarbij de negatieve berichtgeving in de media en de voor ons nog steeds onduidelijk onderbouwing van de kosten voor de burgers. De beoordeling van Mijnwater bv sec en de vraag waarom groei voor dit bedrijf noodzakelijk zou zijn, schept de verplichting tot het maken van de juiste afwegingen en daarvoor ontbreekt ons eenvoudigweg de tijd, mede gezien de lijvige documentatie en de complexe materie. Forum voor Democratie is kritisch ten aanzien van het van het gas afhalen van woningen en bedrijfsgebouwen, zoveel moge duidelijk zijn, en juist dit wordt beoogd met de verdere groei van Mijnwater bv. Aanvullende investeringen zijn noodzakelijk om die groei te realiseren en worden geraamd op € 90 miljoen zo lazen we in het Statenvoorstel. Alles overziend geeft dit voorstel ons momenteel onvoldoende comfort om het onverkort te steunen. Echter, tegenover ons zien wij een overgrote meerderheid van 10 partijen welke alle voorstander zijn van het verlenen van de garantstelling en daarmee dus de facto instemmen met de investeringen die daarmee gemoeid zijn. Het is wat ons betreft evident dat de stellingen zijn betrokken en Forum voor Democratie hecht geen waarde aan een debat dat per definitie een debat om des keizers baard is. Dat is nodeloze tijd en energie verkwisten aan een bij voorbaat vaststaand besluit. Derhalve hebben wij de Griffie daags na de Interim Statencommissievergadering van 7 juni jl. gevraagd om ons verzoek tot bespreekstuk om te zetten naar een hamerstuk voor deze Statenvergadering, maar wel onder de nadrukkelijke vastlegging van de serieuze bedenkingen welke de fractie van Forum voor Democratie heeft geuit. Tot slot roepen wij het nieuwe college op tot het maken van verstandige keuzes in de energietransitie. U zult daarbij een immer kritische doch constructieve Forum voor Democratiefractie tegenover zich vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Smeets. Daarmee kan ik constateren dat het stuk kan worden geaccordeerd met uitzondering van de stem van de Forum voor Democratieleden. Dat geaccepteerd zijnde, is het daarmee aanvaard.

6. Behandelstukken

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 6, de behandelstukken van vandaag.

6.1 G-19-009 Statenvoorstel Jaarstukken 2018, brief Gedeputeerde Staten van 9 april 2019 (GS 2019-26815)

6.2 G-19-012 Statenvoorstel 1^e Afwijkingenrapportage 2019, brief Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019 (GS 2019-37106)

De voorzitter: Aan de orde is 6.1, Statenvoorstel Jaarstukken 2018, brief van Gedeputeerde Staten van 9 april 2019.

Aan de orde zijn de agendapunten 6.1, Statenvoorstel Jaarstukken 2018, en 6.2, het Statenvoorstel 1^e Afwijkingenrapportage 2019. Zoals reeds bij de vaststelling is aangekondigd, worden deze agendapunten gezamenlijk in 2 termijnen behandeld, maar wel apart in stemming gebracht.

Zoals u is medegedeeld, geldt met betrekking tot de Jaarstukken 2018 een spreektijdenregeling conform artikel 20 Reglement van Orde voor Provinciale Staten van Limburg 2018 en deze spreektijdenregeling houdt in dat in 1^e termijn elke fractie 2 minuten spreektijd per fractielid krijgt met een minimum van 10 minuten en een maximum van 30 minuten. Daarvan is afgeweken overigens, in de Presidiumvergadering daar heeft iedereen zijn eigen minuten aangemeld en ik zeg nu al toe dat ik coulant zal zijn bij de bijdrage van GroenLinks. Buiten de hierboven genoemde spreektijdenregeling zal er in 1^e termijn tijd worden geboden voor interrupties over en weer en elk Gedeputeerde Statenlid krijgt een maximum van 10 minuten aan spreektijd in de 1^e termijn voor de beantwoording.

Het debat in 2^e termijn dient zich toe te spitsen op de vragen en op de ingediende moties en amendementen. Om die reden is de spreektijd zowel voor de fracties als voor het college in de 2^e termijn beperkt tot 1/3 van de toegewezen spreektijd in 1^e termijn. Indien er vragen zijn voor de portefeuille van de Commissaris van de Koning zal de vicevoorzitter van de Staten het voorzitterschap van deze Staten tijdelijk overnemen.

Het Statenvoorstel G-19-009 is in het bijzijn van Gedeputeerde Staten, de accountant Deloitte en de Statenonderzoeksfunctie behandeld in de Interim Statencommissie van 7 juni 2019.

Omdat met de Jaarstukken alle onderwerpen aan de orde zijn, is er vandaag geen mogelijkheid om na dit... Nee, dat klopt hier niet, dus dat schrap ik want er zijn wel moties vreemd aan de orde van de dag vandaag mogelijk omdat er ook andere zijn.

Dames en heren, ik verzoek u moties en amendementen over dit agendapunt zoveel mogelijk in de 1^e termijn in te dienen, zodat de Griffie de tijd krijgt om een overzicht van moties te maken. Het overzicht kan dan voordat we met de stemming starten worden uitgedeeld.

Genoeg gesproken van mijn kant, ik stel voor dat wij met de beraadslagingen beginnen en dan kijk ik op het spreektijdenoverzicht dat mij gegeven is en dat zou betekenen dat mevrouw Depondt-Olivers

als 1^e het woord krijgt namens de CDA-fractie en zij had 10 minuten aangevraagd, maar haar fractievoorzitter heeft haar 9 minuten gegeven. Dus dat wordt een uitdaging. Het is overigens ook de maidenspeech van de mevrouw Depondt en dat betekent geen interrupties en die zult u even moeten opsparen voor de 2^e termijn. Het woord is aan mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, de CDA-fractie constateert dat de Provincie financieel gezond is, en dat is een understatement lijkt me zo, en dat de begroting en de realisatie van 2018 redelijk in 1 lijn liggen. Beleidsmatig ligt de realisatie van doelen eveneens redelijk op schema. Op onderdelen is er wat achterstand of is er de vraag of er niet een tandje bijgezet zou moeten worden, maar wat de CDA-fractie betreft, kan dat op een ander moment bij behandeling van de betreffende thema's wat meer inhoudelijk aan de orde komen. De CDA-fractie is dan ook akkoord met de beslispunten inzake de Jaarstukken 2018.

Wat betreft de 1^e Eindejaarsprognose 2019, de Afwijkingenrapportage, constateren wij dat het totaal-effect van de bijstellingen van de begroting inderdaad marginaal is, maar dat dit vooral wordt veroorzaakt door een eenmalige extra dividenduitkering van € 3,6 miljoen door Enexis. De voorgestelde bestedingen passen binnen de beleidskaders en financiële uitgangspunten die Provinciale Staten hebben vastgesteld. De fractie gaat dan ook akkoord met de voorliggende voorstellen.

Voorzitter, Limburg kent nog een aantal grote uitdagingen de komende decennia, waarbij een actieve rol en inzet van de Provincie niet kan ontbreken. Welke inzet en welke rol dat zou moeten zijn en met welk risicoprofiel, ook mede in relatie tot de reservepositie, moet worden besproken en nader uitgewerkt in deze Staten. Denk hierbij aan vragen rondom het al dan niet publiek eigenaarschap en risicodragend investeren in relatie tot verduurzaming, behoud en versterking van een duurzame en innovatieve economie en de vraagstukken rondom voldoende arbeidskrachten en een hoge participatiegraad in relatie tot de vergrijzing van onze beroepsbevolking. Dat zijn vraagstukken met een langetermijnhorizon die het perspectief van een vierjaarsbegroting overschrijden, maar waarvoor echter nu wel stappen gezet moeten worden. Wij zijn dan ook blij met de aankondiging van het college dat het in 2019 met Provinciale Staten in discussie wil over een mogelijke uitbreiding van de ontwikkelende rol van de Provincie.

In de Commissie is vrij uitvoerig stilgestaan bij het risicoprofiel van Enexis in relatie tot die energietransitie. Daarbij zijn onder andere vragen aan de orde gekomen rondom mogelijk hergebruik van het bestaande leidingennetwerk voor andere vormen van warmtelevering, mogelijke concurrentie van of misschien juist dan wel participatie in andere netten, we hebben het net over Mijnwater gehad, en het risicoprofiel op termijn in relatie tot noodzakelijke investeringen om die energietransitie ook te faciliteren. Dit zowel in het licht van ons aandeelhouderschap van Enexis en de mogelijke risico's voor onze dividendpositie, maar ook en vooral in het licht van mogelijke consequenties voor de kosten van burgers voor hun aansluitingen en vastrecht en we zijn dan ook blij met de toezegging van de portefeuillehouder om in het najaar 2019 een themabijeenkomst met Enexis te beleggen om hierover verder te worden geïnformeerd.

Overall gezien is de CDA-fractie tevreden over de financiële en beleidsmatige realisatie en wij willen dan ook onze complimenten uitspreken aan de leden van Gedeputeerde Staten, het ambtelijk apparaat en alle anderen die zich al dan niet in opdracht van de Provincie in 2018 hebben ingezet om de gestelde doelen te bereiken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Depondt en een applaus en dat applaus geldt ook het feit dat u nog 5 minuut 14 over hebt en dat is helemaal goed. Ik ga over naar de 2^e spreker en dat is de heer Claassen van de PVV-fractie en ook hij heeft van zijn fractievoorzitter te horen gekregen dat hij geen 14 minuten, maar 10 minuten mag spreken. Kijk eens, ik ga proberen u eraan te houden.

De heer Claassen (PVV): Ja natuurlijk. Ik zal geen Housmansje doen, zover ben ik nog niet, dus ik pak er een papiertje bij. Voorzitter, mijn maidenspeech, wie had dat gedacht toen ik slechts enkele maanden geleden tijdens de presentatie van Kieslijst van de PVV in deze zaal mezelf presenteerde aan onze achterban samen met 25 enthousiaste mensen die met hart en ziel bereid waren om zich in te zetten voor onze prachtige provincie en tijdens deze presentatie sprak ik over het feit dat ik de samenwerking in de Provincie tussen de partijen en elkaar opzoeken, overleggen en compromissen sluiten, dat is geen vies woord, mooi vond om te zien. Ik sprak over de kracht van de Sociale Agenda als motor voor een gezond Limburg en gezonde Limburgers met regie over eigen leven. Hier wilde ik, als ik gekozen zou worden, graag aan bijdragen, een bijdrage op basis van een vitale begroting quasi evenwichtige keuze te maken in het belang van Limburg. En voorzitter, dat is ook precies het morele kompas van de PVV en we stellen altijd de vraag bij de keuzes die gemaakt moeten worden: wat is het belang voor onze inwoners? En daarnaast heeft de PVV al jaren burgerbetrokkenheid hoog in het vaandel staan, bestuurskracht zonder burgerkracht bestaat in onze ogen niet. Voorzitter, ik zal daar op het eind van deze speech nog op terugkomen.

Voorzitter, ik sta nu niet alleen over de Sociale Agenda of positieve gezondheidszorg sec te spreken, maar over al deze en nog veel meer onderwerpen via de Jaarrapportage 2018 en het is voor het eerst dat ik als Statenlid hiermee te maken heb en zoals een collega tijdens een vorige Commissievergadering al aangaf, het is nogal een hele kluit dit product goed te doorgronden en in alle zorgvuldigheid hebben Gedeputeerde Staten en de ambtenaren hier natuurlijk naar gekeken en er volgen bijstellingen op bijstellingen op de Jaarstukken en dan nog zijn er veel schriftelijke vragen. Voorzitter, ik constateer als kersvers Statenlid dat sommige collega's op het stellen van schriftelijke vragen bijna monopolie hebben en dat scheelt wel heel veel werk voorzitter want sommige vragen zijn het stellen zeker waard en biedt ons veel inzicht.

Voorzitter, de PVV wil op enkele aspecten van de jaarrekening inzoomen die naast alle andere belangrijke onderwerpen volgens de PVV extra aandacht behoeven. Ten 1^e voorzitter, mobiliteit. We hebben in de afgelopen tijd al veel gehoord over de achterstanden bij het onderhoud van onze Provinciale kunstwerken en dan hebben we het niet over de kunstcollecties bijvoorbeeld hier in huis, maar over de bruggen, de viaducten, de duikers die de Provincie in bezit heeft en die onderhouden dienen te worden. Het rapport van de Rekenkamer was hier duidelijk over, er is nog veel achterstand weg te poetsen, maar voorzitter, de PVV vraagt dan ook wat er het afgelopen jaar concreet gedaan is om de achterstanden weg te werken. Voorzitter, we hebben van de huidige portefeuillehouder begrepen dat er in de portefeuille Mobiliteit meer projecten zitten dan dat er geld is. Ook is aangegeven dat er dit jaar keuzes gemaakt moeten worden in deze portefeuille terwijl dit afgelopen jaar niet in voldoende mate gedaan is. Voorzitter, dit is op te maken bijvoorbeeld uit het overzicht op pagina 13 van de Jaarstukken waarin een staatje rood en oranje gemarkeerde projecten voor bereikbaarheid en mobiliteit aangeduid zijn. Dus de vraag is voorzitter: wanneer kunnen we beginnen met hier echt keuzes in te maken?

Ten tweede voorzitter, de Sociale Agenda. Als we kijken naar de Sociale Agenda, dan zien we nog steeds een aantal zaken die ons opvallen. De PVV heeft moeten constateren dat er van de € 32 miljoen die beschikbaar was voor de Sociale Agenda maar liefst afgerond 25% is uitgegeven aan onderzoeksmatige projecten. Voorzitter, dan hebben we het over € 7,84 miljoen dat besteed wordt

aan onderzoek. Het is volgens de PVV nu echt tijd om deze onderzoeksresultaten te valoriseren en te borgen en in henk-en-ingridtaal betekent dit dat het nu tijd is om te zorgen dat onze burger daadwerkelijk gaat merken wat de uitkomsten van deze onderzoeken voor hen gaan betekenen en op basis van de uitkomsten van die onderzoeken op projecten kan worden doorgebouwd die zichtbare betekenis krijgen voor deze burger. Voorzitter, hiermee kom ik terug op dat PVV-kompas en stel de vraag: wat is het belang voor onze burger?

Voorzitter, ik wil ook nog in detail gaan en ik heb deze vraag al tijdens de Commissievergadering gesteld, waarop ik vervolgens nog geen antwoord heb gekregen, dus daarom stel ik hem hier voorzitter. In de Jaarstukken 2018 met betrekking tot onderwijs en arbeidsmarkt wordt gerapporteerd dat er € 1,95 miljoen subsidie verleend is aan Applied Sciences en Chemelot Innovation and Learning Labs (CHILL) en zou de portefeuillehouder kunnen aangeven hoeveel studenten in dit programma zijn geplaatst en welk aantal studenten succesvol de propedeuse binnen het project hebben doorlopen en welk aantal studenten niet oftewel, wat is het propedeuserendement binnen dit project?

Daarnaast zou de PVV willen weten welke innovaties in onderwijs en leren er tot op heden zijn gerealiseerd. Wij vragen dit omdat we signalen krijgen dat de daadwerkelijke innovatie in de leeromgeving, leer-werkomgeving als interventie om de studeerbaarheid van deze studenten te bevorderen en de mogelijkheid om deze studenten in de daadwerkelijke omgeving op te leiden zeer moeizaam te realiseren blijken te zijn. Herkent de portefeuillehouder dit en wat denkt hij hieraan te gaan doen?

En nog een 3^e punt. De PVV heeft in de Commissievergadering al gewezen op het grote aantal fouten dat onze nieuwe fractieleiden was opgevallen. Voorzitter, u kunt zich denken dat een Staten met 30 nieuwe leden die de 1^e keer deze jaarrekeningen zien niet alle fouten eruit haalt. Dus voorzitter, we hopen oprecht dat na de Commissievergadering er nog eens kritisch is gekeken naar bijvoorbeeld de overboeking op pagina 10, zodat deze overboekingen niet worden overgeboekt naar 2018, maar naar 2019. Dan kunnen ze dit jaar tenminste nog in de begroting worden gebruikt. Anders zouden ze volgens de vigerende systematiek worden toegevoegd aan de immuniteitsreserve. Voorzitter, daar hebben we natuurlijk niets op tegen want de PVV heeft altijd al gesteld dat we deze op peil moeten houden en zuinig met onze immuniteitsreserve moeten ontspringen. Het financiële beleid dat ervoor zorgt dat deze reserve weer voor de 1^e keer in lange tijd weer boven het miljard uitkwam, was voor ons natuurlijk aanleiding om met de begroting in te kunnen stemmen.

En als we het dan toch over die overboekingen hebben, het blijft een rare systematiek dat we eerst moeten constateren dat er voordelen zijn, oftewel meevallers, om vervolgens te moeten zien dat deze gelden worden doorgeschoven naar het lopend jaar. We begrijpen de systematiek wel, maar de formulering is en blijft vreemd; er is een voordeel, dus wordt het doorgeschoven want er zijn nog verplichtingen en wellicht dat een nadere toelichting hierop duidelijkheid kan verschaffen en mogelijk zou dat ook een centraal onderdeel kunnen worden van het traineeship voor nieuwe Statenleden en wellicht dat voor die 30, en wellicht volgende week 33, nieuwe Statenleden eens een aanvullende informatiesessie gehouden kan worden over de begroting, de jaarrekening en het daarin gebruikte jargon.

Voorzitter, ik ga afronden. We hebben vertrouwen in het nieuwe extraparlamentaire college en we vertrouwen erop dat het college de Staten maximaal in staat gaat stellen afwegingen te maken en dat, als wij de Jaarrekening 2019 behandelen, we kunnen terugkijken naar dit jaar en kunnen vaststellen dat er daadwerkelijk een groot aantal zaken is opgepakt en dat de keuzes, hoe moeilijk dan ook, na

een goed inhoudelijk debat door de Staten en het college op inhoud met breed draagvlak worden gemaakt.

Voorzitter, in het begin gaf ik aan terug te komen op het onderwerp Burgerkracht. Al in 2015 diende de heer Housmans namens de PVV een motie in om burgercommissieleden in te stellen om de burgerparticipatie te versterken in onze Provincie. Helaas is dat toen door een dichtgetimmerd coalitieakkoord niet gelukt en wij vonden dat een gemiste kans en stonden op 1-0 achterstand als het gaat om burgerparticipatie en inspraak. Voorzitter, nu komt er geen coalitieakkoord, er is geen oppositie, er is geen coalitie, maar een extraparlamenteair college met een collegeprogramma dat zoekt naar draagvlak, dat dialoog aangaat, dat debat stimuleert en vooral voorzitter, de goede besluiten wil nemen voor ons Limburg. Het gesternte lijkt ons dus nu gunstig gezind. Dit extraparlamenteaire college wil inzetten op vernieuwing, transparantie en grote betrokkenheid van de burger bij die bestuurlijke vernieuwing, een beweging die de PVV van harte kan onderschrijven. Voorzitter, maar een extraparlamenteair college vraagt ook Staten die over de eigen schaduw durven te kijken, die bereid zijn om op inhoud zaken te bekijken en op inhoud te toetsen of voorgenomen besluiten wel goed zijn voor onze Limburgers. De PVV heeft de hand letterlijk zelfs uitgestoken voorzitter. Daarom heeft de PVV vanmorgen in het Presidium het Initiatiefvoorstel ingediend om burgercommissieleden aan te stellen en daar lijkt steun voor te zijn en het voorstel is gevraagd door de Griffie verder uit te werken en aan u collega's van de week aan te bieden bij de volgende Statenvergadering. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Claassen, ook voor u is de maidenspeech als zodanig geslaagd. Dubbel geslaagd want ook nog ruim binnen de tijd, dus wat dat betreft geen enkel probleem. Dames en heren, ik ga verder met de derde spreker, dat is de heer Nijskens van de VVD-fractie.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel voorzitter. De Jaarstukken 2018. Op een klein stukje 2019 na sluiten we een Statenperiode af met de behandeling van deze Jaarstukken. Financieel zit de Provincie op rozen, de reserves overstijgen de € 1,6 miljard. Daarmee is er een stevig fundament voor de toekomst gezet en een fundament dat van ons Statenleden een grote verantwoordelijkheid vraagt. Wat zeg ik? Een grote verantwoordelijkheid eist. De financiële verhoudingen veranderen met de tijd steeds meer van risicomijdend naar risiconemend, dat vergt moed maar vooral ook discipline. Beide hebben we de afgelopen periode gezien. We hebben succesvol geïnvesteerd in de Kennis-As, in onze noodzakelijke infrastructuur over weg, water, rails en door de lucht en toch is deze klus niet af. De buitenring is op een haar na klaar, maar met de N280 staan we pas aan het begin. Hoe is eigenlijk de stand van zaken met betrekking tot de financiën van deze weg? Over het wegvak Roermond hoor ik positieve geluiden en geldt dat ook voor de rest van de weg?

We hebben geïnvesteerd in de natuur, het beleidsterrein dat van het Rijk overgedragen is aan de Provincies. Ruim € 30 miljoen wordt er jaarlijks besteed aan uitbreiding van het areaal goudgroene natuur en natuurlijk aan de inrichting en het beheer hiervan. Ook deze klus is desondanks niet af. Zowel bij de hectares in te richten als bij de hectares die nog van functies moeten veranderen, is pas de helft van de streefwaarde bereikt, maar het fundament is gelegd.

We hebben geïnvesteerd in cultuur en cultureel erfgoed en we hebben als VVD gevraagd om een betere spreiding van de beschikbare cultuurmiddelen over de provincie en over de sectoren binnen de cultuur en vandaag was daar op het radionieuws van L1 ook een punt over dat de heer Koopmans veel geld extra besteedt aan cultuur. Dus we zijn benieuwd naar de programma's, maar ook hiermee hebben wij een stevig fundament voor de toekomst gezet op inhoud.

We zijn de vruchten aan het plukken van het herstel van de economie na de diepe financiële crisis voorafgaand aan deze Statenperiode. Steeds meer Limburgers vinden hun weg naar betaald werk. Ze zijn en worden daarmee onafhankelijk van de overheid voor hun bestaan. Iets waar wij liberalen altijd naar streven. Daarmee zijn natuurlijk niet alle zorgen opgelost, de banen van nu zijn niet de banen van de toekomst en de huidige vaak inhoudelijke kennis zal steeds vaker gaan plaatsmaken voor vaardigheden die de Limburger in staat moet stellen zich aan te passen aan de veranderingen in de maatschappij. Als VVD hebben wij gepleit om de scheiding in de rollen van gemeenten aan de ene kant en de Provincie aan de andere kant duidelijk te schetsen. Daar waar gemeenten met name de zorg op zich nemen voor mensen die nog niet of onvoldoende deelnemen, daar zien wij als rol voor de Provincie met name de acquisitie van bedrijven die voor diversiteit in de werkgelegenheid zorgen en zien wij als Provinciale taak de huidige beroepsbevolking klaar te stomen voor die banen van de toekomst.

In de afgelopen periode is het klimaatvraagstuk voor het eerst echt zichtbaar geworden op de Provinciaal politieke agenda. Niet leverde de wat-vraag stevige discussies en schijnbaar onoverbrugbare meningsverschillen op, de hoe-vraag zal zo mogelijk nog veel spannender worden. De VVD heeft met een aantal moties en een enkel amendement het belang van een regionale aanpak op de agenda geplaatst. Wat in de ene regio op draagvlak kan rekenen, kan op deze wijze afwijken van wat er in een andere regio speelt. Het succes van de energietransitie is immers meer dan een verhaal van techniek, maar zeker ook een verhaal van draagvlak. Er ontstaan interessante dilemma's die niet slechts met een zak geld zijn op te lossen, maar die het uiterste van politieke samenwerking en de politieke wil zullen vergen. Wat goed is voor het klimaat, is niet per definitie goed voor het milieu en wat goed is voor het milieu, is niet per se goed voor de economie. Verandering wordt alom geprezen, maar veranderen ligt toch nogal wat moeilijker. De VVD werkt graag mee aan het zoeken naar balans die nodig is om echt vooruit te komen, resultaten te behalen en meningsverschillen te overbruggen. Wetten die sneuvelen in de Eerste Kamer helpen dan niet direct om nut en noodzaak van beleid bij de Limburger over te brengen. Ik doel hiermee natuurlijk op de weggestemde Asbestwet. Hoeveel geld is er nog beschikbaar voor het Limburgse Asbestbeleid en gaan wij als Limburg door om van het asbest in de leefomgeving af te komen of heroverwegen we ons beleid?

Voorzitter, misschien een wat lange inleiding met een kleine terugblik en het benoemen van een nieuw startpunt. Kijkend naar dat startpunt vanuit de jaarrekening is het het saaie afmaken van zaken die net niet voor het nieuwe jaar waren afgehandeld. De vorige spreker had het daar ook al over. In het gevraagde besluit zien we dan ook vooral een zakelijke opsomming van middelen die overgeheveld worden naar het lopend begrotingsjaar. Gesaldeerd betekent dit dat we bijvoorbeeld € 1 miljoen extra kunnen uittrekken voor allerlei initiatieven rondom 75 jaar bevrijding. Daar stemmen wij als VVD volmondig mee in, onze vrijheid is niet vanzelfsprekend en het maakt ook zeker niet voor niets deel uit van de naam van onze partij.

Voorts blijkt dat er bijna € 3 miljoen rechtstreeks beschikbaar is voor de Einstein Telescoop, een ontwikkeling, mocht die in Limburg landen, die een geweldige kans kan bieden voor onze kennisinfrastructuur. Tot slot blijft er nog ruim € 2,5 miljoen over waarmee de reserves voor de toekomst aangevuld kunnen worden. Ook hiermee stemt de VVD in.

Voorzitter, ik begon mijn inleiding dat het financieel goed gaat met onze Provincie, dat biedt echter geen garantie voor de toekomst. Als Staten moeten we scherp op de uitgaven blijven letten en daarom pleit de VVD voor meer nadruk op de controlerende taak van het Limburgs Parlement. Wij pleiten voor de methode Duisenberg en de invoering van een Verantwoordingsdag, maar wat houdt dat nu in? We zien allemaal kleurtjes in de jaarrekening, maar hoe groen zijn nou die gerapporteerde

groene blokken, hoe duidelijk hebben wij onze doelen geformuleerd en hebben wij die doelen ook echt gehaald? Welke prestaties worden beoogd en welke worden ook daadwerkelijk geleverd en wat zijn de kosten? Is het gevoerde beleid rechtmatig, doelmatig en doeltreffend en welke conclusies kunnen worden getrokken voor toekomstig beleid? Kortom voer de methode Duisenberg ook voor Limburg in en bespreek dat op Verantwoordingsdag. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, ik ben echt superblij met de woorden van de heer Nijskens. Mag ik hiermee ook concluderen dat de VVD afstand gaat doen van de 3 W-vragen zoals we die eigenlijk de vorige Statenperiode hebben geïmplementeerd en dat u toch meer naar heldere en scherpe SMART-geformuleerde doelen wilt en dat we daarop inderdaad ook beter de controle op krijgen?

De heer Nijskens (VVD): Daar kan ik volmondig ja op zeggen. Uiteraard zijn die 3 W-vragen een basis, maar het moet beter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Nijskens. Het woord is aan de heer Van Caldenberg van de SP-fractie. Aansluitend de heer Rossel van GroenLinks.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik zal proberen dit in die 5 minuten die ik hier vanmorgen beloofde te doen.

De voorzitter: Ik heb u alvast 6 minuten gegeven.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, het gaat veel sneller let op. Toen ik hier in deze Staten de 1^e Commissievergadering bijwoonde toen zat ik daar samen met de heer Kirkels van de VVD, inmiddels afscheid genomen van deze Staten en ik maakte toen de opmerking: het geld klotst tegen de plinten. Waarop de voorzitter, ik weet niet meer precies wie dat was, van die Commissie zei: nee, het klotst eroverheen en ik herinner mij de woorden van de heer Kirkels op dat moment nog wel vrij goed. Nee mijnheer Van Caldenberg, nee voorzitter, we hebben gewoon veel hogere plinten inmiddels besteld. Dat is de financiële positie van deze Provincie, niet vergelijkbaar met de financiële positie van sommige andere Provincies en al zeker niet te vergelijken met de financiële positie van heel veel gemeenten in deze Provincie en daar waar het hier in dit huis tegen de plinten opklotst, eroverheen of zelfs nieuwe plinten worden besteld, zitten heel veel gemeenten te kijken hoe zij de financiële tekorten en de negatieve vermogensposities die ze hebben moeten gaan oplossen en ook daar hebben wij als Provincie een verantwoordelijkheid in, al was het alleen maar over het toezicht, maar zeer zeker ook in de problematiek die daar in die gemeenten, dichtbij de inwoners, zich afspeelt en wij moeten ook onze verantwoordelijkheid nemen als Provincie om zo dicht mogelijk bij die inwoners die problemen op te lossen.

Voorzitter, er werd ook al iets gezegd over financiën in relatie tot het meer en minder nemen van risico. Ja, deze Provincie gaat naar waarschijnlijkheid wat meer risico nemen met haar financiële positie. Dat is op zichzelf ook logisch als je zo ruim in de slappe was zit, maar wij moeten daarmee niet onzorgvuldig en het rentmeesterschap bij wijze van spreken dat deze Provincie kenmerkt daarbij loslaten, want andere Provincies hebben in het verleden ervaren dat te veel risico nemen met het geld en speculeren ook tot verkeerde situaties leidt en dat is iets wat we niet moeten gaan doen wat onze fractie betreft. Geef ik eventjes... O, mijnheer Rossel.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter ik wil de heer Van Caldenberg vragen of hij daarmee ook bedoelt dat wij mogelijk iets van onze vermogenspositie gaan afbouwen.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja nou, kijk een van de voorstellen die wat ons betreft zou kunnen. We hebben deze vermogenspositie bijvoorbeeld opgebouwd doordat we als Provincie Essent verkocht hebben. Ons voorstel kent u, wij zouden daar graag een Provinciaal energiebedrijf van financieren, zodat we op die manier publieke gelden overhouden voor de energietransitie en dat we ook als publieke overheid aan zet zijn in die energietransitie om te kunnen aanjagen, om te kunnen verbeteren. Ik weet niet in hoeverre dat nog op steun in deze zaal kan rekenen, maar wat ons betreft zou dat daar bijvoorbeeld voor kunnen worden ingezet.

De heer Rossel (GroenLinks): Maar u bent wel bereid om met ons allemaal te kijken naar die vermogenspositie en goede voorstellen om die vermogenspositie af te bouwen die gaat u steunen?

De heer Van Caldenberg (SP): Goede voorstellen mijnheer Rossel, gaan we altijd steunen, dat ga ik u bij dezen toezeggen, Dus ik zie daar heel veel van u graag tegemoet voorzitter.

Ja, een aantal uitdagingen die natuurlijk voor ons liggen en dan gaat het over energietransitie en daar heb ik zojuist in een interruptie in de richting van de heer Rossel al gezegd dat wij vinden dat die energietransitie ook vooral een publieke taak is en dat wij ook vinden dat de Provincie Limburg daarbij het voortouw moet nemen en daarbij ervoor zorgen dat de rekening van die energietransitie nadrukkelijk niet onevenredig bij onze inwoners terecht komt, maar de rekening moet vooral daar worden gelegd waar het ook vervuild wordt en daar waar het ook zit. Voorzitter, dat zou een grote opgave zijn voor de komende jaren.

Datzelfde geldt ook voor de arbeidsmarkt want wij hebben een heleboel mensen die met een afstand tot de arbeidsmarkt nog niet aan het werk zijn en die zouden wij graag aan het werk willen helpen in onze provincie. Deze week kwamen er cijfers uit van landelijk dat met name de mensen uit de Sociale Werkvoorziening eigenlijk nog onvoldoende kunnen uitstromen naar regulier werk en dat zouden wij het liefste natuurlijk gewoon veel meer zien. Voorzitter, dat betekent ook dat we een vraag hebben om het invullen van arbeidsplaatsen in onze provincie, en vanuit de werkgevers wordt daar vooral gelobbyd voor het invullen door arbeidsmigranten, en wij zouden er voorkeur voor hebben om de mensen die op dit moment aan de kant staan in onze samenleving daarbij eerst aan het werk te helpen, voordat wij naar andere opties gaan kijken.

Voorzitter, terugkijkend op de afgelopen jaren hebben we samen met het college dat er zit een Sociale Agenda opgebouwd waar deze Provincie enorm trots op mag zijn. Dat was er niet, dat was eerst een beetje los-vast op projectbasis. Dit keer staat er een concrete agenda en die staat en wat ons betreft zou die uitgebouwd moeten worden, juist ook in relatie tot de versterking van de sociaal-economische positie van gemeenten, daar waar we dat kunnen versterken. We hebben daar een heleboel goede voorbeelden van gezien.

Voorzitter, nog een tweetal grote thema's die verbetering behoeven en dat is de verbetering van ons Openbaar Vervoer (OV). We spreken daar straks nog een keer over als het gaat over spoor, maar dat heeft ook te maken met busverbindingen en als het gaat over woningmarkt, ook daar is het zaak dat we ervoor zorgen dat we de woningen die wij in onze provincie hebben, aanpassen op de behoefte die er is en daar per regio ook goed naar gaan kijken, zodanig dat voor mensen met een lager

inkomen er voldoende woningen beschikbaar zijn en dat daar niet alleen de grote steden hun verantwoordelijkheid in nemen, maar ook de kleinere landelijke gemeenten die daar op dit moment zeer beperkt hun bijdrage aan leveren, zodanig dat er een evenredigere last tussen de steden komt.

Voorzitter tot slot, als het gaat over de Resultaatbestemming van de jaarrekening, dan staat daar: wij willen dat bestemmen, in ieder geval € 1 miljoen aan 75 jaar vrijheid van Limburg en dat herdenken. Voorzitter en dat vinden wij een goed idee want wij kunnen niet lang genoeg, niet vaak genoeg, niet hard genoeg herdenken datgene wat in het verleden is gebeurd en wat mensen voor offers voor ons hebben gebracht en ik zou in de woorden die mijn vader daarvoor gebruikte willen afsluiten en hij zei: "Ik ben van na de oorlog en dat wil ik graag zo houden".

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Caldenberg voor uw bijdrage. Het woord is aan de heer Rossel van GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Een hele goedmorgen voorzitter. Als we experimenteren en extraparlamentair gaan, dan doe ik dat in mijn kledijstijl vandaag maar een beetje ook over, met mijn Donald Duckshirt, we kunnen met alles gaan experimenteren in dit huis.

Vandaag is het debat over het verantwoorden, de resultaten en het afrekenen. De Provincie Limburg lijkt in de ogen van GroenLinks af en toe meer op een beleggingsonderneming dan een overheidsorgaan. Ik heb deze feedback in de vorige Statenperiode ook al vaker geuit. Over het jaar 2014 boekten wij hier € 10,02 miljoen in de Immunisatiereserve uit het resultaat. In 2015 was dat zelfs € 27,9 miljoen. Vanaf 2016 werden de vrije resultaten als zodanig genoemd in de stukken en bedroegen deze € 9,8 miljoen over 2016, € 8,26 miljoen over 2017 en over afgelopen jaar, 2018, slechts een mager plusje van € 6,61 miljoen. Als GroenLinks over dit lustrum kijkt naar de boekingen richting Immunisatiereserve en de vrije resultaten optelt, komen wij op een gigantisch winstbejag van € 62,59 miljoen in 5 jaar tijd uit. Dat is gemiddeld € 12 miljoen per jaar winst maken. De vraag is of winst maken onze doelstelling moet zijn. Wij vanuit GroenLinks kunnen alleen maar constateren dat er ieder jaar winst wordt gemaakt, 5 aaneengesloten jaren zijn immers als strategisch aan te duiden. Ons nieuwe strategische voorstel, kijkende naar de opgebouwde vermogenspositie, is om de ontstane reservebuffers met € 250 miljoen, oftewel € 0,25 miljard, de komende jaren af te gaan bouwen. Dit betekent direct een incidentele extra investering en impuls in de Limburgse samenleving, zowel in de economie als in de maatschappij. Hierbij wil GroenLinks wel direct ook het communicerende vat van Sturing in Samenwerking aanpassen, waarbij de ratio niet op 0,8% blijft liggen, maar omhoog wordt bijgesteld. Hiermee blijft de resterende reservebuffer op peil voor de langere termijn, het rentmeesterschap waar de heer Van Caldenberg ook al om schreeuwde. Uiteraard hebben wij vanuit GroenLinks onze eigen suggesties hiervoor, maar moeten wij helaas ook op zoek naar de onduidelijke wisselende meerderheden, waarschijnlijk veelal rechtshellend. Voorzitter, tot zover een korte generieke terugblik op de laatste 5 jaar.

Graag sta ik met u en Provinciale Staten specifiek stil bij een aantal die naar voren komen uit de Jaarstukken 2018. Internationalisering. Gedeputeerde Staten zijn uit eigen inzicht afgelopen december met een accentnotitie gekomen. GroenLinks is ten 1^e van mening dat de Strategienota evaluatie behoeft en dit dient samen met Provinciale Staten te gebeuren, wij hebben immers deze nota vastgesteld. Kan en wil het college toezeggen een evaluatie voor te bereiden die uiterlijk eind dit jaar samen met Provinciale Staten kan worden besproken en kan dan tevens direct een herijkt kader Internationalisering worden aangeboden?

De Grensinfopunten. De GroenLinks is van mening dat de 4 Grensinfopunten een bovenlokale en soms zelfs bovenregionale, bovensubregionale functie hebben. In onze beleving zou de financiering van die Grensinfopunten dan ook niet bij gemeenten thuishoren. GroenLinks roept vandaag middels een motie het college op om de nu structureel wordende financiering van die Grensinfopunten bij de gemeenten te laten vervallen en deze voor Provinciale rekening te nemen. Dit kost de Provincie ruim € 300.000,00 per jaar extra. Wij kijken uit naar een reactie van het college op onze motie.

Het quotum Participatiewet. De Provincie handelt heel goed om het quotum inzake de Participatiewet in de interne organisatie gerealiseerd te hebben. Echter, heeft GroenLinks al jarenlang gevraagd om dit ook bij de overige aangesloten uitvoeringsorganen te bewerkstelligen. GroenLinks dient vandaag een motie in om bij alle verbonden partijen maximale druk en sturing uit te oefenen om het quotum vloeiende uit de Participatiewet aldaar gerealiseerd te krijgen. Dus ook bij besloten, commanditaire en naamloze vennootschappen, waar we aandeelhouder en bij stichtingen en Gemeenschappelijke Regelingen waar we direct in het bestuur zitten.

De Natura 2000-plannen. Voorzitter, het moge voor zich spreken dat GroenLinks met onhoudbare nieuwsgierigheid en zeer beperkt geduld zit te wachten op de langverwachte en reeds meermaals toegezegde Natura 2000-plannen. Deze staan in de planning voor eind dit jaar. Kan het college garanderen dat wij deze ook eindelijk eind dit jaar tegemoet mogen zien of gaat bijvoorbeeld de Programma Aanpak Stikstof (PAS)-uitspraak nog roet in het eten gooien? Graag een reactie.

De opgave Natuurrealisatie. GroenLinks heeft gevraagd wat de resterende inspanningsverplichting voor de realisatie van de zwaardere natuurdoelen nog gaat kosten en hoeveel geld we momenteel beschikbaar hebben hiervoor. Met andere woorden, hoeveel geld moet er nog bij? Geen begin van een antwoord te vinden, zelfs in de 2^e poging van onze schriftelijke vragen niet. Dan weet je eigenlijk genoeg. Er zal fors geld bij moeten om de resterende 1039 hectare gerealiseerd te krijgen. Wanneer gaat het college financieel inzicht geven hierover?

Voorzitter, dit waren dus generieke en specifieke aandachtspunten met betrekking tot de Jaarstukken 2018. Nu kom ik met u bij de 1^e Afwijkingenrapportage en gaan we het hebben over het lopende begrotingsjaar 2019. Ik loop de specifieke aandachtspunten vanuit GroenLinks graag samen met u door. Het dividend Enexis, het CDA stond ook al bij Enexis stil. Het nettoresultaat Enexis was in 2018 maar liefst € 319 miljoen. Wij houden structureel rekening met € 200 miljoen. In 2016 en 2017 was het nettoresultaat ook rond dit bedrag, namelijk in beide jaren € 207 miljoen. De 1^e vraag is dus hoe het kan dat Enexis een dusdanig hoger nettoresultaat heeft gegenereerd in 2018 en kan dit trucje niet worden herhaald? Vervolgens gaat het dividend met circa € 4 miljoen structureel naar beneden. Dat is 25% minder van het totale huidige begrote dividend van € 16 miljoen per jaar. Vreemd is dat in de Jaarstukken 2018 letterlijk staat, en ik citeer, dat staat bij de paragraaf Verbonden partijen bij Enexis zelf: "Of dat structureel dividend lager uitvalt. Momenteel achten wij de kans dat deze risico's materialiseren zeer klein". En een paar maanden na de Jaarstukken wordt dit zeer klein geachte te materialiseren risico opeens keiharde realiteit. De vragen die dan moeten worden gesteld: wat voor businesscontrol er bedreven wordt in en rondom Enexis, zowel bij de nv als hier in de organisatie, dus bij de aandeelhouder. Tevens wil GroenLinks bij dezen gevraagd hebben of de aandeelhouders wel volledig tijdig en juist zijn geïnformeerd of heeft iemand intern niet adequaat gehandeld? Hoe kunnen Provinciale Staten dusdanig verschillende signalen in zo'n kort tijdsbestek krijgen inzake Enexis? En ik wil u nogmaals expliciteren dat het gaat om de informatie die in de Jaarstukken 2018 staat en vervolgens in de 1^e Afwijkingenrapportage wordt gememoreerd.

Het LIOF. GroenLinks wil graag innigere betrokkenheid van Provinciale Staten hebben bij de koers van onze regionale investeringsbank LIOF. Immers is de Provincie de vorige Statenperiode volledig en enig aandeelhouder geworden, het Rijk doet niet meer mee. Het college heeft reeds toegezegd in beide schriftelijke beantwoordingen een informatiebijeenkomst hierover te beleggen. Wij kijken daar heel erg naar uit, alvast dank hiervoor. Tevens heeft GroenLinks de vraag gesteld of de taken van LIOF niet ook inbesteed kunnen worden, dus direct in de Provinciale organisatie ingebed kunnen worden. Wat vindt het college hiervan en zou het hier een onderzoek naar willen toezeggen?

De budgetteringsverschuiving in de Sociale Agenda. Het is wat onrustig bij het college hoor ik. Voorzitter, er zijn geen Human Capital Agenda's dit jaar in de planning en dan gaan we nu over om € 1,5 miljoen te onttrekken aan het Limburg Werkt Akkoord en € 1,4 miljoen hiervan over te hevelen naar sociale innovatie en participatie binnen de Sociale Agenda. In het antwoord over sociale innovatie en participatie worden 2 projecten genoemd, die komen in de 2^e beantwoording ook weer terug, slechts 2, het kan toch niet voor € 1,4 miljoen zijn? GroenLinks vindt dat de primaire focus van de Provincie moet blijven liggen op regionale economie en Arbeidsmarktbeleid. GroenLinks zou dan ook willen voorstellen om van die € 1,4 miljoen 2 delen te maken, waarbij 1 deel voor de projecten behouden blijft en het andere deel wordt ingezet om extra in Human Capital Agenda's in te zetten. Denk bijvoorbeeld aan een extra Human Capital Agenda om extra personeel voor de energietransitie te scholen, technisch personeel, specifiek voor het plaatsen van zonnepanelen, het onderhouden van zonnepanelen, denk ook aan warmtepompen, windmolens op land of op zee, hier natuurlijk op land, we hebben dadelijk extra isolatie voor gebouwen nodig. Daar zou je een aparte Human Capital Agenda voor kunnen creëren. Hoe kijkt het college hier tegenaan en welke verdeling zou het willen voorstellen uit deze € 1,4 miljoen, namelijk specifiek alleen voor dit begrotingsjaar. Het betekent wel dat er minder naar sociale innovatie en participatie wordt overgeheveld.

Dan de verbreding A2 voorzitter en dan kom ik ook al redelijk op het einde van mijn betoog. Voorzitter, GroenLinks is, zo consequent als we zijn en u dat ook van ons mag verwachten, niet direct voorstander om de A2 tussen Kerensheide en Het Vonderen naar tweemaal 3 rijstroken te upgraden voor € 70 miljoen belastinggeld. € 35 miljoen wordt nu direct uit de reserve vrijgemaakt met dit Statenvoorstel. Dit tracédeel kent reeds een spitsstrook en hangt samen met dossiers als de PAS, VDL Nedcar, ruimtebesparing op het smalste stukje Nederland en de leefbaarheid van omwonenden en natuur. Er zijn grotere knelpunten op de rijkswegen dan dit tracé, denk aan de A76 tussen Kerensheide en Ten Esschen, de A2 tussen Weert en Eindhoven en de A67 tussen Eindhoven en Venlo. De gelden zouden herbestemd kunnen worden, waarbij we constructief staan in slimme mobiliteitsoplossingen. Bovenal wil GroenLinks, zoals ook in de Commissievergadering ingestoken, komen tot een integrale Gebiedsvisie voor het smalste stukje Nederland. Daarvoor dient GroenLinks vandaag een motie in. Tot en met deze integrale Gebiedsvisie zou zeker de verbreding A2 moeten wachten. Hoe kijkt het college hier tegenaan? Een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) VDL Nedcar komt sowieso pas medio 2020.

Voorzitter, aangezien er voor GroenLinks minstens 1 echt pijnpunt in de 1^e Afwijkingenrapportage staat, zult u begrijpen dat ons oordeel over beide stukken ook tot later zal moeten wachten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Rossel en de tijdsoverschrijding valt reuze mee, dus dank voor uw bijdrage op deze wijze. Dan ga ik naar de volgende spreker, dat is de heer Kuntzelaers van de PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja voorzitter, dank u wel. Voor de PvdA een aantal aandachtspunten vandaag bij het behandelen van de Jaarstukken. Eerst uiteraard het stukje financiën en we hebben al van de heer Van Caldenberg gehoord hoe goed het ervoor staat in dit huis. Ook over onderwijs en arbeidsmarkt, het OV, veiligheid en handhaving en de woningmarkt enkele punten.

Ik denk dat het ongeveer 6 of 7 jaar geleden is toen het amendement ingediend werd waarin de kaders werden geschapen voor het financiële beleid met de grote investeringen zoals dat hier in de Provincie zich heeft voltrokken en volgens mij was het de heer Van den Akker die aan de basis stond van dat financiële beleid. De heer Van den Akker, toen volgens mij nog met de heer Van Helvert van het CDA en met mevrouw Medendorp van de PvdA, zij zeiden: het is crisis, er moet geïnvesteerd worden. Deze provincie heeft het nodig om haar kapitaal in te zetten ten behoeve van de Limburger en dat heeft gewerkt en natuurlijk was de Provincie niet de enige die bijgedragen heeft aan het uit de crisis komen, maar het heeft er zeker toe bijgedragen dat Limburg op de sterke positie staat waar het vandaag is en ook de vorige coalitie, die daarop voortbouwde, investeerde geld in die economie, het kapitaal dat wij hadden, en kwam met een beleid waarin we onze middelen revolverend verder inzetten en ook die middelen weer terug zagen vloeien naar de Provincie en al dat geld dat maatschappelijk geïnvesteerd werd, werd uiteindelijk ook weer terug naar de schatkist gebracht, een uitstekend resultaat. Anti-cyclus investeren is wat dat betreft ook een uitermate goed beleid en dat vraagt ook naar de komende jaren de vraag: als de economie op toptempo draait, hoeveel van je kapitaal moet je op dat moment investeren of moet je sparen en zuiniger zijn voor moeilijkere tijden? Dat is een vraag waar we hier in huis met elkaar over van gedachten moeten wisselen en zeker op basis van de huidige stand van zaken die we ook teruglezen in de Jaarstukken, misschien iets waar we met zijn allen over na dienen te denken.

Dan onderwijs en arbeidsmarkt. Er staan prachtige resultaten ook in op dat beleid, ook een aantal zaken die tot overdenking stemmen om het maar zo te zeggen. Er wordt veel geïnvesteerd om mensen op te leiden, om mensen, gedragsverandering te stimuleren, zodat je makkelijker aan een baan komt. Dat wordt fanatiek ondersteund door onze Provincie en dat is hartstikke mooi, maar de vraag die wij ons stelden was: die gedragsverandering en die motivatie die je bij werknemers probeert te stimuleren, in hoeverre doen we dat ook bij werkgevers? Want het ROA kwam de afgelopen week bijvoorbeeld met een studie vanuit de Universiteit Maastricht waarin zij stelden dat 35 tot 40% van de medewerkers bijvoorbeeld in de schoonmaakbranche laaggeletterd is, gewoon niet kan lezen en schrijven en in hoeverre stimuleren wij nou bij die bedrijven, bij die organisaties, dat zij mede de verantwoordelijkheid nemen om die mensen te stimuleren om onze taal beter te leren om makkelijker mee te kunnen in onze samenleving want als je al niet kunt lezen en schrijven, hoe lastig is het om bijvoorbeeld digitaal je weg te vinden in onze provincie? Dus hoe kunnen we daar nog naartoe in de komende jaren? Ik weet dat we stimulerend beleid hebben, maar welke focus kunnen we daar nog in toevoegen misschien?

Dan het OV, Arriva. Goh wat hebben we in de afgelopen 4 jaar een hobbelige rit gehad bij het komen tot het vinden van die vervoerder en inmiddels rijdt alles, althans zo vaak als kan en in de afgelopen periode zien we wel een opmerkelijke trend want daar waar bijvoorbeeld onderzoeksbureau CROW constateert dat in heel Nederland het gebruik van het OV toeneemt, zijn wij de enige provincie waar dat een uitzondering is. In Limburg gaan minder mensen met het OV en de duiding die bijvoorbeeld gegeven wordt in de Jaarstukken door het college is: ja, maar als we de dagen dat er gestaakt aftrekken van het gebruik van het OV dan zouden we tot de conclusie kunnen komen dat het wel goed gesteld is daarmee. Dat doet a, niet heel veel recht aan de daling die we in meerdere jaren zagen plaatsvinden op het gebied van het gebruik van OV in Limburg en anderzijds lijkt het me een wat eenvoudige toevlucht dan bijvoorbeeld een analyse te maken. We hebben gekozen voor een nieuw

model van vervoeren, waarbij bijvoorbeeld kleinere bushaltes minder gebruikt werden in dorpen, is, en daar moeten we misschien een evaluatie op loslaten, datgene wat Arriva nu biedt aan de Limburger nou datgene waar we om gevraagd hebben en leidt dat er ook toe dat het OV in Limburg zo optimaal is als wij allemaal zouden willen dat het is.

We lazen vanochtend op 1Limburg dat de stinkfabriek De Heus toch geen vergunning krijgt en dat is voor iedereen die hier in de vorige periode was, die denkt 'De Heus, ja dat stinkt' en voor iedereen die er nog niet zat, denkt 'is het heus, dat stinkt' Ja, dat klopt. Het is een fabriek die enorme overlast voor de omgeving realiseert. Het is echt een gruwel om buiten te zijn op het moment dat die fabriek de uitstoot heeft en ik heb wel eens van de heer Frische mogen horen dat zijn schoonouders, die daar ook in de buurt woonden, niet durfden te gaan barbecueën als de wind verkeerd stond en dat is natuurlijk een zaak van algemeen belang en dat vond ook de rechter schijnbaar want de vergunning die wij dreigden te gaan verlenen aan die fabriek voldeed niet en dat is een zorgelijke ontwikkeling want over die vergunning hebben we hier in huis veel vragen gesteld en dat was echt over de volledige Staten breed en dat waren vragen: moeten we deze vergunning verlenen, kunnen we deze vergunning verlenen, is dit de manier om onze burgers nou te beschermen? En het antwoord daarop was: ja, dit is een goede vergunning en het antwoord van de rechter is: nou, nee. Dan wil ik toch echt vragen aan het college: hoe heeft deze situatie tot stand kunnen komen en wat kunnen wij hiervan leren, zodat we onze Limburgse burgers, en in het bijzonder de schoonouders van de heer Frische, kunnen beschermen tegen dit soort misstanden.

In datzelfde licht, als het gaat over veiligheid en vergunningen, kijk ik ook naar de situatie op Chemelot. Als er 1 plek in Limburg is waar risico's evident aanwezig zijn, dan is het wel daar, waar die chemische industrie zo geconcentreerd is en als wij er dan een jaar over doen om een plan van aanpak te maken om te komen tot een visie op veiligheid, dan lijkt het met het urgentiebesef niet hoog genoeg te zitten. Het zorgen dat onze burgers in de regio rondom Chemelot veilig kunnen wonen en daar voor de langere jaren ook op kunnen terugvallen, is een van onze grootste verantwoordelijkheden hier en ik roep het college dan ook echt op om daar werk van te maken, om daar de vaart achter te zetten, zodat we in de komende periode ook ervan gegarandeerd kunnen zijn dat die veilige situatie blijft bestaan.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, ook hier deel ik helemaal de woorden van de heer Kuntzelaers, maar vindt hij ook, dat is de dubbele insteek die ook GroenLinks de afgelopen periode heeft gehad, dat we oog moeten blijven voor de continuïteit van de werkgelegenheid en de economische impact van Chemelot en de transformatie die Chemelot zal moeten maken om ook natuurlijk klimaatbestendig te worden?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Absoluut, zeker onderdelen en ik kijk naar de overkant, naar de gedeputeerde die in de toekomst daar mogelijk verantwoordelijk voor wordt, maar ja natuurlijk is die transitie ook voor de PvdA van enorm belang. Op korte termijn blijft veiligheid altijd de 1^e prioriteit, laten we wel wezen want als dat niet geborgd is, kan iedere transitie komen en gaan, als de zaak ontploft, hebben we er niks aan. Dus daar moet de focus liggen, de veiligheid van de Limburger moet gegarandeerd zijn en daarna komt werkgelegenheid en daarna komt duurzaamheid en alle andere zaken die zeker ook van groot belang zijn rondom Chemelot.

De woningmarkt. Acute nood om te gaan bouwen. Er moet gebouwd worden want de provincie zit voor delen gewoon op slot. Voor bepaalde doelgroepen zien we echt dat de situatie zeer nijpend is,

met name voor de starters en dan is het fantastisch om te lezen dat de Startersleningen goed gedijen hier in de provincie en, ik heb er ooit mijn maidenspeech over mogen houden, dat dat hier gestimuleerd wordt, dat dat in de gemeenten zo goed wordt opgepakt, maar door een gebrek aan woningen zal die vraag natuurlijk altijd blijven bestaan en drukt die prijs zich ook gewoon op. Dus laten we vooral die regionale afspraken waar die mogelijkheid tot losheid al enigszins is gecreëerd, maar laten we die proberen te benutten om de komende jaren te komen tot een transformatie op de woningmarkt en ook met name waar leegstand in winkels is om te faciliteren dat daar ook ombouw kan plaatsvinden, zodat daar toegankelijke woningen gebouwd kunnen worden. Voorzitter, we kijken uit naar de antwoorden en dat was het.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Het woord is aan de heer Vaessen van D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik zal beginnen met kort terug te grijpen op onze bijdrage bij de behandeling van de Jaarstukken over 2017. Hans van Wageningen stond hier toen namens D66 en hij zei toen: "Als we door de tunnel kunnen rijden, duimpje. Als je een prachtige tentoonstelling kunt beleven, duimpje. Zijn er nieuwe banen voor je op de Greenport Campus, duimpje." En zo had hij nog een hele serie van dat soort duimpjes toen. Hij vervolgde met voorbeelden uit de Jaarstukken die gerealiseerde processtappen lieten zien, maar die waren geformuleerd als ware het resultaat dat we voor ogen hadden al was bereikt. Toch waren er slechts processtappen gezet of was er sprake van werk dat volop in uitvoering was. De doelstelling was dan nog niet altijd behaald. Anderzijds wees hij ook op zaken die niet werden benoemd, maar waar de resultaten wel zichtbaar van waren. Een voorbeeld was toen de A2-tunnel, daarover werd toen wel gerapporteerd dat we in gesprek waren over van alles en nog wat, zoals de inrichting van de groene loper, maar er stond nergens dat we al door de tunnel konden rijden met z'n allen omdat die al opgeleverd was.

Voorzitter, in aansluiting bij die woorden van Hans van Wageningen de vorige keer, moet ik constateren dat ook in de Jaarstukken 2018 nog af en toe dit beeld voorkomt. Veel beleid dat groen laat zien, terwijl dat in de uitvoering eigenlijk nog oranje is en D66 ziet graag groen waar Limburgers het resultaat al kunnen zien of al iets van het resultaat kunnen merken. Waar dat nog niet het geval is, mag er van ons rustig wat meer oranje in de Jaarstukken, dat laat alleen maar zien dat er hard wordt gewerkt aan het Limburg van morgen en dat we met grote opgaven bezig zijn als Provincie die we nu eenmaal niet allemaal binnen een jaar realiseren, maar waar wel hard aan gewerkt wordt.

Dat gezegd hebbend, er worden natuurlijk ook mooie resultaten geboekt, ook in 2018 zien we dat de ontwikkeling van de Brightlands Campussen goed doorzet. We kunnen zien dat het er deze Statenperiode nog wel op aan gaat komen. Voor de Chemelot Campus staan er namelijk mooie streefwaardes voor 2023, daar kunnen we dus nog wat stappen zetten. D66 vertrouwt erop dat we die streefwaardes gaan halen. Voor de Smart Services Campus staan er mooie streefwaarden voor 2025, ook daar zal het grotendeels aankomen op deze periode. Zijn volgens het college die ambities voor die 2 campussen in 2023 en 2025 nog steeds haalbaar of kan er zelfs, zoals bij de Maastricht Health Campus, nog beter worden gescoord? Dat is overigens een groot compliment waard aan alle betrokken partners die met hun inspanningen zo ruim die streefwaarden hebben weten te overtreffen. De vraag aan het college daarbij is wel of we die ambities voor de Health Campus in 2023 nu naar boven gaan bijstellen. Bij de Greenport Campus is dat immers wel aan de orde, het naar boven bijstellen. Overigens is dat naar boven bijstellen van ambities bij het binnenhalen van Europese fondsen de afgelopen Statenperiode 2 keer gedaan en ruimschoots gelukt. Ook dat is een compliment waard. Op dat gebied moedigt D66 het college aan, en ook het nieuwe college alvast aan, op de ingeslagen weg door te gaan en nog meer investeringen naar Limburg te halen en de samenwerking

met de Europese Unie (EU) dus vooral niet te schuwen, Limburg wordt alleen maar beter van een goede samenwerking met de EU.

Voorzitter, Limburg staat niet stil, D66 ziet een provincie die volop in beweging is, ook letterlijk, op het gebied van mobiliteit. De ontwikkeling, dat werk in uitvoering, dat oranje in de Jaarstukken, zie je terug bijvoorbeeld bij de programmalijn OV. D66 ziet dat er hard wordt gewerkt aan bijvoorbeeld het Uitvoeringsprogramma Overstappunten. De Drielandentrein staat in de Jaarstukken op rood, die mocht van ons dan weer best op oranje staan want tussen Aken Hauptbahnhof en Maastricht kunnen de Limburgers immers gewoon van een goede treinverbinding gebruikmaken. Verder hopen we dat het frietoverleg dat gedeputeerde Mackus aankondigde in de laatste Commissievergadering snel resultaat oplevert en dat die trein dus ook snel kan gaan doorrijden naar Liège Guillemins. D66 is blij met het nieuwe Mobiliteitsplan, kijken naar de bereikbaarheid in een gebied en de slimste oplossingen toepassen, dat is een aanpak die bij de tijd is, kijken naar toepassingen als slimmer benutten, OV benutten, snelfietsroutes en niet standaard alleen maar asfalt draaien. Dat hoeft overigens voor D66 niet te betekenen dat asfalt op bepaalde plekken niet gewoon de beste oplossing is. Wat D66 betreft is de gereedschapskist voor mobiliteit alleen maar uitgebreid en hebben we geen instrumenten weggegooid. Ook de komende periode blijft wat D66 betreft de Provincie voor fietsinfra een leidende partij. We zijn dat natuurlijk ook bij Provinciale wegen voor autoverkeer, dus waarom zouden we dat bij bovenlokale fietswegen allemaal laten afhangen van lokale initiatieven? Hoe kijkt het college daar tegenaan? De Buitenring is inmiddels in gebruik en als dagelijks ervaringsdeskundige kan ik wel stellen dat de bereikbaarheid in Oostelijk Zuid-Limburg fors verbeterd is. Nog even en dan is die aansluiting op de A76 ook gereed. Een autosnelweg die hopelijk zelf in de toekomst ook nog een keer een upgrade kan krijgen. Dichterbij zijn de voor de logistiek hele belangrijke verbeteringen aan de A2 en de A67.

Voorzitter, sinds de verkoop van Essent heeft de Provincie een groot Eigen Vermogen, er werd al een paar keer aan gerefereerd, in het Gouvernement bekend als de Immunisatiereserve. D66 is altijd voorstander geweest van het gebruiken van deze middelen om... O, mijnheer Rossel.

De voorzitter: U mag de zin afmaken, maar het is een lange zin denk ik. Eerst de heer Rossel maar even.

De heer Rossel (GroenLinks): U weet dat ik altijd gerespecteerd word om geduld in dit huis en u had die zin ook best kunnen afmaken. Mijnheer Vaessen, we zaten net even te kijken, maar over die verbreding A2, bent u nou voorstander of geen voorstander om die versneld uit te voeren?

De heer Vaessen (D66): Voorstander. Dan gaan we weer verder. D66 is altijd voorstander geweest van het gebruiken van die middelen om verstandig en revoluerend te investeren in Limburg, zodat de Limburgers nu en in de toekomst blijven profiteren van de succesvolle verkoop van Essent. De vorige coalitieperiode is er een ondergrens van € 900 miljoen afgesproken, wat D66 betreft hoeven we daar niet aan te tornen. Nu is de reserve € 986 miljoen, complimenten voor het college, zo kan er ook in deze Statenperiode weer worden geïnvesteerd.

In de Memorie van Toelichting heet het stuk Limburg Betaalbaar. Wat D66 betreft is Limburg onbetaalbaar en dat willen we graag zo houden, de mooiste provincie van het land zijn en blijven. Voor D66 is de overgang naar nieuwe duurzame energie de belangrijkste overgang voor de komende coalitieperiode of, zoals we formateurs horen zeggen, extraparlamentaire collegeperiode. What's in a name.

De voorzitter: Punt. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, ik hoorde de heer Vaessen net zeggen dat van D66 niet getornd hoeft te worden aan die € 900 miljoen van die Immunisatiereserve. Dat is natuurlijk een grens die de oude coalitie heeft gekozen, maar het is natuurlijk altijd subjectief om ergens een grens te leggen. Wat vindt de heer Vaessen van het voorstel van GroenLinks om mogelijk toch die reservepositie met een substantieel deel af te bouwen, maar de ratio die dan op het resterende vermogen zit en ook in Sturing in Samenwerking wordt neergelegd, om die ratio te verhogen, zodat je dat rentmeesterschap waar ook de SP om vraagt wel blijft behouden, maar waardoor een iets kleinere vermogenspositie.

De heer Vaessen (D66): Tot nu toe hebben we natuurlijk gezien dat we vanuit die vermogenspositie hebben kunnen investeren en hebben kunnen zorgen dat we dat kunnen blijven doen. Door de grootte van het vermogen hebben we ook kunnen zorgen dat het vermogen steeds opnieuw opgebouwd kon worden. Wij vonden die vorige periode, we waren het van harte eens met het vaststellen van die ondergrens, dus wij vinden het nog steeds een verstandige grens.

De heer Rossel (GroenLinks): Wat vindt u er dan van als we met elkaar afspreken om 0,8% rendement te maken op jaarbasis en we in totaal niet 0,8% maar een dikke 2% gemiddeld rendement ieder jaar maken. Lijken wij dan niet meer op een beleggingsmaatschappij dan we nog als ik zou bijna willen zeggen sobere overheid acteren?

De heer Vaessen (D66): Ik denk dat wij een overheid zijn die het niet schuwt om te beleggen op het moment dat we daarmee investeren in de Limburgse economie.

Dan ga ik voort voorzitter. In de afgelopen periode hebben de instrumenten Limburgs Energie Fonds (LEF) en Duurzaam Thuis bewezen zeer succesvol te zijn, zodanig dat de Europese Investeringsbank (EIB) hier in Limburg in participeert.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel voorzitter. Om ook op aan te haken op dat rendementverhaal. Het rendement dat wij behalen is natuurlijk altijd gekoppeld aan het risico, eigenlijk ook richting GroenLinks, dus je kunt niet zomaar stellen 0,8. Ik zou dat zeer onverstandig vinden.

De voorzitter: Dat was meer een opmerking dan een vraag. De heer Vaessen kan door.

De heer Vaessen (D66): Precies. De EIB doet dat bij geen enkele andere decentrale overheid en D66 ziet graag dat LEF en Duurzaam Thuis nog aantrekkelijker en beter bereikbaar worden in de komende periode, voortbouwend op het succes van deze periode. D66 wil ook graag dat de Provincie onderzoekt of de ontwikkelfase van coöperatieve energieprojecten actief kan worden ondersteund, door een goed geëquipeerde ontwikkeltak aan LEF toe te voegen of misschien door de inzet van een Provinciaal ontwikkelbedrijf voor duurzame energie, zodat initiatieven vroegtijdig kunnen worden ondersteund met kennis en middelen. Kan het college toezeggen deze denklijnen mee te nemen in de afdoening van toezegging 8460 uit de laatste Interim Statencommissie? Nu verstandig investeren in de verduurzaming van Limburg, kan de Provincie een Essent van de toekomst opleveren. Dan hebben we niet alleen een schoner, duurzamer en voor energie onafhankelijker Limburg, maar ook hebben we weer nieuw rendement dat in Limburg kan worden geïnvesteerd. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen. Het woord is nu aan de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, een positief resultaat, de financiële huishouding is, en dat is niet verrassend, op orde. Daar zijn wij ook altijd een groot voorstander van: zorg dat je huishoudboekje in orde is. Complimenten aan de organisatie daarvoor. Als LOKAAL-LIMBURG kunnen we ons vinden in de bestemming van het overschot. Bij de begroting spraken we al over de positieve impact die de Einstein Telescoop had. Daar staan we nog steeds achter en we hopen ook dat in de toekomst dit onderzoek, die beweging, en ik waar men wil hiermee tot dat eventueel gerealiseerd kan worden en het liefst natuurlijk in Limburg.

Ook positief is dat het subsidieplafond voor de herdenking van 75 jaar bevrijding verhoogd is. Als we onze burgers vragen om met initiatieven te komen en de respons is zo overweldigend, zou het zonde zijn wanneer projecten geen doorgang kunnen vinden. Onze burgers hebben op deze wijze laten weten dat ze belang hechten aan deze herdenking. Wij doen dat ook.

De investering in werkgelegenheid en de Campussen lijken hun vruchten af te werpen. Zowel de werkgelegenheid als het aantal studenten en bedrijfsvestigingen nemen toe. Mooi. Zorgen hebben wij over de onevenredige wijze waarop ons hoger onderwijs lijkt te worden getroffen door herverdeling van het Rijk. Wij vragen daar een actieve houding van het college, zodat het werk van de afgelopen jaren niet verloren gaat.

Als het over cultuur gaat, juichen we de investeringen in het muziekonderwijs toe. We vragen echter wel, en dat geldt ook voor investeringen in het bibliotheekwezen, hier een goede samenwerking met gemeenten op te zoeken. Deze taken zijn primair voor de gemeenten en horen daar ook. Zaak goed samen te werken, zodat overheidsmiddelen effectief en efficiënt worden ingezet. Juist ook omdat gemeenten vaak worden gedwongen om cultuursubsidies kritisch tegen het licht te houden door tekorten op andere gebieden, denk bijvoorbeeld aan de jeugdzorg.

Eerder vroegen we al aandacht voor monumenten. Goed dat inzet op dit gebied blijft. In de toekomst verwachten wij op dit gebied nog meer leegstand. Hoe geven we onze monumenten een goede herbestemming? Actief beleid is niet alleen nu gewenst, maar ook in de toekomst, gezien de dramatische cijfers die wij eigenlijk voor de komende jaren te zien krijgen in Limburg. Dus college, actief de boer op zouden we zeggen. LOKAAL-LIMBURG is bereid daar extra middelen voor in te zetten.

Ook de toeristische sector heeft voor LOKAAL-LIMBURG ook een belangrijke impact. Wij zien gewoon dat de toeristische bestedingen in Limburg toenemen en wij constateren dat er nogal veel werkgelegenheid in deze sector is en blijft toenemen en dat dan ook in gebieden waar vroeger zorgelijke omstandigheden waren, die door middel van een invulling eventueel in de sector waar ik het over heb nu een positieve bijdrage leveren aan de Limburgse c.q. landelijke economie.

U gaat voortvarend aan de slag met de energieopgave. We vragen u nadrukkelijk als financier en facilitator op te treden. Laat de invulling bij het lokale bestuur en nog liever bij lokale coöperaties en initiatieven. Niet alleen zorgt dit voor draagvlak, dat is natuurlijk noodzakelijk want wij als LOKAAL-LIMBURG zeggen, het moet van onderop gedragen worden en niet van bovenop opgelegd worden, maar ook dat de energietransitie tastbaar en voor onze inwoners economisch rendabel is. Maatregelen opleggen, werkt ons inziens averechts. Dat is bijvoorbeeld gebleken in Venlo bij het Venlose windmolenpark. Werk is hard nodig aangezien we achterliggen op andere Provincies. Hoe

gaat deze coalitie de achterstand inhalen en aan de taak van het Rijk voldoen de komende jaren? Goed dat het standpunt met betrekking tot de asbestsanering overgenomen wordt. Wij riepen en roepen al langer dat de opgaven te ambitieus zijn en dat niet alleen bedrijven en particulieren, maar op korte termijn natuurlijk heel veel mensen dit niet dragen kunnen en konden. Wij juichen wel combinaties op Energiebeleid toe. Op het gebied van mobiliteit moeten keuzes worden gemaakt. De ambitie is groter dan dat we de komende jaren kunnen invullen. Wanneer kunnen we een nieuwe prioritering verwachten?

De voorzitter: Punt. De heer Rossel voor een interruptie.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, als de heer Franssen natuurlijk praat over ambities op het gebied van duurzaamheid en energie, is mijn vraag of de heer Franssen überhaupt op dit moment weet wat de ambities zijn of gaan worden want wij vanuit GroenLinks weten zelfs niet wat de concrete waarheid gaat zijn als het gaat om klimaatambities, dus ik zou graag die vraag aan de heer Franssen willen stellen, of hij weet welke last er dan bij mensen en bedrijven komt te liggen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nou dan hebt u mij waarschijnlijk niet goed horen spreken. Ik heb het over de asbestsanering gehad en daar heb ik dus in feite mijn verhaal omheen gebouwd en over hetgeen u vraagt. Ik denk, daar heeft u een punt en daar zullen we gezamenlijk nog de discussie in voeren op een aantal onderwerpen.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, ik heb een stuk over asbest weggelaten in mijn tekst want de Eerste Kamer heeft het verbod op asbestdaken verworpen. Dus zou u niet met mij een vraag richting college eerder willen stellen wat de gevolgen zijn van het verwerpen van dat wetsvoorstel? Want juist onze ambitie om te komen tot sanering van die asbestdaken kan eigenlijk, als ik puur even technisch kijkt naar het wetsvoorstel, iets omlaag worden bijgeschroefd.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Op het punt dat u aandraagt dat in de Eerste Kamer een wetsvoorstel is verworpen, daar kunnen wij alleen vanuit deze situatie van zeggen: goed, wat in de Eerste Kamer wordt besproken, daar zit een aantal wijze mannen en vrouwen en daar zullen we dus ook wederom onze consequentie uit dienen te trekken.

Voor LOKAAL-LIMBURG is het belangrijk dat burgers serieus worden betrokken bij besluitvorming. Niet alleen het ophalen van ideeën en meningen, maar vooral ook er serieus werk van te maken. Voor de komende jaren vragen we u in de Jaarstukken aan te geven hoe u belanghebbenden heeft meegenomen en hoe u burgerparticipatie vorm wilt gaan geven en dan heb ik het over de cijfermatige inbreng, dus niet in de breedte des woords, maar hoe u ons als Statenleden, als controlerend orgaan, in dezen dus ook in die vorm een breder inzicht wilt geven, vooral ook hoe u opvolging heeft gegeven aan zaken die u zijn meegegeven door derden.

Als laatste voorzitter, als het toekomstige college net zo omgaat met burgers en inspraak als partijen hebben mogen ervaren gedurende de formatie, dan lopen we nog niet over van vertrouwen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. Het woord is aan mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, 'De welvaart is gestegen, maar toch is de Limburger niet tevreden' kopte de Limburger vandaag. Geen wonder, een mens leeft immers niet bij geld alleen. De brede welvaartsindicator, gelanceerd door de Rabobank en de Universiteit van Utrecht meet onder andere gezondheid, milieu, veiligheid en geluk. De researcher van de Rabobank, de heer Aalders, geeft aan dat in een welvarend land als Nederland zaken als gezondheid, milieu en veiligheid even belangrijk zijn als geld. Mocht het college nog niet overtuigd zijn dan wil ik het college graag uitdagen om hun adem in te houden terwijl ze hun geld tellen.

Over de luchtkwaliteit heeft de Partij voor de Dieren al vele malen vragen gesteld. Deze keer opnieuw, naar aanleiding van de Jaarstukken. Driemaal hebben we een motie over de overschrijding van de Europese normen voor luchtkwaliteit ingediend, uiteindelijk gesteund door een meerderheid in de Staten en inmiddels zijn we 3 gedeputeerden verder en wederom, zo blijkt uit het antwoord op onze vragen, is het onderzoek naar de aanpak van luchtkwaliteit vertraagd. Zo kan het niet doorgaan. Wij verwachten van het nieuwe college dat het deze uniek Limburgse schandvlek, ik heb het over Nederweert en omgeving waar als enige locaties in Nederland de fijnstofnormen nog steeds worden overschreden, aanpakt. Ook als dat financiële consequenties heeft voor de Provincies, bijvoorbeeld door het uitkopen van veehouderijen. Dan kunnen de omwonenden weer eens gerust ademen en dat doe je best regelmatig, we ademen zo'n 20 kilo lucht in per dag in. We verwachten van alle partijen in de Staten en dus ook van het nieuwe college dat ze erop toezien dat die motie eindelijk wordt uitgevoerd. De achtergronden zijn bekend.

Een andere eerste levensbehoefte is drinkwater en die drinkwaterkwaliteit is al in gevaar door glyfosaat, zo blijkt vandaag in een publicatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). In november 2018 hebben we vragen gesteld over de gevolgen van de bruinkoolwinning in Hambach en onder andere de effecten daarvan op onze drinkwatervoorziening. Dat was tijdens, vlak na, de massale 'Hambi Bleibt'-demonstratie. In de antwoorden op onze vragen is er beloofd dat er in het 1^e kwartaal van 2019 een onderzoek komt, gepubliceerd wordt, naar de effecten van de bruinkoolwinning op ons grondwater.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, misschien aansluitend op het betoog van mevrouw Plusquin over de drinkwatervoorziening, zou ik mevrouw Plusquin ook willen vragen of zij ook nog steeds oproept, en dat is de uitvoering nog steeds van de oude motie Van den Akker, om te komen tot een integraal waterketenbedrijf, dat we ook die waterinstanties met elkaar laten fuseren en integreren want ik hoor het niet meer en ik ben het helemaal met u eens, dus ik zou willen zorgen, als men water heeft, breng dat in 1 beheer terecht en laten we ook niet langs elkaar communiceren. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dat ben ik met u eens, maar in dit geval is het wel belangrijk om ook met andere landen samen te werken, dat hoort u zo meteen in mijn betoog.

Inmiddels staan er dit weekeinde weer 50.000 bezorgde burgers bij Ende Gelände, 4 dagen lang. De actievoerders willen dat de bruinkoolwinning in 2030 daadwerkelijk stopt, zodat de klimaatdoelen gerealiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd vinden ze dat de overgebleven dorpen wel moeten blijven staan en dat het 6000 jaar oude Hambach oerbos moet blijven. Voorzitter, we willen graag weten wanneer we de uitkomsten van dat onderzoek tegemoet kunnen zien en bij gebleken schade aan de drinkwaterkwaliteit een juridische actie naar de Duitse autoriteiten toe om daarmee te stoppen.

We hebben het vandaag over financiën. De Partij voor de Dieren heeft er nooit een geheim van gemaakt dat wij Maastricht Aachen Airport (MAA) een bar slechte investering vinden en wat blijkt deze week uit een uitgelekte verkenning van het ministerie: nachtvluchten op MAA worden niet langer uitgesloten. Voortaan zou er vanaf 05.00 tot 02.00 uur gevlogen mógen worden. Een grove aanslag op de noodzakelijke dagelijkse hoeveelheid nachtrust, rondt schadelijk voor de gezondheid. De indicator van de Monitor Brede Welvaart zal van rood naar dieprood kleuren in Zuid-Limburg en dat is nu precies waar je in terechtkomt als je als Provincie een zakelijk belang hebt in een luchthaven, dan heb je een belang bij herrie. Voorzitter, dat is niet het enige wat betreft de overlast van de luchtvaart. In De Peel, een omgeving die weliswaar gesmoord wordt door een stikstofdeken, waar bewoners wel nog de illusie hadden dat er rustig was, totdat de luchtmacht bekendmaakte dat die de vliegvergunning na 2021 wil verlengen en dat de rust weerd verstoord gaat worden door 12 F-16's die 3 keer per jaar, 6 weken lang mogen gaan oefenen met laaghangen en loopings. Een Limburgse manegehoudster deed haar verhaal aan L1. Ze vreest dat haar paarden op hol gaan slaan bij het loeiharde geluid dat ze wel kunnen horen, maar niet kunnen zien, paarden kunnen immers niet naar boven kijken. De manegehoudster roept in het L1-filmpje paardensportprovincie Limburg op om in actie te komen en op te staan voor de Limburgers en hun paarden. Wij roepen het college op om hier gehoor aan te geven. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Die illusie van rust hebben ze in Eijsden al lang niet meer, daar mógen ze niet eens weten wát die overlast is. Men ligt er letterlijk wakker van, Vliegveld Luik, dat 24 uur per dag open is en haar vluchten strategisch zoveel mogelijk richting het noorden duwt. Een Wob-verzoek dat boven tafel moest halen waarom hier niets aan gedaan werd, wordt gedwarsboomd door het ministerie omdat openbaarmaking de betrekkingen met België zou schaden. Ook de Provincie springt daarmee om als een mak lammetje. Wij zien ook graag een reactie van het college over hoe het college de Belgische autoriteiten kan bewegen de gegevens prijs te geven.

Voorzitter, ook Roermond werd getergd door een mysterieuze helikopter die wel 45 keer per dag rondjes boven de stad vloog. Een pure pretvlucht, misschien leuk voor de passagiers, maar een dag herrie, totaal onverwacht, voor de mensen op de grond. Ik heb mijnheer Van Rey nog gebeld of hij een nieuwe hobby heeft, maar dat was niet het geval.

De voorzitter: Mijnheer Rossel misschien.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja, mevrouw Plusquin gaat terecht helemaal los op het luchtvaartdossier en zal ze ook iedere keer blijven doen en dat steunt GroenLinks van harte, maar wat vindt mevrouw Plusquin van het uitlekken van de conceptluchtvaartnota en toch de nacht gaan opzoeken tot 02.00 uur en vanaf 05.00 en wat vindt zij nog veel specifieker van de reactie van het college dat het college daar geen voorstander van is. Gelooft zij dat?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Een goede vraag. Ik heb dat stuk gezien, maar ik heb het liever gewoon dubbel bevestigd en ik kom daar zo meteen in mijn betoog nog op terug.

Ik had het over de pretvluchten en wat dat voor een ellende is. Ook van de toerismewethouders van Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern en Vaals is een nette brief onderweg naar dit huis vanwege de pretvluchten met helikopters boven het Heuvelland die vanaf vandaag, met toestemming van de Provincie de rust verder mogen verstoren en ook ondernemers beginnen te zien hoe slecht de ongebreidelde groei van de luchtvaart voor hun zaken is. Vluchten kan niet meer of je nu in Eijsden woont of in De Peel of ertussenin. Voorzitter, wij dienen vandaag een motie in met GroenLinks om de

omwonenden van MAA te beschermen tegen nachtvluchten en alle Limburgers tegen de overlast van pretvluchten, vluchten zonder nut of noodzaak.

Van Eijdsen wil ik toch weer terug naar De Peel. Wim van Opbergen van Behoud De Peel heeft een belangrijke rol gespeeld in het ontmaskeren van het PAS. Met Wim heeft ook de natuur eindelijk eens gewonnen, in De Peel dan.

De voorzitter: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, het klinkt wel heel erg paternalistisch dat uw partij, GroenLinks, de burger wil gaan beschermen. Waaruit blijkt dat de burger beschermd wil worden?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Kunt u uw vraag wat nader toelichten, gaat het over de luchthaven, over de drinkwaterkwaliteit of over de luchtkwaliteit?

De heer Claassen (PVV): Daar memoreer ik aan. U gaat de omwonenden bij MAA beschermen, dat was wat u zei en toen zei ik: dat vind ik nogal paternalistisch overkomen. Waaruit blijkt dat ze beschermd willen worden?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou weet u, alles wat leeft wil doorgaans zo lang mogelijk leven en de uitstoot van de luchtvaart, dat is ultrafijnstof, dat dringt echt enorm diep door tot in alle vaatjes en in het algemeen kun je stellen, en dat is gewoon ook door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) bevestigd, dat die luchtverontreiniging ons gemiddeld 13 maanden van ons leven kost. Weet u, het is misschien voor uw tijd geweest, maar als je kijkt naar de Boze Moeders, de alliantie tegen MAA, dat zijn allemaal mensen die beschermd willen worden tegen de schadelijke gevolgen van de luchtvaart.

De heer Claassen (PVV): Ja, maar ik refereer aan de opmerking dat het ging over de mensen die daar woonden, dat die beschermd willen worden en u refereert daarna weer aan wat algemeen...

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee, nee, nee, dat zijn clubs van...

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, mag ik uitspreken?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat zijn clubs van omwonenden...

De voorzitter: De heer Claassen mag even zijn zin afmaken.

De heer Claassen (PVV): En u refereert aan de algemeenheid waarop je zou kunnen baseren dat dat schadelijk is, maar u zegt dat de burger beschermd wil worden. Daarmee constateer ik dat het toch vanuit een paternalistisch oogpunt gebeurt.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee, dat zijn gewoon burgers die dat hier ook meerdere malen hebben ingesproken en kenbaar hebben gemaakt en dan heb je het over een groep van bezorgde artsen, dan heb je het over de Boze Moeders die hun kinderen willen beschermen en over de alliantie tegen MAA. Ik hoop dat het zo duidelijk was voorzitter. Ik was inmiddels terug in De Peel.

De voorzitter: Nee, u was nog niet terug in De Peel.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik kom nog niet aan in De Peel.

De voorzitter: U komt nog niet in De Peel, we laten De Peel nog even De Peel. Eerst even de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Nee, nee, we gaan samen met mevrouw Plusquin De Peel in wat mij betreft. Er is natuurlijk 17 juni in het nieuws gekomen dat Noord-Limburg € 40 miljoen... Daar gaat u het nog over hebben?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik kan het niet lezen zo.

De heer Rossel (GroenLinks): O, u kunt het niet... Dat Noord-Limburg € 40 miljoen investeren om de gezondste regio van Nederland te worden. Hoe ziet u dat in relatie tot de intensieve veeteelt die natuurlijk in De Peel plaatsvindt?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Het lijkt me dat er echt een grotere sanering moet plaatsvinden dan die vrijwillige warme sanering van de varkenshouderij, wil het daar enigszins weer leefbaar worden voor mensen, dieren en de natuur. Ik daag u uit inderdaad, iedereen, om samen met ons en met de heer Van Opbergen een keer in De Peel te gaan wandelen, dan kunt u de gevolgen zien van die stikstofuitstoot op dat natuurgebied.

De voorzitter: We gaan De Peel in.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, we gaan De Peel in. De minister van LNV heeft in het Bestuurlijk Overleg van 11 juni, naar aanleiding van de Raad van State-uitspraak aangegeven dat ze samen met de minister van IenW en 3 gedeputeerden heeft afgesproken om door te gaan met de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen. In het merendeel van de Natura 2000-gebieden worden de kritische depositiewaarden nog steeds, en soms verre, overschreden. Door die ongunstige staat van instandhouding in de gebieden, maar ook in het belang van de toekomstige vergunningverlening, dienen we de in het Bestuurlijk Overleg uitgesproken intenties trouw uit te voeren en wij zullen dan ook een motie indienen met GroenLinks, D66 en de PvdA om door te gaan met het besteden van de door het Rijk ter beschikking gestelde PAS-middelen aan natuurherstelmaatregelen want voorzitter, zelfs ons geliefde bronsgroen eikenhout dreigt te verdwijnen door de ongebreidelde groei van de economie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Plusquin. Het woord is nu aan mevrouw Fischer. Ja, dat kan vanaf de plaats.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Allereerst wil ik een woord van dank uitspreken aan de ambtelijke organisatie voor het organiseren van de inloopsessie Financieel-technische toelichting Jaarstukken 2018. Op maandag 6 mei 2019 waren wij daar van de partij. Het was verhelderend en onze meeste vragen hebben we beantwoord gekregen. We spreken onze waardering uit aan het adres van de ambtenaren die ons te woord hebben gestaan. Bij brief van 10 mei heeft 50PLUS schriftelijk vragen gesteld met betrekking tot de Jaarstukken 2018. De antwoorden op onze vragen hebben wij op 29 mei jl. ontvangen, hetgeen vandaag ter behandeling voorligt. Wij danken ook de andere fracties die vragen gesteld hebben want door het kennisnemen van de antwoorden hierop, heb ik een betere kijk gekregen op de Jaarstukken 2018. Dank u wel collega's. De meeste van deze vragen zijn naar tevredenheid beantwoord, een aantal vragen dus niet en behoeven een nadere toelichting. Deze vragen zijn naar mijn mening aan te merken als technische

vragen zoals naleving Wet normering topinkomens, controleprotocol vastgesteld door Provinciale Staten eind 2018, interne controle en te hanteren materialiteitsnorm. Voorzitter, nu zou het te ver gaan om deze te behandelen, daarom stel ik voor hier met een ambtenaar en eventueel de accountant een afspraak over te maken, mits dit natuurlijk goedkeuring krijgt, hiervan een verslag te maken en die met Provinciale Staten te delen. Als laatste wil ik eigenlijk aangeven dat een infosessie over de begroting en over de manier van behandelen ook aan mij goed besteed zou zijn. Dus wat dat betreft ga ik mee met deze vraag. Tot slot voorzitter, staat er voor 50PLUS eigenlijk niets in de weg om met de voorgestelde besluiten in te stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer en Forum voor Democratie heeft geen spreektijd gevraagd. Dan zijn we daarmee aan de beëindiging van de 1^e termijn van de stukken over de Jaarstukken en de Afwijkingenrapportage en is er de gelegenheid voor het college om in 1^e termijn te beantwoorden. Dat zal gebeuren door gedeputeerde Koopmans die daarvoor wel iets meer dan de 10 minuten krijgt. De heer Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Dank aan de leden van uw Staten voor de inbreng in 1^e termijn en allereerst natuurlijk een felicitatie aan mevrouw Depondt en aan de heer Claassen voor hun beider uiterst geslaagde maidenspeech.

Voorzitter, kort en goed, zijn er als het gaat over de boeken zelf, over de cijfers zelf en over de ingediende en door ons voorgestelde bestedingsvoorstellen geen amendementen ingediend of geen andere voorstellen gedaan. Het enige concrete voorstel, mondeling gedaan, is een wat meer op de toekomst gericht voorstel en dat is door de heer Rossel van GroenLinks gedaan met betrekking tot de Immunisatiereserve. We zitten natuurlijk in een wat bijzonder moment in onze parlementaire geschiedenis van dit huis omdat we vandaag een vergadering hebben met het zittende college en komende maandag, zo hebben de formateurs laten weten, komt er een nieuw programma, een collegeprogramma, naar uw Staten toe, waar volgende week over gesproken gaat worden en dat betekent dat een aantal opmerkingen die door u is gemaakt, die meer beleidsmatig van aard zijn, wel beantwoord zullen worden, maar ook wel in het licht van een nieuwe college dat eraan komt, dat natuurlijk uiteindelijk zelf over zijn eigen antwoorden gaat, maar hier en daar weet ik wat ze van plan zijn.

Voorzitter, belangrijk is de discussie over alles wat heeft te maken met Immunisatiereserve en ik ben ook altijd uiterst tevreden met het feit dat we halverwege de informatieperiode met elkaar een verklaring van uitgangspunten hebben vastgesteld die op het punt van de Immunisatiereserve de zin bevat dat we verstandig omgaan met de Essentmiddelen en voor mij en voor het college, en ik heb het gevoel voor het overgrote deel van de partijen in Provinciale Staten, betekent dat dat je het beleid dat we in de afgelopen 4 jaar hebben gehad om een ondergrens van € 900 miljoen te hanteren, op zich heel verstandig is. Verstandig is omdat je daarmee ook toekomstige colleges en coalities elke keer weer de mogelijkheid geeft om gebruik te maken van die middelen. Het zomaar, en dan staan er geen concrete bestedingsvoorstellen bij, eruit halen van een kwart of meer dan een kwart van de Immunisatiereserve om te besteden, op te maken of te potverteren, ik bedoel iedereen kan er zijn eigen woorden bij gebruiken, daar ben ik geen voorstander van omdat het allereerst mogelijkheden voor de politiek om in de komende jaren dingen te doen te zeer verkleint. De opbrengst die je met elkaar hebt van dat vermogen, is voldoende om die in de vrije ruimte als Provinciale politiek te kunnen besteden en dan heb ik het over het rendement.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, hier resten mij 2 vragen in de 1^e termijn op deze beantwoording. Waar is die € 900 miljoen ondergrens op gebaseerd want volgens mij is dat alleen maar te zien aan die 0,8% en 0,8% vloeit weer voort uit die € 900 miljoen. Dus in die communicerende vaten kun je ook een andere verhouding gaan aanbrengen. Dat is mijn 1^e vraag en de tweede is: we maken altijd veel meer rendement dan die 0,8% die we met elkaar hebben afgesproken en dat potten we iedere keer weer in die Immunisatiereserve, de heer Vaessen noemde terecht die € 86 miljoen die we nu al boven de € 900 miljoen zitten. Waarom gaan we niet gewoon concreet dat geld investeren in onze maatschappij?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat zijn eigenlijk 2 vragen. Laten we eerst de vraag beantwoorden: waar is die € 900 miljoen op gebaseerd? Dat is een politiek-bestuurlijke keuze hier. Dat had ook € 920 miljoen kunnen zijn, dat had ook € 850 miljoen kunnen zijn, maar bij de start van de vorige coalitieperiode is gekeken naar: wat hebben wij ongeveer nodig aan vrije middelen om nieuwe beleidsprioriteiten te kunnen financieren en daar paste dit bij, bij al die inkomsten die je dan hebt of die je dan kunt neerzetten. Daar paste het bij in de ogen van de nu zittende coalitie om die reserve terug te brengen met € 90 miljoen, met daarbij, een buitengewoon belangrijk uitgangspunt dat in de spelregels is opgenomen, dat als je overschotten hebt, je die terugboekt en wij zijn begonnen met € 990 miljoen, bij de start van deze coalitie hebben we er € 90 miljoen uitgehaald om te mogen besteden en we eindigen met € 986 miljoen nadat we ook nog net de Maaslijn en VDL gefinancierd hebben en ik moet u zeggen, dit college en uw Staten kunnen er in mijn ogen beide trots op zijn dat we dus precies de spaarpot terug laten brengen naar hoe wij hem aantreffen en dat is voor een politicus denk ik niet verkeerd om dat tegen de samenleving te kunnen zeggen.

De voorzitter: Eerst de heer Kuntzelaers, dan...

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. 1 vraag hierop. Als we die reserves dan ook een beetje indexeren want in 4 jaar tijd blijft het geld natuurlijk niet hetzelfde waard, dus zou de gedeputeerde daar nog even op in kunnen gaan, wat dat zou betekenen als we gewoon 4 jaar indexatie meenemen op die reserve want je moet meer geld reserveren natuurlijk naarmate de pakjes boter in de winkel duurder worden.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat is een discussie voor een volgende collegeperiode, maar het is een interessante gedachte die we nooit eerder eigenlijk met elkaar besproken hebben.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, ik deel natuurlijk het antwoord van de heer Koopmans dat het een politieke keuze is die we met elkaar maken, maar gelet op de rendementen, ik heb dat ook in mijn betoog genoemd, die we de afgelopen 5 jaar hebben gemaakt, is het niet gewoon ook opportuun om te denken: je zou het ook met iets minder dan die € 900 miljoen kunnen doen en dan toch gewoon, ook de grote wens die ook in de Staten leeft, het rentmeesterschap toch intact houden en de rest van het vermogen gewoon netjes in stand kunnen houden?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat kan, maar de vraag is of je het wilt en ik heb u net uitgelegd dat wij dat niet willen en dat de huidige norm voor deze coalitie prima was en we dus terug zijn gekomen op € 986 miljoen en u zult komende maandag in het collegeprogramma lezen hoe het volgende college hiermee om wil gaan.

Dan nog uw opmerking met betrekking tot het rendement. Ja weet u, u begon uw bijdrage, zeg ik tegen de heer Rossel, voorzitter, met opmerking dat wij winst maken. Provinciale Staten, de Provincie, maakt geen winst, wij geven dan minder uit dan begroot of er komt uit rendementen soms meer binnen. Dat is geen winst, dat is in onze jaarrekening een voordelig resultaat en dat boeken wij conform onze eigen spelregels bij weer bij de Immunisatiereserve. Heel verstandig om te doen, dan heb je niet jaarlijks van die een beetje hijgerige discussies: O, er is wat over, waar gaan we het aan opmaken? Een beetje 'geld zoekt project'-gevoel. Daar ben ik nooit zo'n voorstander van, dat hebben we met ons college ook proberen te beperken. Dat wij meer rendement halen, heeft te maken met een noem het maar zeker krachtdadige uitvoering van het amendement van de heer Van Helvert, waar de heer Van den Akker ook bij zat, om middelen die zeg maar in die pot zitten revolverend te besteden en dus ook renderend in de samenleving neer te zetten met daarbij, kijk bijvoorbeeld naar het erfpachtkader, een canon, een opbrengst van 5 à 6% op € 100 miljoen.

De voorzitter: De heer Rossel nog.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter want we kunnen hier natuurlijk een hele lange discussie gaan voeren: wat is de term 'winst' en 'voordelig resultaat' en 'rendement' en we hebben al enorm discussie over het begrip 'extraparlamenteair college', dus dat moeten we denk ik voorkomen. Ik zou dan in ieder geval een toezegging willen hebben van het college dat bij de volgende Jaarstukken toch ook gekeken gaat worden: wat leveren ons met name de beleggingen, want daar maak je de rendementen op en daar maak je in mijn beleving ook winst op, in de ogen van GroenLinks ook, dat we het voordelig resultaat op zeg maar reguliere middelen, die je ook regulier uitgeeft, snap ik, dat moet je ook geen winst noemen, maar het rendement dat je maakt op je beleggingen en investeringen is eigenlijk wel pure winst. Dus ik zou toch willen dat we daar ook in de stukken een tweedeling in gaan aanbrengen. Kan dat toegezegd worden?

Gedeputeerde Koopmans: Nou voorzitter, dat lijkt me geen goed idee omdat in de jaarrekening alsook in de begroting natuurlijk de post Dividenden en opbrengsten al separaat genoemd is, die is al separaat genoemd en wij zullen nog eens een keer bekijken of die misschien nog wat uitgebreid kan worden, maar voor mijn gevoel zit dat in die, wat is het ondertussen, 500 pagina's die wij u toesturen al volop en ik stel voor, er zijn meer mensen, mevrouw Fischer heeft er ook om gevraagd, om nog eens technisch bij te praten, om dat nog eens even te wisselen met de ambtenaren en mocht daar nog een vraag uitkomen, dan horen we dat dan wel.

Voorzitter, bij mevrouw Depondt ging het ook over die langetermijnhorizon. Dat is natuurlijk iets wat met het volgende college uitgebreid besproken kan worden en de ondergrens heb ik het al over gehad. Tegelijkertijd, als je, en ik heb het een jaar geleden ook al gezegd, als je de energietransitie in de samenleving vorm wilt geven, dan zijn daar enorme bedragen voor de hele samenleving voor nodig en dat kan zijn voor innovaties, dat kan zijn omdat iemand denkt 'ik wil minder afhankelijk zijn van Poetin', mensen een lagere rekening willen, weet ik waarom mensen dat willen. Op zo'n moment is het juist interessant dat wij als Provincie met onze middelen daarin kunnen helpen. Duurzaam Thuis is een mooi voorbeeld waarin we met een lage rente mensen hun huis kunnen laten verduurzamen omdat ze het zelf willen, waardoor ze zelf later een lagere rekening hebben voor wat betreft energie en wij doen dat dan deels ook samen met de EIB, er was ook iemand die daarover sprak. Dat is succesvol, maar daar heb je zelf ook middelen voor nodig en heb je middelen voor nodig, beleidsmiddelen, om daar risicoreserves voor in te bouwen. Die ontwikkelende rol willen we dus volop blijven houden.

Dan is er door verschillende sprekers over Enexis gesproken, mevrouw Depondt en ook de heer Rossel. Inderdaad, in de Commissie heb ik al toegezegd dat we in het najaar weer met Enexis gaan spreken. Het is wel van belang om nog even tegen u te zeggen dat het strategisch kader van Enexis, dat is vastgesteld op voorstel van de Raad van Bestuur door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA), afgelopen jaar, nadat het met uw Staten nadrukkelijk besproken is, is vastgesteld en dat geldt tot 2022. Dus daar zomaar wijzigingen in aanbrengen, even voor het verwachtingenmanagement, dat valt nog niet mee.

De heer Rossel, ik kom even op zijn punt met betrekking tot Enexis, die is wat dingen door elkaar aan het halen. Eerst waarom is de winst hoger? Dat komt door 2 bijzondere posten, € 80 miljoen is dat in totaal op de jaarrekening, waaronder bijvoorbeeld de vrijval van de voorziening voor een reorganisatie van € 40 miljoen en de 2^e ben ik even kwijt, maar dat was ook bijzondere post en daarom is er ook voor gekozen om daarvan maar de helft als dividend uit te keren en de andere helft, dat was ons voorstel als Provincie Limburg, bij Enexis te laten om daarmee extra investeringen te kunnen doen en ik hoop u in de komende periode verder te kunnen bijpraten, samen met collega's, over wat Enexis op dat punt met Mijwater wil gaan doen.

Voorzitter, maar het bedrag van € 6,2 miljoen, waar in de tekst stond, even goed kijken, 'het risico op een afwaardering aan de orde is, is zeer gering', gaat over de boekwaarde en de boekwaarde, ja, daar staat € 6,2 miljoen, maar dat bedrijf is meer waard. In de Afwijkingenrapportage hadden we, dat was handiger geweest, dezelfde tekst die op pagina 321 van de jaarrekening staat neer kunnen zetten, dat zou iets verhelderder zijn geweest. Op zich is... We hebben namelijk als college besloten dat het structurele dividend vanaf 2023 op € 16,1 miljoen gehandhaafd wordt en... Nee, als we dat besloten hebben, zo moet ik het zeggen, dan zou het risico te groot zijn dat je dat niet zou halen want Enexis heeft ons uitdrukkelijk laten weten, en in de AVA worden we daar continu tijdig, juist, correct ook over geïnformeerd, dat door de Weighted average cost of capital (WACC)-systematiek die bij wet is vastgelegd, die door de Autoriteit Consument & Markt wordt getoetst, is aan de orde door de jarenlange lagere rente die nu speelt, dat daardoor de vergoeding die wij krijgen als dividend en dus de winst die dat bedrijf heeft echt substantieel lager zal worden, op grond van de WACC. Het bedrijf zelf, dat hebben we ook tegen de directie gezegd, doe je best om te zorgen dat het winstniveau op niveau blijft.

De voorzitter: Nu is de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Dat was een heel lang antwoord, maar het kwam niet tot het punt waar ik het over had, zoals gebruikelijk als het moeilijk wordt. Ik ga met u naar 321 van de Jaarstukken 2018. Daar staat het Provinciaal risico met betrekking tot Enexis Holding N.V. letterlijk vermeld en ik citeer nogmaals: "Het risico bestaat dat de boekwaarde à € 6,2 miljoen moet worden afgewaardeerd of dat structureel dividend lager uitvalt. Momenteel achten wij de kans dat deze risico's materialiseren zeer klein." En 3 maanden na dit stuk komt een voorstel in de 1e Afwijkingenrapportage om € 4 miljoen structureel lager dividend te gaan toepassen bij Enexis Holding N.V. Dan vraag ik mij af: hoe kun je het hier zeer klein achten, heb je zitten slapen, is er iets misgegaan, heeft iemand dit verkeerd gememoreerd? Ik weet het niet, maar het kan niet dat ik hier twee P&C-stukken heb en hier wordt het zeer klein geacht en hier moeten we meteen een kwart gaan snijden in de dividenduitkering.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik bedoel u heeft op het punt van die toevoeging... 'of het dividend' dat had daar niet zo moeten staan. Daar hebt u een punt, dat had daar niet moeten staan, maar niemand heeft zitten slapen want we weten al een aantal maanden, we hebben daar gewoon intensief overleg over dat het dividend in relatie tot de WACC, dat is trouwens al een paar jaar aan de

orde, dat we dat met elkaar bespreken, dat dat leidt tot mogelijk lagere winsten bij Enexis. Tegelijkertijd hebben wij 3 jaar geleden tegen Enexis, of 2 jaar geleden is dat geweest, toen zij voor de 1^e keer zeiden 'wij willen een lager dividend gaan ramen' hebben wij tegen de RvB gezegd: nee, dat doen we niet, wij vinden dat u nog meer uw best moet doen om dat winstniveau te halen. Toen hebben wij niet besloten om de voorspellingen in de begroting op de voorziene jaren te verlagen. Nu, nadat we aan het einde van die WACC-periode komen en er dus een nieuwe aankomt, hebben wij gezegd: ja, dat gaat hoogstwaarschijnlijk leiden tot een lager dividend, maar niemand heeft zitten slapen, ik zeg u alleen: op die pagina had beter dezelfde tekst kunnen staan als bij de Afwijkingenrapportage.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja, dus de tekst is onjuist. Dit is ook gememoreerd volgens mij in de 2^e schriftelijke vragenronde van GroenLinks en nog wordt er geen voorstel gedaan of komt het antwoord om dit te corrigeren. Ik vind dat deze informatie onjuist is, dat we hier onjuist geformeerd worden in de Jaarstukken en ik had eigenlijk dan ook een proactief kort wijzigingsvoorstel gezien om dat in de paragraaf Verbonden partijen van de Jaarstukken 2018 aan te passen.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, nu ik het antwoord dat mij net gegeven is nog een keer lees, dan komt dat door die toevoeging. Het antwoord is echt gebaseerd op de boekwaarde en daar speelt dat niet en die toevoeging daarbij is in die zin zo niet gelezen. Dat is niet bewust gedaan en dat is ook totaal niet fout of zoiets, dat is een... Ik zeg u bij dezen, daar had die tekst beter kunnen staan, maar de woorden die u daarbij gebruikt, die als je die in een Statenvergadering gebruikt een zware lading hebben, ik raad u aan, bewaar die voor als het echt van belang is. Dan moet u ze echt uitspreken.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, de heer Van Rey, en ik ga nu toch een beetje de heer Van Rey ook hier nog een keer laten nagalmen in deze nieuwe Statenperiode, die is altijd des duivels geweest als het ging over de buffers bij Enexis en over de informatievoorziening van Enexis, maar hier staan 2 risico's genoemd en het is terecht dat die risico's in de paragraaf Verbonden partijen... Dat risico van een structureel lager dividend blijft te allen tijde een risico, dus dat moet je ook eigenlijk vermelden. Alleen de zin die daarachter komt 'wij achten dat deze risico's momenteel, het zeer klein is dat ze materialiseren', als u zegt 'wij zijn al jaren bezig met die WACC', dan had je kunnen weten dat er bij een nieuwe WACC ook een lagere dividenduitkering had kunnen komen en dan had hier niet mogen staan dat het risico van structureel lager dividend, want dat is het 2^e risico dat hier vermeld staat, zeer klein was geweest. U had dan beter kunnen zeggen: er komt iets aan, we weten het nu nog niet precies, dat kan misschien nog een paar maanden duren, maar we moeten er rekening mee houden dat er een structureel lager dividend..., de tekst klopt gewoon niet en ik kan hem alleen maar zo lezen als hij hier staat en u interpreteert de tekst nu anders dan als die hier staat.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, maar ik heb u net al gezegd dat u op dit punt gelijk heeft, alleen wij hebben de tekst anders geïnterpreteerd, namelijk dat het alleen maar ging over de balanswaarde.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Claassen. Een prachtige zin, 'bestuurskracht zonder burgerkracht bestaat niet', mooi. Voorzitter, er zijn meerdere leden die vragen gesteld hebben over het Mobiliteitskader. Voor dit jaar hebben we datgene wat noodzakelijk is voor de kunstwerken in de begroting opgenomen. Voor het komend jaar moeten wij met elkaar in het Mobiliteitskader de discussies gaan voeren en keuzes maken. Er liggen meer ambities, dat weet u, dat hebben we een paar maanden geleden aan uw Staten al laten weten nadat we het Mobiliteitskader, de heer Geurts heeft dat gedaan, met u gedeeld hebben. Daarna hebben we met elkaar afgesproken dat we in de nieuwe periode met de dan aan de orde zijnde nieuwe middelen gaan kijken hoe je de ambities en de eventuele extra kosten die bij investeringen aan de orde zijn met elkaar in overeenstemming kunt

brengen en dat voert wat ver voorzitter om daar nu op vooruit te lopen. Dat is meer iets voor de volgende week of voor een later debat met het dan zittende college van Gedeputeerde Staten.

Voorzitter, met betrekking tot de Sociale Agenda. Vooral dat wat nu in de onderzoeken naar boven gekomen is, moet nu gaan leiden tot projecten die dichtbij de burger of bij organisaties terechtkomen, die opvatting delen wij. Met betrekking tot uw vraag over CHILL, heb ik met gedeputeerde Van den Akker afgesproken dat we die, als u dat goed vindt, schriftelijk even afdoen. Het gaat over precieze aantallen en dat past ook bij... Namelijk er zijn ook vragen gesteld door anderen over de campussen. Er komt natuurlijk, dat staat in de eerdere beschikkingen en besluiten over de campussen, een nieuw kader aan, evaluaties komen eraan en daar wordt natuurlijk ook met elkaar gedeeld wat daar precies waar gebeurd is.

De voorzitter: Mijnheer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ik kan daar in principe mee akkoord gaan, alleen bij de vorige vraag voorzitter heb ik uit coulance gezegd: laten we het schriftelijk doen, maar dat is dus niet gebeurd, is dan nu de toezegging dat het echt gaat lukken?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, mijn excuses daarvoor. Dat komt omdat ik dat in de Commissie heb toegezegd en dat is niet terechtgekomen bij de afdeling. Mijn excuses daarvoor, maar dat gaan we nu zeker wel doen.

De heer Claassen (PVV): Aanvaard.

Gedeputeerde Koopmans: Dan had de heer Claassen nog een fout ontdekt in de tekst, niet in de jaarrekening zelf. Daar stond 'overboekingen naar 2018', dat moet inderdaad 'naar 2019' zijn. Daar hoeft echt geen wijzigingsvoorstel voor gedaan. Bij dezen hier gezegd, dat heeft verder geen enkel rechtsgevolg waar dat staat. Voorzitter, ik, de heer Claassen heeft het natuurlijk ook gehad over de Immunisatiereserve. Ja, overboekingen, die zijn natuurlijk soms noodzakelijk want projecten en processen die we met elkaar voeren zitten niet altijd in een boekjaar zoals de jaarrekening van deze Provincie natuurlijk wel is en dus moet je vaker besluiten nemen omdat het lopend beleid is, omdat uitgaven wel voorzien waren, maar doordat je ook te maken hebt met andere partners, je het niet alleen zelf moet doen, maar andere partners in de samenleving, dan kan het zijn dat het wat langer duurt. We hebben natuurlijk wel 3-4 jaar geleden heel strak ingevoerd dat elke overboeking een separaat besluit van Gedeputeerde Staten is en aan u wordt voorgelegd, zodat je elke keer ook het oordeel moet vellen: is het een verstandig project om daar nog mee door te gaan of is het beter om daarmee te stoppen, ook omdat de omstandigheden veranderd zijn. En zeker nu er een nieuw college aantreedt, is die exercitie in het komend najaar en de komende winter natuurlijk van groot belang om met elkaar te doen.

Burgercommissieleden, daar gaan uw Staten natuurlijk zelf over.

Voorzitter, de heer Nijskens had het mooi over 'van risicomijdend naar risico nemend'. Voorzitter, ik denk dat dat een hele juiste omschrijving is van wat wij als Provincie aan het doen zijn naar aanleiding ook van het beroemde amendement en het is hier in huis ook nog wel eens een keer goed om tegen elkaar te zeggen dat oorspronkelijk, toen dat amendement ingediend werd en aangenomen werd, de heer Kuntzelaers sprak daar nog over, ja toen was het ook echt de bedoeling om op dat moment echt extra te investeren en er is toen een paar 100 miljoen via de Buitenring, de N280, en via een aantal bouwmoties daadwerkelijk rechtstreeks gesubsidieerd zou je kunnen zeggen of gestimuleerd, in de

Limburgse samenleving gestopt, en dat heeft zijn werking gehad. We hebben daarna met elkaar de nieuwe regels rondom Sturing in Samenwerking gemaakt en die gaan veel meer over renderend en revolverend en minder over subsidiërend en dat is van belang om het vermogen op peil te houden elke keer weer toch als politiek bestuur hier mogelijkheden hebbend om nieuwe initiatieven weer een kans te geven en nieuwe impulsen te kunnen geven.

Voorzitter, met betrekking tot de N280, daar is het volgende over te zeggen. Het wegvak West is in uitvoering, dekking is geregeld. Momenteel zijn ons geen financiële risico's voor budgetoverschrijdingen bekend en de projectkosten zijn € 56 miljoen. Het wegvak West Leudal is in voorbereiding. De kosteninschattingen op basis van P85 zijn € 115 miljoen, het beschikbare budget is € 93 miljoen en we zijn nu bezig met allerlei proceswerkzaamheden, optimaliseren van de scope is in onderzoek en onderzoek doen we op basis van wat op basis van P50 verantwoord is en dan zullen we nog met elkaar van gedachten wisselen in het college, en dat gebeurt ook in de stuurgroep volgende week nog, wat precies verstandig is en uiteindelijk komen we met een rapportage naar u toe over het resultaat.

Voorzitter, dan kwam nog de feitelijke vraag hoeveel asbestgeld er nog is. Dat is € 120.000,00 en wij zullen zien waar dat eventueel en of daar nog een voorstel voor ligt om daar verstandige dingen mee te doen.

Voorzitter, dan kwam de heer Nijskens nog met zoiets als Verantwoordingsdag. Ja, als uw Staten dat graag willen, dat doen wij daar natuurlijk met veel plezier aan mee.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Van Caldenberg. Ja, het geld klotst tegen de plinten, dat is een beeldvorming waar ik het nooit zo mee eens ben. Als je naar de opgaven in de samenleving kijkt, dan zijn dat beperkte middelen en daar moet je verstandig mee omgaan, maar uw vergelijking met gemeenten is natuurlijk wel terecht. Gemeenten hebben het veel moeilijker om hun begrotingen op orde te houden met die 3 decentralisaties en juist daarom is het ook goed, en ik steun daarin ook uw oproep namens het college om te kijken hoe je met gemeenten daar verstandige dingen in kunt doen en ook moet opletten dat je niet gemeenten, zoals we 2 jaar geleden nog wel geconstateerd hebben, te veel moet benaderen met 'we hebben goede ideeën, we willen wat met u doen, dan moet u cofinancieren', waardoor zij hun spankracht weer te boven gaan.

Ja voorzitter, de interessante discussie over het energiebedrijf is toch eigenlijk vrij makkelijk met elkaar te beslechten en dat is: we hebben het al. Het LEF is zich feitelijk aan het ontwikkelen tot een Limburgs energiebedrijf door de participaties die het doet, door de leningen het doet, door het besluit dat u straks al genomen heeft met een hamerstuk met betrekking tot de lening en de garantstelling. Het LEF is zich aan het ontwikkelen als een Limburgs energiebedrijf middels zijn participaties en ik denk dat de wijze waarop dat gebeurt, namelijk dat je dat een stukje op afstand doet, dat juist ook voor de Provinciale politiek een hele verstandige is, dat u het niet zelf direct of dat wij dat zelf direct besturen want dat zou denk ik politieke discussies opleveren die veel te dicht bovenop bedrijfsvoering komen te zitten. Dus ja, we hebben het ondertussen. Dat zeg ik u ook mede namens collega Geurts, die daar natuurlijk vaker opmerkingen over gemaakt heeft.

Voorzitter, er zijn ook opmerkingen gemaakt over de rekening met betrekking tot de energietransitie, daar hebben meer mensen over gesproken. Ja, dat is natuurlijk een continue discussie en dat zijn ook dingen die met het nieuwe college, aan de hand van het Klimaatakkoord dat in Den Haag al of niet bereikt wordt, bediscussieerd kan worden. Voorzitter, de € 250 miljoen van de heer Rossel, daar heb

ik het al uitgebreid over gehad. De Strategienota Internationalisering en het herijkt kader. Bij mijn weten is dat recent.

De voorzitter: Dat is recent, dat wil zeggen de economie is recent, maar we kunnen wel toezeggen in het nieuwe college dat er weer een nieuwe nota wordt gemaakt voor de kaders, dat is geen probleem.

Gedeputeerde Koopmans: Dat zeggen we dan bij dezen toe. Dan heeft u een opmerking gemaakt over de Grensinfopunten en de financiering daarvan en daar is zelfs een motie over ingediend. Ja voorzitter, wij ontraden die motie want de financiering is geregeld en de staatssecretaris Knops betaalt eraan mee en gemeenten doen hun deel en wij zijn van opvatting dat, als dat geregeld is, ja waarom moet je dan nu weer zeggen: we gaan dat weer veranderen en wij willen sowieso de Grensinfopunten en onze bijdrage daarvoor ook beperken tot de erkende Grensinfopunten en niet tot... Ja, ik bedoel de FNV prima, maar die zijn ook op allerlei plekken dat soort infopunten aan het maken. Dat is prima als informatievoorziening, maar dat is niet bedoeld dat wij daar ook weer aan gaan bijdragen.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, de strekking van deze motie is, het gaat om 4 erkende Grensinfopunten, dus die zorg neem ik bij de heer Koopmans dan weg, maar is nou juist de discussie die ook de SP voert en die ook GroenLinks al jaren voert dat de gemeenten al soms de centen moeten omdraaien en het zou toch een lief ding waard zijn als wij, het gaat om € 300.000,00 structureel meer, als wij de gemeenten zouden ontlasten, als wij dat voor onze rekening nemen. Dan blijft het alsnog geregeld, alleen de bekostiging wordt anders, namelijk de gemeenten worden ontzorgd als het gaat om financiën en wij nemen dat voor onze rekening. Waarom zegt de gedeputeerde 'ja, we zien dat de gemeenten het moeilijk hebben' en geven we ze hier niet gewoon structureel een beetje meer ruimte?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, omdat we daar met de gemeenten een akkoord over hebben, het is dus al geregeld en het is niet nodig om dit te doen.

Voorzitter, dan mevrouw Plusquin, maar ook de heer Rossel, hebben natuurlijk opmerkingen gemaakt over Natura 2000 en de PAS. Ja, het is natuurlijk volstrekt helder dat... In de komende maanden zal het college onder aanvoering van mevrouw Brugman, als die gekozen wordt, en de heer Mackus als die in het volgende college zit, met voorstellen komen op welke wijze we daarmee omgaan want heel Nederland is zich nu aan het afvragen: wat betekent de uitspraak nou precies? En daarom is de motie die ingediend is eigenlijk ook wat prematuur. Wij zeggen u bij dezen toe, zeg ik tegen mevrouw Plusquin, dat wij de maatregelen waartoe we reeds besloten hebben, de herstelmaatregelen, ja die zetten wij door, maar voor de rest gaan we toch echt eens even eerst eens even kijken: wat is nou echt verstandig. De kern van de uitspraak is juist dat we te weinig aan bronmaatregelen hebben gedaan en misschien zou je dus met elkaar na moeten denken om middelen ook in te zetten om bronmaatregelen te nemen, zodat er minder uitstoot is. Dat is 1 van de afwegingen die we zouden moeten maken en ik zou u eigenlijk in overweging willen geven, want er is natuurlijk nog volop overleg met de Provincies, met het kabinet, het kabinet is zelf zoekende, heeft een aantal deskundigen bij elkaar gezet, om deze motie aan te houden en in oktober, als we dus veel meer weten op dat punt, op welke wijze we hiermee om moeten gaan, dan nog een keer met elkaar te bespreken. Wij weten dan dat die daar ligt en ik heb u net al gezegd, we zeggen u toe dat daar waar al een besluit over genomen is, ja die herstelmaatregelen zetten we door.

Voorzitter, dan had de heer Rossel het ook nog over het LIOF. Ja, mede namens collega Van den Akker, allereerst het Rijk zit er nog steeds in, voor de helft. We hebben een deel van het Rijk overgenomen, waardoor wij ook op de helft kwamen. Het Rijk zit er nog voor de helft in en eigenlijk, het LIOF is net verbouwd. We hebben net een grote operatie... Onder leiding van de nieuwe directeur is er een grote operatie achter de rug waardoor het LIOF geherstructureerd is. We hebben nu 2 jaar achter elkaar nette winstcijfers met elkaar meegemaakt en wij zeggen nu dus niet toe, omdat het nodig is en zelfs onverstandig zou zijn om het LIOF weer opnieuw te gaan verbouwen.

Voorzitter, dan ging het over de € 1,4 miljoen met betrekking tot de Human Capital Agenda. € 1,4 miljoen inderdaad. Er zijn 2 projecten voor genoemd, Kansrijk van Start en dat is een project dat deels ook uit uw eigen Staten voortkomt. Daar hebben we middelen voor gereserveerd en ook het project Your COACH Next Door en ik stel voor dat daar eventueel nog wat extra informatie naar uw Staten wordt toegestuurd. Ons lijkt het geen goed idee om hier ter plekke te zeggen 'dat gaan we dus niet doen', die trajecten lopen en daar zijn we dus van opvatting dat je niet bij een jaarrekeningbehandeling in ene keer kunt zeggen: weet je wat, we doen het niet meer.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, het gaat er juist om dat het college hier met een voorstel komt om weer met financiële middelen te gaan rommelen binnen die Sociale Agenda en ik noem het echt bewust deze keer 'rommelen' omdat er € 1,5 miljoen wordt onttrokken aan het Limburg Werkt Akkoord. Wij moeten lezen dat er voor dit jaar geen Human Capital Agenda's in de planning staan, die eigenlijk voortvloeien uit het Limburg Werkt Akkoord en van die € 1,5 miljoen, € 1,4 miljoen wordt overgeheveld naar sociale innovatie en participatie en als we daarnaar vragen er slechts 2 projecten genoemd worden zonder dat ik nou zie wat voor financiën er voor die 2 projecten benodigd zijn. Ik kan me niet voorstellen dat die 2 projecten € 1,4 miljoen dit jaar gaan souperen, maar dat wordt ook niet bevestigd. Dus mijn voorstel zou zijn dat die projecten inderdaad ook gefinancierd kunnen blijven worden, dus dat een deel van die € 1,4 miljoen daarnaar overgeheveld wordt, maar het zou GroenLinks een lief ding waard zijn als we toch ook iets extra's gaan doen dit jaar qua Human Capital Agenda, er is nog steeds een schreeuwende roep om goede arbeidskrachten in heel veel sectoren en wij hebben niks nieuws meer in de planning. Dat kan toch niet waar zijn. Wat vindt de gedeputeerde daarvan?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik kom u deels tegemoet. Dat was ik al van plan want de heer Van den Akker had mij al gezegd dat de kern van uw vraag, namelijk dat het goed zou zijn dat er op het punt van energie en het werk dat daarvoor noodzakelijk is dat er een Human Capital Agenda voor ontwikkeld wordt. Dat gaan we doen, dus dat komt eraan, maar uw verzoek om zomaar even..., dat gaan we niet doen. Om hier ter plekke te zeggen 'ja, het kan wel wat minder', daar moet je de projecten voor kennen. Ik stel dus voor dat wij u nog een brief schrijven over wat die projecten precies behelzen en welke middelen daarvoor uitgegeven worden en als de heer Van den Akker tegen mij zegt en tegen u zegt 'ja, we gaan op dat punt wat doen', dan zullen daar ook middelen in de volgende coalitieperiode voor beschikbaar komen.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Kuntzelaers. Hij heeft het natuurlijk ook over de Investeringsagenda gehad en ik denk dat met name, als antwoord op zijn vraag 'hoeveel moet je investeren als de economie goed draait?' Dat is natuurlijk een hele terechte vraag in relatie tot procyclisch investeren en begroten. Ja, die discussie moeten we natuurlijk naar aanleiding van het collegeprogramma dat maandag gepresenteerd wordt en dat zijn vertaling gaat krijgen in de Begroting 2020, dan voeren en ik sluit niet uit dat wij ook nog met zoiets als een herfstbrief komen als nieuw college om alvast een

vooruitlopende vertaling van dat collegeprogramma op de begroting te krijgen en dan is dat een belangrijke vraag die je met elkaar moet doorlopen.

Voorzitter, met betrekking tot De Heus zeg ik u namens gedeputeerde Teunissen toe dat daar een brief over komt. De precieze behandeling van het arrest is weinig passend denk ik hier in het kader van de jaarrekening, maar wij zullen daar een brief over schrijven want dat wordt natuurlijk voor ons ook voorbereid. Feitelijk is aan de orde dat door het besluit van de rechter de oude vergunning gewoon weer van kracht is.

Voorzitter, dan kan ik de heer Kuntzelaers ook toezeggen namens collega Van den Akker dat de brief die wij gestuurd hebben inzake Chemelot aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) ook naar uw Staten toegestuurd wordt of in elk geval... Ja, die is openbaar en er komt een plan van aanpak naar aanleiding daarvan en dat wordt komende week naar uw Staten toegestuurd.

Voorzitter, de heer Kuntzelaers had het ook over de woningmarkt. De heer Teunissen is daar natuurlijk actief mee bezig geweest en we hebben ook naar aanleiding van de eerdere motie, van de heer Verhoijssen denk ik dat het was, onze beleidsregels aangepast en dat ook met elkaar besproken, maar uiteindelijk is het aan de gemeente en de regio om daar wel werk van te maken en om daar met elkaar werk van te maken en laten we in die zin uw oproep, maar mede weer door ons herhaald, gemeenteland in sturen. Ja, er is echt een aantal plaatsen waar meer gebouwd zou kunnen worden, maar dan moet je dus met elkaar wel weten overeen te komen hoe en op welke wijze je dat doet.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Vaessen. Die had een betoog natuurlijk over de kleurensystematiek, dat er vaker staat het beleid is groen, maar de uitvoering is nog oranje en hij zei het niet letterlijk, maar andersom had hij het eigenlijk... Hij had liever dat uitvoering groen is. Dat klopt, dat willen wij natuurlijk ook, maar ik heb net al een keer gezegd: je bent bij heel veel projecten wel heel erg afhankelijk van anderen, van projectpartners, van vergunningen, van noem het allemaal maar op en daardoor is de druk die u daarmee uit prima naar onze kant toe, maar ijzer met handen breken, u kent het allemaal wel, zo simpel is het ook niet altijd.

Samenwerken met de EU. Nou, 11 partijen in deze Staten hebben een prachtige verklaring onderschreven en daar staat een hele mooie passage in over Europa. Dan is het natuurlijk van belang, de heer Vaessen had het ook over het aanpassen van ambities, ja dat is ook een beetje de discussie denk ik aan de hand van het collegeprogramma, het nieuwe en daarna komen de stukken die met het nieuwe college besproken dienen te worden. De heer Vaessen had het ook nog eens even over het Mobiliteitskader en inderdaad, het is aan uw Staten om daar in de komende periode met ons keuzes in te maken en u vroeg daarnaast nog om toezegging 8460 in de afdoening daarvan voldoende rekening te houden met ook coöperatieve energietrajecten en u zei dat ook in relatie tot de EIB, Duurzaam Thuis en het LEF. Nou ja, ik kan u zeggen dat, u zult dat de volgende week maandag ook zien, ja daar komen voortgaande en uitgebreide trajecten in en daar zullen we uw Staten nader ook nog informeren, al of niet in relatie tot die toezegging, maar daar komt natuurlijk nieuw beleid in dat hier door u ook geformuleerd werd.

Voorzitter, de heer Franssen vroeg aan het college een actieve houding in relatie tot het Rijk en de herverdeling van Provinciefondsmiddelen. Ja, daar letten we natuurlijk altijd op, dat geldt voor elk college, voor dit en voor het volgende ook. U maakte nog een opmerking welk belang u hechtte aan muziek in de klas en op bibliotheken, ook in relatie tot wat gemeentebesturen op dat punt doen. Wij kennen daar natuurlijk de ondersteuning via het Huis voor de Kunsten in het DOOR! traject als het gaat over muziek en wij kennen de ondersteuning van de bibliotheken in Limburg via Cubiss.

Voorzitter, ook de heer Franssen maakte nog een opmerking over prioritering in relatie tot duurzaamheid en duurzaamheidsbeleid en de lasten van burgers en dat is natuurlijk ook iets wat wij als college aan het Interprovinciaal Overleg (IPO) ook hebben laten weten dat dat het van groot belang is dat je daar goed rekening mee houdt, hoe ingewikkeld die discussie dan ook. Dan kwam de heer Franssen nog met een vraag hoe we in de jaarrekening ook nog iets mee zouden kunnen hebben in komende jaarrekeningen op het gebied van burgerparticipatie. Dat zeg ik u toe, dat we dat gaan doen. Daar gaan we separaat een pagina aan wijden op welke wijze we dat gaan doen want dat is een belangrijk punt, dat is de afgelopen periode ook in de gesprekken rondom de formatie en in eerdere debatten die we daarover gehad hebben, van groot belang voor een groot deel van uw Staten, zo niet iedereen.

Voorzitter, dan kom ik bij mevrouw Plusquin. Die begon nog over de luchtkwaliteit. Voorzitter, ik zeg namens het college tegen mevrouw Plusquin, uw zorgpunt met betrekking tot luchtkwaliteit is ook het onze, maar we moeten wel een beetje opletten dat we niet in beelden gaan spreken, wat u net ook een beetje deed, alsof in Nederweert, en het is natuurlijk al vaker hier gezegd, in Nederweert leven de mensen in Limburg het langst, 4 jaar langer dan in Parkstad, waar ze geen varkens hebben en ik ga dus niet zeggen dat de varkens naar Parkstad moeten, ik ga ook niet zeggen dat varkens Nederweert gezondheid brengt. Dat zeg ik niet, maar ik vraag u ook om een beetje op te letten met de beelden die u af en toe schetst.

De voorzitter: Ja, u mag.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, Nederweert is de enige plek in Nederland waar die Europese normen van fijnstof, die al een compromis zijn, al jarenlang worden overschreden. De enige plek. Wilt u daarop reageren?

Gedeputeerde Koopmans: Ja en daarom is in goed overleg met uw Staten, mede onder uw leiding en de heer Mackus, op dat punt ook beleid ingezet waarin we een aantal stappen aan het zetten zijn, er is ook weer overleg over, er worden plannen uitgevoerd samen met de regering en samen met de gemeente natuurlijk en samen met ondernemers. Dus daar worden stappen gezet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): En kunnen we daar een update over krijgen?

Gedeputeerde Koopmans: Dat is een heel goed idee zie ik aan het gezicht van de heer Mackus. Dus dat komt eraan.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel en over de motie van het PAS wil ik ook nog wel graag wat meer informatie want er is € 400.000,00 over, dat geld hebben we van het Rijk gekregen, waar gaan we dat aan uitgeven dan?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, weet u daarom vraag ik ook om de motie aan te houden. Ik heb u gezegd dat wij in de komende maanden, het college, met heel veel mensen, met het Rijk dat daarin ook de leiding heeft want het is een wetgevende problematiek. Wij zijn uiteindelijk wel weer vergunningverlener, hoe we daar mee om moeten gaan en om dan versneld geld wel of niet uit te geven, dat lijkt ons juist nu niet verstandig. Even pas op de plaats om dat woord maar eens even te gebruiken, datgene wat we besloten hebben dat zetten we door, maar voor nieuwe besluiten gaan we eerst even kijken: wat betekent dit allemaal? En daarom is deze motie, ik snap hem, zeker vanuit uw perspectief, maar toch een beetje ontijdig.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar voorzitter, we hebben dat geld al gekregen, het gaat om € 400.000,00 die al door het Rijk beschikbaar is gesteld. Dus ik vind hem niet voortijdig, anders vloeien ze misschien terug in de algemene middelen.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, ik zeg u toe dat dat niet gebeurt, maar waar we ze aan gaan besteden...

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Goed en hoe is de verdeling tussen de bronmaatregelen en de natuurherstelmaatregelen, kunt u daar een toezegging over doen?

Gedeputeerde Koopmans: Wat zei u, excuus?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Welk percentage van die € 400.000,00 wordt dan besteed aan natuurherstelmaatregelen want de natuur heeft het natuurlijk ook heel zwaar, met name in dat Peelgebied en dat wordt niet beter en dat is ook beter voor de toekomstige ontwikkelingen, voor de vergunningsaanvraag. Als we dat niet op orde krijgen, komt er nooit ruimte voor ontwikkeling.

Gedeputeerde Koopmans: Omgedraaid mevrouw Plusquin. Als je nu vraagt, dat is 1 van de problemen die geleid hebben tot de uitspraak bij de Raad van State 'welke bijdrage hebben de herstelmaatregelen geleverd aan de vermindering van de emissie en dus het verminderen van de depositie?' Dan is het antwoord 'dat kunnen we u niet geven' en dus moet je opletten om nu vandaag weer te zeggen: ja, we gaan met alles wat we al deden door of met de helft daarvan en ik zeg u toe: waar we een besluit over hebben genomen, ja dat doen we en alle andere dingen wachten we even af tot we preciezer weten wat ons met elkaar te doen staat en we gaan tussentijds niet dat geld zomaar aan iets anders uitgeven. Nee, we zullen daarover natuurlijk met uw Staten communiceren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké, maar kijk dat die natuur niet herstelt dat heeft er natuurlijk ook mee te maken dat die zaken zoals luchtwassers gewoon niet functioneren. Dat stond volgens mij vandaag ook weer in de krant. Dus daar kan de natuur niks aan doen, maar goed ik wil graag weten welke beslissingen er nu al zijn genomen en of dat bronmaatregelen zijn of natuurherstelmaatregelen.

Gedeputeerde Koopmans: Ik heb het dan over de natuurherstelmaatregelen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké. Kunt u dat nog toelichten?

Gedeputeerde Koopmans: En er komt nog een brief snel aan over de overleggen die nu continu plaatsvinden met het departement. Dus we houden u op de hoogte en we gaan geen dingen niet doen zomaar of zo of dingen zomaar wel doen zonder u daarover te informeren en daarom nog een keer vraag ik u, dat is echt beter: hou de motie even aan en we komen er in oktober ongetwijfeld, dat is de 1^e Statenvergadering, weer met u op terug.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik denk er even over na.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, met betrekking tot de bruinkoolwinning denk ik dat het verstandig is... Vroeg u daar nog extra acties van onze kant? Dat kon ik niet helemaal volgen.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin kan nog even toelichten.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): In november 2018 hebben we schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van die demonstratie van Hambi Bleibt. Die heb ik nog eens teruggekeken en in het 1^e kwartaal zou er een rapport van de Provincie verschijnen over de effecten van de bruinkoolwinning op de Nederlandse drinkwatervoorzieningen en dat rapport is nog niet verschenen. Onze vraag is: wanneer kunnen we dat tegemoetzien?

Gedeputeerde Koopmans: Het onderzoek is gereed in de loop van september en of dat tot juridische vervolgstappen leidt, zullen we op basis van de uitkomsten en eventuele benodigde vervolgstappen... Nee, dat kan niet. In september is het gereed en dan zullen we u daarover informeren en ook dan bezien en met u delen welke eventuele vervolgstappen aan de orde zijn.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dan had nog iemand de vraag gesteld, ik ben even vergeten wie dat was, o, dat was de heer Rossel. Ja, die begon nog een keer over € 35 miljoen van de A2. Ja, dat is september 2012 besloten en daarna een stuk of 20 keer gecommuniceerd met elkaar en nu geëffectueerd en daarop terugkomen zou niet alleen onverstandig zijn, maar ook de Provincie Limburg tot een onbetrouwbare partner maken naar het Rijk toe.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, daar ligt natuurlijk ook een motie van GroenLinks nu voor en daar staan toch wel argumenten in ten grondslag aan de motie en het argument dat we in het verre verleden iets hebben besloten en nu al moeten effectueren zonder ook nog maar even weer actueel na te denken over mogelijke argumenten die nu ook actueel zijn, zoals de PAS-uitspraak, de POL die er moet komen, andere ruimtelijke ontwikkeling die ook op dat gebied moeten plaatsvinden. Hoe reflecteert de gedeputeerde op al dat soort argumenten want ik vind dit wel een hele simpele vorm van politiek op deze manier.

Gedeputeerde Koopmans: Nou laat ik het zo zeggen voorzitter, om zomaar even per motie te gaan zeggen, nadat er over dat hele gebied zeg maar ontstellend veel werk verzet is, al grond gekocht wordt, dat hebben we u laten weten 'dat doen we maar niet meer, ik heb er nog eens over nagedacht'. Ja, dat vind ik een manier van politiek bedrijven die je niet moet doen. We hebben niet voor niks een Mobiliteitskader, die afweging heeft ook voor dit project plaatsgevonden en inderdaad, we hebben nog meer te doen en die discussie gaan we in het najaar met elkaar voeren aan de hand van de voorstellen van het college.

De voorzitter: De heer Rossel nog.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, de motie stelt niet meer en niet minder voor dan inderdaad te komen tot een integrale Gebiedsvisie voor dat stuk gelet op heel veel belangen die daar mogelijk met elkaar zouden kunnen conflicteren. Daar zit de verbreding A2 natuurlijk ook bij en wij vragen hier geen afstel, maar in ieder geval te komen tot een integraal afwegingskader met allerlei ruimtelijke ontwikkelingen die daar moeten plaatsvinden, op dat gebied en dat verzoekt de motie, om de uitvoering die nu ook versneld wordt gedaan, want dat staat ook letterlijk in de stukken, de uitvoering verbreding A2 naar voren te trekken, daar zien wij eigenlijk ook geen nut en noodzaak toe en we zouden eigenlijk eerst een integrale Gebiedsvisie voor dat stuk alvorens eventueel alsnog over te gaan tot de verbreding A2, maar dat we wel een aantal ruimtelijke aspecten met elkaar in ogenschouw kunnen nemen, integraal. Hoe kijkt de gedeputeerde daar tegenaan?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, u bent hier dingen aan elkaar aan het koppelen, ook in de besluitvorming, die in onze ogen niet verstandig zijn. Om dit weer eerst te gaan doen alvorens aan het PIP VDL te beginnen. Voorzitter, we hebben afspraken gemaakt met het Rijk, daar wordt al lang hard aan gewerkt met betrekking tot de A2, daar wensen wij aan verder mee te werken en datzelfde geldt voor het PIP VDL en deze ingewikkelde koppeling levert in onze ogen niks, ja, in uw motie. U zegt namelijk deze zo spoedig mogelijk te ontwikkelen en dit ter bespreking en besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen alvorens het PIP VDL ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen. Ja, weet u dit zijn koppelingen, dan gaan ze waarschijnlijk allebei niet meer werken.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, in het kader van de PAS-uitspraak hebt u aangegeven: daar waar al definitieve besluiten zijn genomen dat gaan we gewoon doen en al het andere maken we pas op de plaats tot in oktober. Geldt dat dan ook voor die A2 of is daar al een definitief traject voor gelopen? Want ik kan me voorstellen dat, als we dat eerste willen doen en het realiseren van die A2, die PAS-uitspraak wel gevolgen heeft en misschien dat we daar al wel een antwoord op kunnen krijgen want de strekking van de motie van de heer Rossel gaat wel heel ver, maar de realiteit moeten we ook in ogenschouw nemen.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik stel voor dat de heer Mackus daar even antwoord op geeft.

De voorzitter: De heer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. Ja, heel kort. We hebben van uw stuurgroep over de A2 en daar zal ook de PAS aan de orde komen en ze zijn nu aan het berekenen of dat vanwege de verkeersprognose noodzakelijk is dat daar vanwege de PAS verandering op plaatsvindt en dat betekent ook dat de minister voor het ontwerp beschikking stelt, dat dat definitief wordt, dat daar ook een uitspraak over moet komen. Dus dat moet, net als alle projecten moet bekeken worden of daar PAS-ruimte voor nodig is of niet want als daar een gigantische toename is dan wordt het project inderdaad in een ander daglicht gesteld, maar dat weten we nu nog niet. Ik stel voor dat wij, zodra wij daar meer over weten, dat ook aan uw Staten doorgeven.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, er is natuurlijk als het gaat om de PAS heel veel dynamiek gaande op dit moment, zowel nationaal als natuurlijk ook decentrale niveaus. Ik hoor de heer Mackus nu iets zeggen, dan kunnen wij toch nu niet versneld overgaan tot realisatie van die verbreding als we niet eens weten wat de effecten van die PAS-uitspraak zijn. Dan zou je toch eerst de toezegging, ook van gedeputeerde Mackus nu, moeten afwachten alvorens dit ook te effectueren?

Gedeputeerde Mackus: Heel kort nog. Ik denk dat u die 2 dingen door elkaar haalt. Als de PAS geen effect heeft voor de A2 gaan we door, maar dan doen we wat heel Limburg wil, dat die A2 daar verbreed wordt. Misschien u niet, dat weet ik niet direct, maar in feite dat is het probleem waar we heel lang voor gelobbyd hebben, in 2012 een akkoord en nu zijn we in de uitvoeringsfase en elk project dat in de uitvoeringsfase mogelijk problemen met de PAS heeft dan zullen we u daarover informeren. Op het moment dat dat niet aan de hand is, gaan wij gewoon onverkort of het Rijk, het is een rijksproject, onverkort met de uitvoering door.

Gedeputeerde Koopmans: Dank u wel en dan kom ik tot slot voorzitter bij mevrouw Fischer van 50PLUS. Zij had warme woorden naar de ondersteuning in onze organisatie en die deel ik voor alles

wat te maken heeft met die enorme hoeveelheid stukken die dan de Jaarrekening heten, de Afwijkingenrapportage en alles wat daarbij hoort. U had het over een bijeenkomst met medewerkers. Dat is goed, maar u had het er ook over om daar een verslag van te maken en dat vinden we niet zo'n goed idee want het debat, het gesprek, moet publiek plaatsvinden met ons hier in deze zaal of in de Commissiezaal, maar natuurlijk mensen staan altijd ter beschikking om u nader bij te praten over begrotingen en jaarrekeningen en er was nog iemand die dat vroeg, de heer Claassen was dat geloof ik: kan daar een informatiebijeenkomst over plaatsvinden? Ja, zoveel als je wilt want het is van groot belang dat het debat dat Provinciale Staten met ons heeft en wij met elkaar hebben op een goede manier op grond van goede feiten en cijfers en begrepen feiten en cijfers plaatsvindt.

De voorzitter: Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Voorzitter, mijn vraag ging eigenlijk over het antwoord op de vragen die ik nog wilde stellen en die zou je kunnen vergelijken met de vragen die gesteld zijn waar iedereen een antwoord op gekregen heeft. Dus je zou kunnen zeggen 'je bent te laat', je zou ook kunnen zeggen 'die vragen kunnen we alsnog stellen en de antwoorden voegen we gewoon ergens toe bij de stukken'. Ik bedoel dus niet een verslag van die bijeenkomst met de ambtenaren.

Gedeputeerde Koopmans: Dan bedoelt u dus de vragen die u gesteld heeft in de mondelinge bijeenkomst met de ambtenaren?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nee, ik bedoel de vragen die mij nog eigenlijk onbekend waren, de antwoorden daarop over de Wet normering topinkomens, het controleprotocol, interne controle en de te hanteren materialiteitsnorm. Daar heb ik nog een vraag over, dat voert nu te ver, dat zal ik op een andere manier doen, maar het zijn eigenlijk wel vragen die zouden moeten hangen aan de antwoorden die we eerder gehad hebben en dat stukje kan openbaar.

Gedeputeerde Koopmans: Ja dat kan. Voorzitter heb ik dan ook alle moties gehad die bij de...? Nee, de verbonden partijen nog niet. Voorzitter, als je bij alle... We komen daar in 2^e termijn even op terug want uw doel om het kenbaar te maken wel, maar als je dat overal moet meten, weten en hier moet rapporteren, dat gaat heel ver, maar we zullen daar nog even overleg over hebben. Voorzitter, heb ik dan alle moties gehad? De luchtvaart. O, die is niet vreemd aan de orde van de dag. Voorzitter, die ontraden we. Wij informeren u nader over wat we op dat punt aan het doen zijn, maar ook hier weer... O, in de 2^e termijn komen we daar nog nader op terug voorzitter.

De voorzitter: Nu nog voor een interruptie en anders gaan we... Nee dat gaan we nu niet meer doen, we gaan nu eerst even de 1^e termijn afronden. Als u nog een interruptievraag heeft, moet u die nu stellen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik had ook nog een korte reactie gevraagd op de bezorgde manegehoudster. Ik weet niet of u het filmpje van L1 heeft gezien, dat kunt u misschien eventueel in de pauze, maar die mevrouw die zich zorgen maakte met haar 40 paarden over die F-16's en we zijn natuurlijk paardensportprovincie en die mevrouw heeft echt publiekelijk een oproep gedaan aan onze Provincie, paardensportprovincie, om daar iets van te vinden.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, allereerst, ik wist het niet. Dat heb ik weer geleerd vandaag dat paarden niet naar boven kunnen kijken. Dat is weer een nieuwtje, een leermoment, maar ook daarover, over de beelden, de vliegbasis, zullen we u schriftelijk informeren, over wat daar in ons geworden is want ook wij werden in de afgelopen week verrast.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Laatste puntje als het mag voorzitter. U heeft een toezegging gedaan over die PAS, over De Peel. Ik zou dat eigenlijk heel graag gewoon eerder willen. Dus via een mededeling Portefeuillehouder. Ik vind oktober echt nog heel erg lang duren, zou dat kunnen?

Gedeputeerde Mackus: Ja, vandaag is er overleg met de minister vanuit een IPO-delegatie en de VNG en daar wordt een doorkijk gegeven van de korte termijn, middellange termijn, lange termijn. Dat zullen wij verwerken in de mededeling Portefeuillehouder en ik stel voor u van tijd tot tijd zo snel mogelijk op de hoogte te houden van de actuele ontwikkelingen via een mededeling Portefeuillehouder.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u.

De voorzitter: Die toezegging is ook genoteerd. Dames en heren, daarmee wil ik proberen de 1^e termijn van de beantwoording te beëindigen en eerst te beginnen met de lunch en ik wil u vragen of u dat binnen 3 kwartier zou kunnen doen. Dan zouden wij om 13.45 uur hier verder kunnen met de 2^e termijn, waarbij ik ook iedereen vraag om in de 2^e termijn te reageren op de moties die zijn ingediend want er komt geen aparte motieronde want alle moties worden bij dit agendapunt in stemming gebracht. Dan weet u dat nog eens en dan denk ik dat we om 13.45 uur, dat moet lukken denk ik in zo'n geval, tot 13.45 uur schors ik de vergadering en smakelijk eten.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Ik heropen de vergadering. Wij gaan verder met de behandeling van het Statenvoorstel Jaarstukken en de 1^e Afwijkingenrapportage en wij beginnen met de 2^e termijn van de Staten. Aan woord is mevrouw Depondt-Olivers namens het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, het voordeel als je nieuw bent in een gremium is dat je je nog een beetje mag verbazen en ik was hier naartoe gekomen, ik kijk even naar de VVD, in de veronderstelling dat het vandaag Verantwoordingsdag was en als ik de discussies en de bijdragen zo beluisterd heb, dan is er toch blijkbaar heel veel behoefte bij deze Staten om vooral vooruit te kijken. Dat is op zichzelf ook prima, maar het roept wel weer de vraag op: hoe verstandig is het, en het is een procesmatig opmerking dat realiseer ik me, om Jaarstukken en Voorjaarsnota uit elkaar te halen? Ik begreep overigens dat de heer Kuntzelaers dat ooit heeft voorgesteld, om dat uit elkaar te halen, ik zou zomaar kunnen vermoeden dat dat is om verantwoording een wat steviger positie te geven. U was overigens ook heel erg aan het vooruitkijken, maar het geeft wel aan dat er dus blijkbaar een heel erg grote behoefte is, ik kijk even naar de formateurs, om toch heel snel met een collegeprogramma te komen, zodat u ook een beetje gevoel krijgt of datgene wat u allemaal heeft bijgedragen daar ook zijn plek in gaat krijgen.

Er is best veel gezegd over het vermogen van de Provincie en vooral ook het Investeringsbeleid, maar ook het Risicobeleid want die 2 horen bij elkaar. Ik heb daar in 1^e termijn ook iets over gezegd. Ik ben blij dat meerdere fracties ook hebben aangegeven daar toch samen met het nieuwe college wat dieper op te willen doorgaan en ik ben het ook met de heer Koopmans eens dat je dat dan zou moeten doen aan de hand van je beleidsuitgangspunten, je beleidsprioriteiten zoals je die voor de komende jaren met elkaar gaan vastleggen. Dus het voorstel van GroenLinks 'kunnen we nu niet alvast bepalen dat we de buffer of de ondergrens met € 250 miljoen verlagen en dan die € 250 miljoen in de komende 4 jaar gaan uitgeven', dat lijkt mij niet zo'n gezonde manier om om te gaan met ons

financiële huishoudboekje want als politici weten we allemaal dat, als je tegen iemand zegt 'je mag de komende 4 jaar € 250 miljoen uitgeven' dan gaat iedereen heel veel moeite doen om dat daadwerkelijk te doen en dan wordt het precies wat de heer Koopmans zegt, geld zoekt project.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter dank u. Zou het CDA ook voorstander zijn van het soort van draaiknoppenstelsel waarbij we gaan kijken dat we dat verhaal over cofinanciering tussen Provincie en gemeente op een of andere manier transparant, maar toch wat flexibeler kunnen organiseren? De gedeputeerde heeft daar net al iets positiefs over gezegd, maar zou het CDA daar voorstander van zijn?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik zou mij kunnen voorstellen, afhankelijk van het onderwerp, als het een onderwerp is waar beide partijen een belang bij hebben, dat je misschien wat minder strak zou kunnen vasthouden aan de standaardfiftyfiftyregeling en dat je daar andere afspraken over maakt. In die zin kunnen wij ons er wel iets bij voorstellen.

Nog even over die € 250 miljoen. Ik denk dat de meesten van u hier al wat langer rondlopen en zoals gezegd zouden wij daar in elk geval geen voorstander van zijn, maar gezien de opgaven waar we voor staan, die dan geconcretiseerd worden in de voorstellen waar het college mee zal komen, waar we straks als Staten zelf ook van alles van kunnen vinden, zouden die leidend moeten zijn voor de vraag of we de ondergrens handhaven op € 900 miljoen of niet, ook in de relatie tot hoe we onze risico's dan naar de toekomst inschatten.

Dan wellicht even richting ook de heer Koopmans. U zegt: het is leuk zo'n discussie met Enexis, maar ze hebben net met materiële instemming van Provinciale Staten hun vierjarenstrategie vastgesteld. Het was ook niet onze intentie om die vierjarenstrategie ter discussie te stellen, het gaat er juist om dat je een wat langere horizon definieert als het gaat over energietransitie en dan is natuurlijk zo'n netbeheerder, beheerder is misschien niet eens het juiste woord in relatie tot het begrip 'transitie', wel een hele essentiële. Dat kan in positieve zin zijn, dat kan in negatieve zin zijn. We zouden best graag willen weten hoe Enexis daar zelf tegenaan kijkt, tegen haar positie op langere termijn. Gaat zij ook actief de investering in in alternatieven of blijft zij juist inzetten op. Dus dit gaat helemaal niet over strategiediscussies, dit gaat over doorkijken op langere termijn, zodat wij ook een beetje gevoel hebben hoe uiteindelijk die centen van de burger, want dat zijn ze toch uiteindelijk allemaal, op lange termijn goed geborgd zijn.

De vicevoorzitter: Mag ik u vragen om af te ronden mevrouw Depondt?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nog eentje misschien wel even, ook in relatie tot zo'n LEF. Mijnheer Koopmans, prima. Ik denk dat we dan wel ook een beetje de governance discussie moeten voeren want als wij deelnemen in en die gaan weer deelnemen in wat anders en die gaan weer deelnemen in nog wat anders, komt natuurlijk uiteindelijk ook wel de vraag aan de orde als het gaat over onze verantwoordelijkheid als Provinciale Staten voor het beheren van ons aller belastinggeld, dat we daar dan ook wel goed zicht op moeten houden, hoe dat dan gaat verlopen.

De vicevoorzitter: Ik dank u wel mevrouw Depondt. We gaan verder met de PVV, de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel voorzitter, dank u wel mijnheer Koopmans voor de vele complimenten, dat heeft me goed gedaan en u ziet dat dit ondersteuningsbriefje daardoor al wat kleiner is geworden dan net. Een paar opmerkingen. We zijn blij met het vasthouden van de hoogte van de immuniteitsreserve, dat is ook altijd het pleidooi geweest van de PVV, dank daarvoor. Een

opmerking over de mobiliteit. Keuzes maken is belangrijk werd gezegd door ons, dat werd ook beaamd door het college. We moeten ambities waarmaken en we moeten slagkracht gaan hebben, maar ik ben wel benieuwd wat dan de portefeuillehouder voor een aanvliegroute daarbij heeft, hoe we dan echt die slagen kunnen gaan maken. U hebt wel beaamd dat dat moet, maar wat zouden nu voorbeelden kunnen zijn ten opzichte van vorig jaar, hoe we dat dan nu slagvaardiger zouden kunnen doen.

Een soortgelijke vraag heb ik ook bij de Sociale Agenda. We delen de zienswijze dat onderzoek 1 stap is, maar doorpakken 2 en hoe kunnen we met elkaar zorgen dat we dat ook echt gaan doen? Kunnen we afspreken voor de komende Statenvoorstellen die we tegemoet gaan zien of in de vragen die aan de Staten worden gesteld in dat licht heldere SMART geformuleerde doelen en resultaten kunnen worden opgenomen.

Dan wil ik nog reageren op de moties die zijn ingediend. Motie 2469 zullen we niet mee instemmen. 2470 ook niet. Daarvan vinden we dat mijnheer Koopmans dat al voldoende beantwoord heeft en toegezegd. Motie 2471, het smalste stukje van Nederland. Wij als PVV denken dat je bij het smalste stukje van Nederland wel breed moet denken en dat dat hele ontwikkeltraject gewoon door moet gaan, de PIP-voorbereidingen door moeten gaan en dat geen politieke beren op de weg moet worden opgetuigd, we zullen ook niet voor deze motie stemmen. 2472, in het kader van de PAS-wet. Daarvan vindt de PVV ook dat we verdere ontwikkelingen moeten afwachten, overheidswegen, daar zullen wij niet voor stemmen en motie 2473 die zullen wij ook niet steunen. Zoals iedereen weet, is de PVV groot voorstander van behoud en ontwikkeling van MAA en we willen daar ook niet gebruikmaken of ingaan op de doembeelden die worden gekenschetst en zeker niet ingaan op het paternalisme en de vaarlijkheden van de partijen over de burgers. Daarnaast de kanttekening dat de problemen in Eijsden een taak van de regering is en niet van de Provincie. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Claassen. We gaan verder met de VVD, de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja dank u wel voorzitter, college bedankt voor de beantwoording in 1^e termijn. We hebben natuurlijk in de 1^e termijn aangehaald om voor de Provincie ook een Verantwoordingsdag in te voeren. Dus het was wel mooi hoe het CDA het betoog begon en kennelijk is het wel nodig. We hebben een motie naar de Griffie gestuurd die we op dit punt willen indienen en ja, ik vraag dan graag uw steun voor die motie, zodat we het wellicht de volgende keer wat meer over verantwoording kunnen hebben in plaats van die echte vooruitblik.

Dan de moties door de andere partijen ingediend. Motie 2469 is eigenlijk gerealiseerd, dus daar stemmen wij niet mee in. Het smalste stukje van Nederland, daar stemmen wij ook tegen. De PAS-maatregelen van de Partij voor de Dieren, daar zijn wij het niet mee eens en wij volgen helemaal de overweging van het college: maak ook in dit geval pas op de plaats. Die zin is al veel gebruikt in dit onderwerp. Kijk eerst wat echt op ons afkomt en hoe we de problemen getackeld krijgen, dat ontwikkelingen ook echt op gang kunnen blijven. Wij snappen natuurlijk de inzet van de Partij voor de Dieren die zij op dit punt maken, maar daar hebben wij andere middelen voor, de inspanning die zij daarvoor doen, maar wij hebben daar ook andere budgetten voor om op dat terrein onze dingen te doen. Dan hebben wij een gewijzigde motie over de luchtvaart, die gaan wij niet steunen. Niet dat er geen goede onderdelen in staan, maar het geheel, zoals dat nu geformuleerd is, steunen wij dat niet en volgens mij zouden we in 2^e termijn nog uitleg krijgen over motie 2470, over de verbonden partijen. Ook daarin is het dictum wellicht wat te uitgebreid. Wij snappen ook want de indieners beogen en dat is natuurlijk op zich ook goed, maar het is vooral aan de besturen van die verbonden partijen om daar die invulling aan te geven en ik meen dat in de beantwoording ook langs is gekomen dat de Provincie

in veel verbonden partijen zich ook redelijk terughoudend opstelt. Dus het hele dictum kunnen we sowieso niet steunen en we zijn ook benieuwd naar het definitieve antwoord van het college en dan wellicht dat er nog iets wijzigt. Voorzitter, daar wilde ik het bij laten, dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Nijskens. Wij gaan verder met de SP, de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u wel. Ik zal proberen zo snel mogelijk er doorheen te gaan. In algemene zin was er een discussie over het afbouwen van reserves en laat ik daar dan van aangeven namens de SP dat het eigenlijk een beetje non-discussie was want dat ga je alleen maar doen als dat nodig is of als daar een goed plan onder ligt, maar het afbouwen van reserves in je financiële positie omdat je dat leuk vindt, volgens mij heeft nog niemand in Nederland dat gedaan omdat hij dat leuk vindt.

Voorzitter, met betrekking tot de PAS in relatie tot de A2 en ik weet niet aan wie ik dat nu gaan stellen want gedeputeerde Mackus is er niet, dus daar zit ik even met een probleem. Onze verwachting is namelijk dat de A2 en de verbreding van die A2 wel degelijk geraakt wordt door die PAS-uitspraak en dan kunnen we niet volgende week gewoon vrolijk doorgaan zoals het was, maar dan verwachten we dat daar in ieder geval maatregelen op volgen. Voorzitter, ook als het gaat over de PAS zijn er vragen gesteld, schriftelijk, door mevrouw Claessens van onze partij en volgens mij ook door de heer Tegels van het CDA. Moeten wij met die beantwoording dan ook wachten tot oktober of krijgen we daar toch al eerder een antwoord op?

Voorzitter, dan is er nog een discussie geweest over de levensverwachting in relatie tot fijnstof en varkens. Ja, dat zijn natuurlijk allemaal factoren die een klein beetje daaraan bijdragen, varkens en fijnstof, maar uiteindelijk is het creëren van gelijke kansen voor mensen datgene wat die levensverwachting gaat verbeteren. Het insteken op positieve gezondheid in de brede zin en dat is wat we volgens mij moeten doen en niet sec een aantal kleine dingetjes daaruit halen. Voorzitter, dan ga ik even kort reageren op de moties. O, mevrouw Plusquin komt naar mij toe.

De vicevoorzitter: Inderdaad een interruptie van mevrouw Plusquin, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. U had het over varkens en de Nederweertenaren en u noemt dat iets kleins. Dat is een overschrijding van Europese normen voor fijnstof die al vele jaren duurt, waarvoor er ook een aangenomen motie ligt en ik hoop dat u het met mij eens kunt zijn, en dat is de vraag, vindt u ook dat die Nederweertenaren nog langer mogen leven en dat wij daardoor die oorzaak moeten wegnemen? Dank u wel.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja mevrouw Plusquin, ik vind dat Nederweertenaren en mensen uit Weert en mensen uit Venlo en uit Venray en eigenlijk uit alle gemeenten in onze Provincie langer moeten kunnen leven en ik ben er ook vooral voorstander van om ervoor te zorgen dat we die maatregelen daarvoor nemen die daar het meest effectief in zijn. Dat meent niet weg dat we aan die problemen die er zijn in Nederweert iets moeten doen en dat we daar iets over moeten vinden, maar we moeten ook de verwachting temperen van de resultaten die we hebben als het gaat over fijnstof.

Voorzitter, met betrekking tot de moties en dan heb ik de motie over de luchtvaart en het benutten van het luchtruim. Wat ons betreft kunnen we die mee indienen, volgens mij hebben we dat ondertussen ook gedaan. Datzelfde geldt voor de PAS. Die kunnen wij wat dat betreft steunen want er is een PAS-uitspraak gedaan en die conclusie is eigenlijk: er is onvoldoende gedaan. We hebben nu middelen

gereserveerd en dan zou het logisch zijn om in ieder geval die middelen overeind te houden want de verwachting zal niet zijn dat we minder moeten gaan doen, maar eerder dat we nog meer moeten gaan doen en dan is het goed dat we op dit moment alvast geld hebben. Voorzitter, dan de Grensinfopunten en die kan ook op onze steun rekenen en daarbij moeten we dan wel opmerken dat dat gaat over de Grensinfopunten die officieel erkend zijn. Voorzitter, de motie over de Participatiewet kunnen wij ondersteunen. Over de motie met betrekking tot Human Capital, en nou weet ik niet of die al door GroenLinks is ingediend, maar daar gaan we ons dadelijk nog even op beraden want daar hebben we nog geen tijd voor kunnen hebben en met betrekking tot de motie Integrale Gebiedsvisie smalste stukje van Nederland, ja die vinden we in opzet eigenlijk veel te ruim en veel te veel dingen erbij halen, maar dat wil niet zeggen dat we een aantal zaken niet geregeld willen hebben mocht blijken dat er volgende week een impact is. Dus daar zouden we graag van gedeputeerde Mackus een toezegging op hebben. Voorzitter, dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Van Caldenberg. We gaan verder met GroenLinks, de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, normaal zeggen ze 'beren op de weg', maar ik had een hond op de weg, dan moet je af en toe slalommen of springen of zo, maar Nolly is welkom in deze zaal. Voorzitter, ik dank natuurlijk het college voor de beantwoording in de 1^e termijn. Er waren wat verhitte debatten weer eens vandaag sinds de nieuwe Staten zijn geïnstalleerd, dan komen we toch weer in onze vertrouwde modus terecht zou ik bijna willen zeggen. Even met u doorlopend, ik heb een antwoord gehad in de 1^e termijn over de Natura 2000-plannen, maar waar GroenLinks ook nog specifiek en wat diepergaand op heeft doorgevraagd, is het realiseren van de zwaardere natuurdoelen, en ik kijk specifiek even naar de heer Mackus of die ook meeluistert, want het college heeft daarvan gezegd in principe over te gaan tot actievare grondverwerving en daarbij blijft voor ons de vraag welke middelen, wat moeten we nog doen, dat is die 1039 hectare zeg ik even uit mijn hoofd, maar hoeveel geld is daar eigenlijk nog voor beschikbaar tot 2027 en wat hebben we nou eigenlijk voor geld nodig om dat doel ook te realiseren? Want we hebben nou al 2 keer gevraagd naar financiële consequenties en we krijgen tot 2 keer toe geen antwoord.

Dan voorzitter de moties doorlopende. De Grensinfopunten. Ik had nog doorgegeven dat ook de heer Van der Valk namens de SP die mee steunt en indient, die gaan we in stemming brengen. De motie 2470, die is al gewijzigd, die moet nader gewijzigd worden, dat bij de uitspraak 'spreken uit dat' het woordje 'alle' wordt geschrapt en 'maximale' dient vervangen te worden door 'gepaste' invloed en ik kan u vermelden dat de heer Wolters Gregório namens de SP de motie ook mede indient, dus die dient nader gewijzigd te worden. Dan motie..., de Gebiedsvisie smalste stukje Nederland. Ja, u kunt ons veel verwijten, maar wij kijken gewoon iedere keer op het moment dat er iets moet gaan gebeuren naar de actuele situatie en de actuele argumenten die dan op tafel kunnen liggen en wat wij nu zien gebeuren is dat we dadelijk ook nog een voorbereidingsbesluit en een financieringskader gaan besluiten voor VDL Nedcar wat precies op datzelfde stukje ook een enorm ruimtebeslag gaat hebben. De verbreding A2 gaat ook een ruimtebeslag hebben, wij hebben een uitspraak PAS waar we de consequenties nog niet van weten, we willen via spoor en water intensiever dingen gaan doen, de natuur moet de ruimte hebben en de kernen zoals Nieuwstadt, Holtum, Buchten, Grevenbicht, Obbicht, die mensen moeten ook nog allemaal een beetje fatsoenlijk kunnen blijven leven. Dus we blijven toch voorstander van die motie en die zullen we ook gewoon in stemming brengen zo meteen. Dan de motie Natuurherstelmaatregelen stikstof is mede ingediend door mijn collega Mertens, dus die zullen wij steunen en de motie 2473 is mede ingediend door mijn collega Baneke, dus die steunen wij ook van ganzer harte en dan heb ik nog de laatste minuut, ik heb nog 10 seconden, de laatste motie, ingediend over de Human Capital Agenda, die inmiddels is toegezegd. Deze motie geeft eigenlijk aan

dat we mee gaan instemmen met het besluit om dat geld maar over te hevelen, maar ik zou wel willen zeggen dat, als we die Human Capital Agenda gaan creëren, dat dat toch zoveel mogelijk nog uit de beschikbare middelen uit dat potje gedaan wordt want anders gaan we dadelijk een Human Capital Agenda creëren waar eigenlijk geen geld meer voor is. Als er geld overblijft naast die projecten van sociale innovatie en participatie, dat is de strekking van die motie, dan is dat akkoord. De heer Loomans van de Partij voor de Dieren dient die motie ook mee in. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Nog 1 ordepunt. Met betrekking tot motie 2471, ik verzoek u die motie eerst in stemming te brengen vóór de Afwijkingenrapportage want het stemgedrag over die motie is ook van invloed op het stemgedrag over de 1^e Afwijkingenrapportage. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Wij gaan verder met de PvdA, de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, dank u wel. De woorden van mevrouw Depondt, daar luisterde ik inderdaad eens goed naar en ik dacht: ja inderdaad, de komende maandag in ogenschouw nemend lokt het inderdaad misschien iets te veel uit op dit moment om al te willen weten wat er op stapel ligt en wat er vanuit de collegekant naar ons toekomt. Dat neemt niet weg dat een Verantwoordingsdag misschien in het licht van zoals de heer Nijskens het voorstelt een mooi verdiepende variant kan zijn op datgene wat we hebben geprobeerd te realiseren toen we de Voorjaarsnota en de Jaarstukken uit elkaar probeerden te halen hier in dit pand en ik denk dat ik dan ook zonder gêne kan zeggen dat wij graag onder de motie als mede-indiener komen te staan bij de heer Nijskens. Dus wat dat betreft belooft dat voor volgend jaar een mooie dag te worden.

Uit de 5 punten die wij in de 1^e termijn inbrachten, is er 1 open blijven staan en die had betrekking op het OV. Wij constateren eigenlijk dat zowel uit het onderzoek van CROW dat gaat over het jaar 2017 en daarvoor, dat we al dalende reizigersaantallen hier in de provincie zagen op het gebied van OV. Dat we die dus in deze Jaarstukken weer aantreffen en we willen graag weten hoe het college dan aankijkt tegen die dalende trend en of een evaluatie die dieper gaat dan de analyse die op dit moment met ons gedeeld wordt, namelijk dat de stakingen mogelijk ten grondslag liggen aan het minder gebruiken van het OV, of daardoor die duiding die hier nu gegeven is niet verdiept kan worden en of we niet kunnen kijken naar of datgene wat Arriva aan ons dient te leveren of dat wel in voldoende mate wordt geleverd en of het programma van eisen dat we ooit hebben opgesteld wel op de juiste manier wordt ingevuld. Dat zijn de vragen die voor ons open bleven in de 2^e termijn en wij wachten in spanning de antwoorden af.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Wij gaan verder met D66, de heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter, dank aan het college voor de antwoorden in 1^e termijn. Ik zal even kort reflecteren op de moties. Motie 2469, de Grensinfpunten, die steunen we niet om de redenen die door de gedeputeerde zijn gegeven, het is al geregeld dus dat gaan we niet nu anders regelen. 2470, het participatiequotum, die dienen we mee in. 2471, dat had mijnheer Rossel al uit de beantwoording van de interruptie gehaald, dat wij die niet steunen. 2472 dienen we mee in en dat geldt ook voor 2473. 2474 steunen we niet, wij vinden eigenlijk de toezeggingen die gedaan zijn door het college daarop voldoende en de motie die net nog voorbijkwam van de heer Nijskens die steunen we wel en dienen we ook graag mee in. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen. We gaan verder met LOKAAL-LIMBURG, de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Ook het college bedankt voor de beantwoording in 1e termijn. Er was een uitspraak van de deputé dat wij een terugkoppeling zouden krijgen over het gesprek, of daar vragen wij om naar aanleiding van het gesprek met Enexis in het najaar. Wij zouden op prijs stellen dat we daarvan een terugkoppeling zouden krijgen. En we hebben gezamenlijk gesproken over het Mobiliteitskader en daar werd door dit college gezegd: we zullen daar in het najaar of we zullen daar ook een afweging in dienen te maken. Als wij de film dan terugdraaien en als we nu horen hoeveel wethouders op dit moment door bepaalde toezeggingen helemaal vast zijn gelopen en in de raden financieringen met de begrotingen al ingepland zijn, dan spreekt LOKAAL-LIMBURG toch grote zorgen uit over het feit dat niet in het voortraject al intern afwegingen zijn gemaakt over die toezeggingen, over die verwachtingen en dat nadien dan gezegd wordt 'ja, we redden dat financieel niet, we moeten nu keuzes gaan maken' en op lager niveau geeft dat heel veel problemen op dit moment en wij vragen dan uit de lokale gedachte om met spoed daar aandacht aan te besteden.

Zo ook met monumenten en dergelijke en leegstand. Er zijn wel subsidies mogelijk, landelijke herbestemmingssubsidies, maar je ziet het bij IBA ook, onderzoeken, we hebben er al miljoenen en miljoenen aan besteed, alleen maar aan onderzoeken, er zijn weinig projecten tot heden gepubliceerd en dan komt, want ik word wel eens benaderd door mensen die eigenlijk die projecten tot nu toe hebben getrokken en mooie ideeën hebben ingeleverd en die zeggen: ja, nu zoeken we de financiering, maar de potjes zijn leeg, al het geld is naar die adviseurs gegaan en eigenlijk de mensen die de projecten getrokken hebben, worden eigenlijk, na jarenlang zwoegen, opzij gezet, de middelen zijn weg. Nou, dan zeggen wij als LOKAAL-LIMBURG: dat is natuurlijk de omgekeerde wereld.

Verheugd, en als laatste want ik hoor het belletje gaan voorzitter, zijn we over het feit dat wij ook een toezegging van de heer Koopmans hebben mogen ontvangen over het feit dat hij de komende keer zal zorgen en verwoorden en aandacht zal besteden dat wij kunnen overzien hoe dit toekomstige college omgaat met burgerparticipatie. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Ik dank u wel mijnheer Franssen. We gaan verder met de Partij voor de Dieren, mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ik zal beginnen met de moties, volgens mij heb ik tot nu toe alle moties die voorbij zijn gekomen, die dienen we mee in of die steunen we. We komen zo meteen ook nog zelf met een nieuwe motie. Over de luchtvaartmotie wil ik er even op wijzen dat we een ander dictum hebben benoemd. Dus we hebben gezegd 'te bewerkstelligen dat de door de bewoners van Eijsden gevraagde informatie over de totstandkoming van de luchtgebieduitrol boven Zuid-Limburg openbaar wordt gemaakt'. Daar zou ik eventueel nog aan toe kunnen voegen 'mits de openbare veiligheid natuurlijk niet in het geding is', maar dat wil ik zo meteen bij de beantwoording van de vragen overwegen. Van de PAS wil ik toch ook nog een keer horen: is het nou echt een harde toezegging dat we dat via een mededeling Portefeuillehouder vóór 1 oktober kunnen krijgen? En we hebben een nieuwe motie van de PAS gemaakt, die mag rondgedeeld worden, dat is motie 2476. De Raad van State heeft namelijk uitdrukkelijk gezegd dat onherroepelijke vergunningen niet geraakt worden door de uitspraak en daaruit is dus af te leiden dat andere vergunningen wel daardoor geraakt worden en die motie is nodig omdat verleende vergunningen onder de PAS, die dus nu ter inzage liggen, alleen vernietigd zullen worden als er toevallig beroep tegen wordt ingesteld en ontwerpvergunningen die ter inzage liggen moeten niet in definitieve

vergunningen omgezet want dan krijg je natuurlijk hetzelfde probleem en alleen stoppen met die vergunningverlening is dus niet genoeg. De verleende vergunningen die nu ter inzage liggen, moeten worden ingetrokken, anders lopen die gewoon door en daar hebben wij net een motie voor klaargemaakt.

De vicevoorzitter: De heer Rossel, GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Wat betekent dat voor motie 2472? Kan dat naast elkaar blijven bestaan of gaat u dan 2472 terugtrekken?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wilde eigenlijk nog een reactie van het college of ik die toezegging heb dat we niet tot oktober hoeven te wachten, maar dat we het eerder via een mededeling Portefeuillehouder...

De heer Rossel (GroenLinks): Dan houdt u 2472 aan?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dan houd ik hem aan, als ik die toezegging hard heb en de luchtvaartmotie wordt mede ingediend door de heer Van Caldenberg van de SP, door de heer Baneke van GroenLinks, door mevrouw Berghorst van de PvdA. Tot dusver.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Plusquin. Tot slot in de 1^e termijn van de Staten mevrouw Fischer-Otten moeten namens 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Ik beperk me ook tot de moties en wel tot de motie 2470, die steunen we. De motie over de officieel erkende Grensinfopunten dienen we mee in. De motie 2471, het smalste stukje van Nederland, kunnen we niet in meegaan. Motie 2475, daar zou ik graag in meegaan. Ik lees hier alleen de methode Duisenberg. Nou kan ik me voorstellen dat de bedoeling is dat het eenvoudiger wordt voor de leek om de begroting te lezen, maar ik heb snel gekeken, maar ik kan de methode Duisenberg niet vinden. Ik zou wel graag wel weten wat dat zeggen wil voordat ik daar een klap op geef. Dus misschien kan de heer Nijskens mij dat vertellen als dat mag, via u voorzitter.

De vicevoorzitter: Daar nodig ik de gedeputeerde van ganser harte voor uit want wij komen daarmee aan het einde van de 1^e termijn van de Staten.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nee, nee, nee, nee. Ik heb motie 2473 over de luchtvaart, die steunen we en dan mag u aan het einde zijn van uw 1^e termijn.

De vicevoorzitter: Dan ga ik mezelf niet herhalen, dan geef ik graag het woord aan gedeputeerde Koopmans namens het college.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel, waarbij nog de constatering is dat ik niet alle moties heb. Voorzitter, dank voor de bijdragen in 2^e termijn, dat waren weinig vragen nog aan onze kant. Mevrouw Depondt, ja het is inderdaad heel verstandig om dat gesprek ook over die langere horizon met een Enexis te hebben en ook te kijken: welke rol zie je daar voor elkaar en ook natuurlijk vooral voor Enexis in relatie tot de energietransitie. Dan uw 2^e punt om met elkaar ook nog eens goed na te denken over de governance bij het LEF. Dat maakt nu al expliciet onderdeel uit van alle besluitvorming door het LEF zelf en als het aan de orde is bij de AVA door onze betrokkenheid daarbij

want een soort van kerstboom waardoor je verantwoordelijkheid niet meer kunt dragen, daar zijn wij met u geen voorstander van.

Dan kom ik bij de heer Claassen van de PVV. Die vroeg nog even: wat is nou de aanvliegroute in relatie tot het Mobiliteitskader? Tenminste zo begreep ik die vraag. Het Mobiliteitskader is eerder in uw Staten aan de orde geweest en dan heb ik het over de Mobiliteitsladder. Zeg ik dat goed mijnheer Geurts? Ja, dat zeg ik goed en dat is dus eigenlijk het, noem het maar het technische afwegingskader op grond waarvan mobiliteitsvoorstellen beoordeeld gaan worden en in dat overzicht dat u toen gekregen heeft als Staten, dat was een kwadrantsverdeling, daar blijft uiteindelijk nog over of dat er sprake is van de politieke wil om ja of nee iets te doen. We hebben destijds aan uw Staten laten weten dat de besluitvorming daarover na de verkiezingen zou moeten plaatsvinden omdat dat ook een mogelijkheid zou kunnen geven dat partijen die een coalitie of een college vormen met plannen komen waardoor er extra geld ter beschikking is. Komende maandag zult u meemaken wat er op dat punt bekendgemaakt wordt en daarna zal er gewerkt moeten worden met uw Staten aan een traject waarbij u kunt komen tot een verstandige besluitvorming. Of dat dit najaar al lukt, dat weet ik niet want het is heel ambitieus, er ligt zoals u weet of in de stukken staat ik geloof wel bijna € 160 miljoen aan wensen, ambities en soms ook tekorten die aan de orde zijn en de vraag is hoe je dat met elkaar en met mogelijke extra middelen in overeenstemming brengt.

In 1^e termijn voorzitter was er ook nog een vraag gesteld over het beheer en onderhoud van de kunstwerken. Die had ik al beantwoord, maar ik maak hem toch nog even preciezer. Voor de opgave in 2020 zijn ook de middelen reeds gereserveerd in de begroting van 2019, namelijk € 3,75 miljoen en wij gaan ervan uit dat in 2021 dat bedrag hoger moet zijn en dat maakt dan onderdeel uit van het tekort dat ik net al zei, die € 165 miljoen en daar moet je dus met elkaar besluiten over nemen, maar we hebben goed kennisgenomen van de opvatting van Provinciale Staten in de afgelopen perioden, en ik heb vandaag daar ook geen andere opvatting over gehoord, namelijk dat onderhoud als buitengewoon belangrijk en prioritair wordt gezien en dat is ook wat het college eerder bij monde van de heer Geurts heeft gezegd.

Voorzitter, de aanvliegroute voor de Sociale Agenda. Ja, daar speelt eigenlijk... Ja, het meest verstandige is, zo hebben we dat nu in de spelregels zitten dat als je dus in een nieuwe periode nieuw beleid wilt en je zet daar bijvoorbeeld in een collegeprogramma geld voor neer, dan moet er eerst een beleidskader komen. Dat is de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten en dat beleidskader is ook het moment dat u als Staten heel precies moet kijken naar wat wilt u en wat en hoe wilt u dat ook gecontroleerd zien en wilt u daar concrete doelen in? Dat is een debat dat ik met de heer Rossel in een Commissie ook al vaak genoeg heb gevoerd. Dat kan soms heel goed, dat je doelen opschrijft omdat die een directe relatie hebben met het beleid dat je hier in huis voert, maar de heer Rossel was op een gegeven moment net in zijn 1^e termijn in een interruptie ook bezig om mogelijk de 3 W's weer anders te gaan doen, er is ook heel veel beleid waarvan je echt niet hard kunt zeggen 'door wat wij hier doen, gaat dat gebeuren'. Belangrijk voorbeeld, mevrouw Lauvenberg van de SP heeft dat een jaar of 3 geleden een keer op tafel gelegd, dat het college van Gedeputeerde Staten had opgeschreven 'door ons beleid is het aantal hotelovernachtingen gestegen'. Ja, in dat debat hebben wij toen ook echt met elkaar moeten delen: ja, dat is wel al te bout als je dat zegt. De heer Geurts heeft echt fantastisch toeristisch beleid gevoerd, echt daar is geen enkele twijfel over, alleen de directe relatie tussen het een en het ander, die kun je wel proberen te maken, maar ook dan wordt de verantwoording echt lang niet altijd beter en dan zit er ook een hoop schijn bij.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter want die motie 2475, en dat is ook wat ik in het interruptiedebat met de heer Nijskens heb geopperd, dat de strekking die daarachter zit, steunt GroenLinks zoals u dat ook de vorige periode van ons bent van ganser harte. Wat ik graag toegezegd zou willen hebben van het college, en dan is wat mij betreft ook die motie overbodig, is dat we wel samen nog een keer, want dat is weer het begin van een nieuwe periode, samen tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten weer gaan kijken naar die opzet, of daar optimalisatieslagen in gemaakt kunnen worden want ik denk dat we dan ook over de rapportage en over de doelstelling het weer kunnen gaan hebben en uiteindelijk gaan wij zelf als Provinciale Staten natuurlijk over de informatievoorziening die wij behoeven.

Gedeputeerde Koopmans: Zo is dat en daarom is die motie, en dan pak ik die even... Wij vinden het prima als Provinciale Staten dat wil en wij willen daar ook de voorbereiding voor treffen of daarin meehelpen en laat ik het zo zeggen, ik zeg u bij dezen toe dat, om te komen tot een nog betere verantwoording, wij te allen tijde bereid zijn om daar met u welk overleg dan ook te hebben, en ook ambtenaren zijn daarvoor beschikbaar, om te kijken hoe dat op de meest verstandige manier kan. Een klein puntje bij de methode Duisenberg is dat in de regeling daartoe staat dat er iemand van de coalitie en iemand van de oppositie gezamenlijk rapporteur moeten zijn. Nou, dat is misschien vanaf volgende week wat ingewikkelder.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Dat was ook net de reden dat ik die beide termen niet gebruikt heb in mijn toelichting.

Gedeputeerde Koopmans: Goed, maar de kern dat we van de verantwoording echt werk willen maken steunen wij volstrekt. Voorzitter, dan kom ik nog even via een vraag van de heer Nijskens over die verbonden partijen bij de motie die nog aangepast is van de heer Rossel waarin dus het punt dat we daar jaarlijks over moeten rapporteren in de P&C-cyclus geschrapt is. Met dit schrappen kunnen wij de motie ondersteunen en er goed mee leven.

Dan is er ook nog een vraag gesteld of is er nog een motie ingediend over de Human Capital Agenda. Die voeren we uit en met 1 kanttekening erbij. Hier staat dat het zoveel mogelijk te bekostigen is uit de € 1,4 miljoen, we gaan dat zelfs helemaal doen. Het kan. Er is nog eens even naar de budgetten gekeken en naar de projecten gekeken. Ja, het kan en dat gaan we dus ook doen.

Dan is er nog een vraag gesteld door de heer Van Caldenberg over de A2. De A2 is natuurlijk wel een rijksproject. Dus daar ligt de verantwoordelijkheid en wat wij doen, is ingevolge het akkoord dat wij in 2012 hebben gesloten € 35 miljoen ter beschikking stellen. Dan had u een interessante bijdrage over alles wat te maken heeft met gezondheid, levensverwachting, positieve gezondheid en woorden die ons uit het hart gegrepen zijn. Als je, wat af en toe met voldoende passie de Partij voor de Dieren doet, om elke keer precies eruit te lichten en te denken 'als ik dat opgelost heb, dan is het in algemene zin opgelost'. Nee, dat is natuurlijk niet zo. Als het gaat over de sociale problematiek, kan enorm veel impact hebben op de levensverwachting en daarom hebben we ook dat ene project Kansrijke Start, steunen we ook als Provincie mede ook op instigatie van Provinciale Staten. Dus je moet het ook wel allemaal in samenhang met elkaar proberen te zien. Dan had de heer Van Caldenberg dacht ik dat het was of was het de heer Rossel, o nee, het was de heer Rossel, nog een vraag gesteld over hoeveel geld er nou precies beschikbaar is voor Natura 2000. Ja, dat is natuurlijk al vaker met uw Staten gedeeld door gedeputeerde Mackus. Laat ik het volgende daarover zeggen.

De voorzitter: Laten we eerst een interruptie doen. Een interruptie van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik heb mijn 2^e termijn ook iets gezegd over het afbouwen van reserves en over dat je dat niet moet doen zonder een gedegen plan daaronder en ik heb in 1^e termijn iets gezegd over de financiële positie van gemeenten en ik heb daar mevrouw Depondt ook een vraag over gesteld. De vraag is: is de gedeputeerde bereid om bij wijze van spreken iets te doen aan die flexibiliteit van cofinanciering, is hij bereid om daar wat flexibiliteit en draaiknoppen aan te brengen, zodat het ook een beetje transparant is?

Gedeputeerde Koopmans: Ik denk dat het goed is om daar in de verschillende beleidskaders nog op terug te komen. Ja, in principe wel, maar je moet er goed over nadenken. U moet beseffen dat gemeenten, natuurlijk een gemeente van 100.000 inwoners heeft een begroting die groter is dan die van de Provincie. Dus helpen zul je altijd heel verstandig moeten doen om te voorkomen dat je een broek aantrekt die echt helemaal niet kan, maar het is prima om daar eens goed naar te kijken en in specifieke gevallen, we hebben het bijvoorbeeld bij de NIEUWE NOR in Heerlen gedaan. Daar hebben we ook gewoon in goed overleg, wetende hoe we allebei bij kas zitten, een passende oplossing met elkaar bedacht en die bereidheid is er in principe altijd.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ik wil via de voorzitter vragen aan de gedeputeerde of hij nu wel of niet het probleem van die fijnstof erkent, dat er bijvoorbeeld geen veilige norm is voor dat fijnstof en dat het gewoon wel echt een serieus probleem is en ook een op zichzelf staand probleem, dat als je die Europese normen overschrijdt, dat gewoon echt heel erg slecht is, dat het bijvoorbeeld zo zou zijn dat als je dat wegneemt, die overschrijdingen, dat die mensen in Nederweert gewoon nog echt ouder zouden kunnen worden, 13 maanden bijvoorbeeld, nog ouder. Daar wil ik graag een reactie op.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, gedeputeerde Mackus en de rest van het college hebben natuurlijk altijd de fijnstofproblematiek erkend en er ook aan gewerkt en daar ook beleidsplannen voor gemaakt en in de rapportage van het beleidskader dat gemaakt is voor de landbouw ook opgenomen juist ook die specifieke aanpak van meten, weten en daarop beleid voeren. Dus ja, dat erkennen we en de Europese normen die daar via de Nederlandse wetgeving voor staan, ja die erkennen wij natuurlijk ook.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké. Ja, dan ben ik even bij de verkeerde gedeputeerde, maar er valt mij opeens iets in over die SMART-emissiereductiedoelstellingen, maar dat zal ik dan bewaren voor 1 oktober.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dan kom ik nog even terug op dat geld. Hoeveel geld is er voor natuur? Ja, nog even goed tegen elkaar zeggen, de ontwikkelopgave is een inspanningsverplichting en Limburg blijkt 25.000 hectare meer groen te hebben dan destijds bij die inspanningsverplichting aangenomen werd en de studie van WNR die zegt heel uitdrukkelijk, en die is ook met uw Staten gedeeld: investeer nou meer in kwaliteit in plaats van alleen maar in hectares als een soort ijkpunt en op zich is dit wat ons betreft ook aan het nieuwe college om dat met elkaar te bespreken want wie weet hebben die wel wat extra middelen in petto voor dit soort aanpakken, of niet. Dat kan natuurlijk ook.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, het nieuwe college heeft natuur dadelijk opgesplitst bij 2 gedeputeerden, dan is het natuurlijk altijd vechten wie de laatste centen gaat krijgen, maar de belangrijkste vraag die ik hier heb is: kunnen wij nou eens financieel inzicht daarin krijgen en dan gaat het... U heeft zich gecommitteerd als college aan een inspanningsverplichting, die bij het IPO is afgesproken, maar er moet eigenlijk nog 1039 hectare grondverwerving worden gedaan voor die zwaardere natuurdoelen. Ik heb nu 2 keer gevraagd, via de schriftelijke vragenronde, naar financieel inzicht en ook nu in dit antwoord geen begin van een financieel antwoord en daar zit natuurlijk wel de pijn dadelijk. Dus ik zou graag willen weten: kunnen wij toch een keer ook, voor mijn part als het nieuwe college er zit toch dat financiële inzicht krijgen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, dat zeggen we toe. Dan voorzitter, bij de heer Franssen kom ik dan want de heer Vaessen had geen opmerkingen. O, bij de heer Franssen ben ik ook nog even vergeten, in 1^e termijn had hij het ook over de lobbyinzet naar het kabinet toe op een aantal beleidsvelden. Daar vroeg u in 1^e termijn naar. Ik zeg u toe, wij hebben een paar maanden geleden aan de oude Staten toegezegd een overzicht van wie en wat wij overal voor inzetten op dat punt, dat we dat de komende week nog een keer naar deze Staten sturen, de benoemingen en allemaal die dingen die we op dat punt gedaan hebben. Dan komen we bij uw opmerking over IBA. Voorzitter, ik denk dat bij sommige projecten dat gevoel kan ontstaan, maar we hebben nu recent nog een overzicht gestuurd vanuit de AVA aan Provinciale Staten over alle projecten en ik kan u zeggen dat wij blijven binnen de daartoe gestelde maxima voor proceskosten. Tegelijkertijd is IBA nooit eigenaar van projecten, dat doen mensen, instanties zelf. IBA is er juist om die beweging te maken en dat je dan met elkaar als IBA-organisatie je fundt door gemeenten en de Provincie geld inzet voor proces en voor de inhoud te versterken, ja dat is volstrekt logisch, maar het project zelf moet gefund worden uit de samenleving zelf, uit een bedrijf, uit bijvoorbeeld een woningcorporatie of wat dan ook. Dus het gevoel kan hier en daar ontstaan, maar de feiten wijzen er echt op dat het over- overgrote deel in projecten echt gaat zitten.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel. Blij dat u het gevoel toch gedeeltelijk deelt dat er heerst onder de mensen die al jaren met projecten bezig zijn en natuurlijk IBA was en is de Internationale Bau Ausstellung, dat er nieuwe plannen kwamen, dat er begeleiding was, dat er onderzoek kwam, maar u stelt autonoom dat u zegt: goed als er dan een financiering zou moeten komen, dan haakt u af. Wij zeggen als LOKAAL-LIMBURG: goed, heel goed initiatief, goede begeleiding, maar laat die ondernemers nu niet door het ijs zakken want die banken financieren veel minder en u heeft gelijk, er zitten prachtige plannen bij en als die zouden kunnen worden uitgevoerd, zou dat een geweldige boost wederom geven voor Limburg, laten we daar in gemeenschappelijkheid natuurlijk onze positiviteit delen. Dus eigenlijk is de vraag van LOKAAL-LIMBURG: bent u bereid om nogmaals niet het traject 'boem' stop te zetten, maar ook in het financieringsplaatje eventueel wat meer licht te willen brengen?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, even voor de duidelijkheid. Ik heb net gezegd dat ik me kan voorstellen dat mensen dat gevoel hebben, dat is wat anders dan dat ik die opvatting deel want ik heb u daarna gezegd waarom dat, als je kijkt naar de cijfers en wat we echt met elkaar feitelijk investeren, dat dit gevoel niet terecht is, maar dat mensen dat kunnen hebben, daar kan ik me iets bij voorstellen.

Dan even helder. Ik kan u nog even schetsen dat begin juli, ik geloof de 5^e, hebben we een AVA, daar nemen wij nog weer een aantal besluiten over een aantal projecten, daar wordt weer geld ter beschikking gesteld en dan zullen wij ook criteria gaan formuleren om in het najaar uiteindelijk tegen

projecten, omdat we dan richting het tentoonstellingsjaar gaan, om dan ja of nee te zeggen. Tot die tijd is het uitdrukkelijk de bedoeling om met elk project waar dat kan te kijken hoe je naar oplossingen kunt toewerken en dan kan het wel eens zijn dat de portemonnee dan kan helpen. Soms zijn hele andere dingen het probleem en dan helpt dat niet. Dus op die algemene vraag zeg ik ja en mocht er een heel specifiek project zijn waar u nog een vraag over heeft, laat me dat maar buiten de vergadering om weten, dan kijken we daar specifiek nog naar.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, dank u wel. Als het gaat over IBA, dan is dat bedoeld als aanjager en als kwaliteitsinstrument om een aantal projecten voor elkaar te krijgen, maar de indruk ontstaat ook wel een beetje dat IBA op dit moment ook wel een factor is die eigenlijk per definitie de plannen eigenlijk laat doorrekenen en probeert kwaliteitsverbetering te realiseren, maar daardoor ook een prijsstijging voor de realisatie voor elkaar krijgt en dat er daardoor ook veel initiatiefnemers uiteindelijk afhaken en het verhaal is leuk dat we nu gaan kijken, maar wat doen we nou met die mensen die in het verleden al zijn afgehaakt, met die initiatiefnemers die zijn afgehaakt doordat we het stickertje van IBA erop hebben geplakt, het project ook duurder is geworden, waardoor initiatiefnemers zich hebben teruggetrokken? Want dan heeft IBA bijna een remmende werking.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, maar dat is een beetje een versimpeling van de werkelijkheid want mensen zijn zelf verantwoordelijk voor een project en als IBA niet meedoet, kun je het gewoon zelf doen en als je denkt 'ik wil het niet mooier hebben, ik doe wat ik zelf wil', nou dan moet je het gewoon doen. IBA is ervoor bedoeld om kwaliteit te brengen in ruimtelijke ontwikkeling en in de sociale ontwikkeling die daarbij hoort en dat is denk ik, ik zie op heel veel plekken hele geslaagde projecten, we hebben echter te maken met dat kwaliteitsverhogend traject. Dat kan ook leiden soms tot 'ja, je kunt beter met het project stoppen', dat is ook op een aantal plekken gebeurd. Het kan ook leiden tot 'ja, we gaan er zeker mee door', maar de trekker zelf, dat is bij sommige gemeenten aan de orde, we hebben natuurlijk bij de gemeente Heerlen intensief met elkaar moeten spreken over de voortgang bij een aantal projecten. Dat schoot wel eens een keer niet op, maar goed de schwung zit er weer in, dus prima. Daardoor kunnen ook in de loop van de tijd, omdat de bouw qua prijsstelling natuurlijk anders geworden is, ja dat leidt dan ook tot hogere kosten. Ik heb u net al de NIEUWE NOR genoemd, daar hebben we 2 keer met elkaar een oplossing moeten bedenken omdat het prachtige project dat daar ligt, dat door IBA echt in kwaliteit verhoogd is, toch gefinancierd kan worden en wij blijven bij alle projecten, indien gevraagd, meedenken.

Dan voorzitter, kom ik nog een keer bij de Partij voor de Dieren. Die motie over die vergunningen heb ik nog niet gezien, maar bijna ongelezen kan ik zeggen: wij voeren de wet uit en de wet gaan we per motie natuurlijk niet wijzigen en als u zegt 'verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om op grond van de PAS verleende en nog niet onherroepelijke vergunningen in te trekken en ontwerpvergunningen niet definitief te maken', zeg ik u dat wij de wet op dat punt volgen en niet een motie. Ik kan niet direct overzien of wat hier staat de wet is, maar de wet zullen wij volgen.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik zou dan toch graag een toezegging hebben op dat dictum, dan kan ik hem intrekken.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik stel voor dat de heer Mackus, die nog veel meer kennis op dat gebied heeft daar even op verdergaat.

Gedeputeerde Mackus: Voorzitter, uw Staten moeten vooroplopen. Het is nu in overleg, dat is bijna afgerond, met de minister en dan zullen al deze lijnen doorlopen worden en ook deze. Dus we volgen daarin de juridische lijn gezamenlijk met alle Provincies tegelijk. Dus wij gaan niet afwijken van een lijn. Dan is even duidelijk wat uit het overleg volgt en dat kan ik pas mededelen zodra het overleg is afgelopen. Dus we gaan niet afwijken van het overleg dat met de minister vandaag plaatsvindt. Daar zal ook dit punt besproken worden.

Gedeputeerde Koopmans: En wij zullen u dus volgende week daarover rapporteren.

Gedeputeerde Mackus: Er is dus ook gewoon een juridische lijn die erin zit.

Gedeputeerde Koopmans: Dus inderdaad, hou hem aan, dat is verstandiger want echt we moeten per motie niet anders gaan redeneren dan de wet. Trouwens als het in strijd is met de wet voeren we hem ook niet uit.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké, maar we hadden dat natuurlijk ook met die motie... Die luchtkwaliteit destijds hebben we... uitvoeren van de wet en toen heeft dat toch wel langer geduurd zeg maar, maar ik moet het even op een rijtje zetten want ik heb natuurlijk geen 2e termijn meer. Ik krijg nog een schriftelijke reactie op de paarden, ik krijg een mededeling Portefeuillehouder over de 1^e PAS-motie, het onderzoek Drinkkwaliteit wordt in september verwacht, het onderzoek Luchtkwaliteit wordt op aangedrongen door het nieuwe college, dus dat was een toezegging? Ja, daarom, ik denk ik herhaal het even voordat...

Gedeputeerde Koopmans: Dat is weer de oogst die u vandaag binnen heeft. Gefeliciteerd.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Nou ik ben er nog niet, ik zit nog met een luchtvaartmotie die nog niet beantwoord is en wat ik ook nog vergeten ben te zeggen, er stonden nog meer partijen bij, mevrouw Jenneskens van D66, mevrouw Fischer en de heer Van Caldenberg van de SP dienen die ook mee in naast de heer Baneke van GroenLinks en mevrouw Berghorst.

Gedeputeerde Koopmans: Over welke motie heeft u het dan?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat is de motie Beschermen Limburgers tegen overlast van de luchtvaart. Daar vroegen we eigenlijk een aantal dingen, dus de beleidsregels voor die tijdelijk en uitzonderlijk gebruik (TUG)-ontheffingen aan te vullen met een toets op nut en noodzaak en daar Provinciale Staten over te informeren.

Gedeputeerde Koopmans: Ik heb de motie hier.

De voorzitter: Misschien handiger om dat toch... want anders snappen we het thuis helemaal niet meer. Dit gaat over de motie Luchtvaart, dit is motie 2473, 4^e gewijzigde.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, die motie blijven wij ontraden, maar dat wil niet zeggen dat we niks doen. Ik ga daar even de juiste tekst voor pakken. Voorzitter, op het 1^e dictum, we hebben op 11 juni een mededeling aan uw Staten gedaan en daar hebben wij al naar aanleiding van berichtgeving over die ambtelijke conceptnotitie van het Rijk, van de rijksambtenaren, u al onze opvatting laten weten. Als het gaat over het 2^e dictum, over de TUG-ontheffingen, de overwegingen die in de motie staan, zijn vorig jaar voor het college aanleiding geweest om een procedure tot

actualisatie van die beleidsregels te starten en dat proces zijn we nu aan het doorlopen en volgende week dinsdag nemen we daar een besluit over.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dus dat is een toezegging?

Gedeputeerde Koopmans: Dat wij een besluit nemen ja.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké. Vindt er een toets plaats op nut en noodzaak dan dus?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, nut en noodzaak wordt daarin meegewogen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja en even terug naar het 1e dictum, het 1e streepje na de komma. Dat gaat over die zorgen die er echt leven bij die paardenhouders in Noord-Limburg, bij De Peel, over die komst van die F-16's, kunt u daar nog een toezegging over doen, dat u zich daarvoor gaat inzetten om de veiligheid van die paarden en ruiters te volgen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, de openstelling van de luchthaven De Peel is een zaak van nationaal belang en daarin zal alles meegewogen worden en ook dit, en ik wil daar niet flauw over doen, maar paarden die daarvan wakker liggen, dat is natuurlijk niet fijn, maar de defensie van dit land op orde houden is een belang dat, als ik het dan moet afwegen, maar het is aan het Rijk, ik wel weet wat ik dan doe.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Goed en er stond dan nog 1 streepje open bij de motie. Dan moet ik even overleggen wat we gaan doen.

De voorzitter: Oké. Ik constateer dames en heren dat daarmee de beantwoording in 2e termijn geweest is en ik wilde langzaam met u tot besluitvorming overgaan, dus ik ga vragen of iedereen op zijn eigen plek kan gaan zitten. U moet ook naar uw eigen plek, ja. Ja, u moet meestemmen. Dit is 1 van de enige keren dat u mag meestemmen. O sorry, terug, terug, terug. Ik heropen de 2^e termijn, ik had inderdaad beloofd... Mevrouw Fischer had nog een interruptie in 2^e termijn gevraagd en de heer Baneke heeft nog een vraag. Dus u moet weer even allemaal plaatsnemen.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Het is in zoverre belangrijk dat ik te weinig informatie had over dat Duisenbergonderdeel. U hebt het even genoemd, maar dat was voor mij te weinig, maar u kunt rustig blijven zitten want mijnheer Nijskens van de VVD heeft een appje gestuurd en daar staat dus de informatie in. Ik wil alleen even zeggen: ik heet Annemarie en ik weet niet wie Mirjam is, misschien een ander, maar oké.

De voorzitter: Het zal Mirjam Depondt zijn denk ik en die heeft nu de appjes van mevrouw Fischer gekregen en waarschijnlijk heeft u die van Annemie gekregen.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): De oplossing is in mijn telefoon terechtgekomen.

De voorzitter: Dit is nou het voorbeeld van extraparlementair, appjes van Mirjam komen bij Annemarie. Dan sluit ik de beraadslagingen 2e termijn wel degelijk en vraag ik iedereen om plaats te nemen.

Goed dames en heren, u weet nog hoe het werkt. Ik lees het nog 1 keer voor of heeft iedereen dit op zijn tafel liggen? Iedereen heeft een placemat op de tafel dus weet u hoe het werkt. Oké, aan de orde is de besluitvorming over G-19-009, de Jaarstukken 2018. Nadat ik de besluitvorming daarover gehad heb, gaan we verder met de moties en daarna gaan we over tot besluitvorming van de Afwijkingenrapportage G-19-012. G-19-009, Provinciale Staten van Limburg gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van 9 april et cetera et cetera besluiten de volgende onderdelen van het dossier vast te stellen. De bijlage 1, bijlage 2, bijlage 3, het voordelige resultaat 2018 als volgt te bestemmen, volgens de dictums a. tot en met d., de deeljaarrekening 2018 Provinciale Staten, de Griffie en de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) vast te stellen. Dat is wat aan de orde is. Zodra ik de stemming geopend heb, kunt u gaan stemmen en ik zeg wel wanneer u gaat sluiten, Mag ik nu drukken op 'openen'? Ik mag nu drukken, ik open de stemming.

Ik sluit de stemming. 45 stemmen hebben gestemd voor en niemand tegen en volgens mij klopt dat dan helemaal. De afwezigen, er zijn 2 mensen afwezig, dus dat kan kloppen. Ja. Daarmee is G-19-009, de Jaarstukken zijn daarmee unaniem geaccepteerd.

Ik kom met u bij een aantal moties en ik begin bij de gewijzigde motie 2469, dat is de motie over de grensinformatiepunten. De motie is ingediend door de heer Rossel en het gaat dus over motie 2469 over de grensinformatiepunten. Iedereen weet het? Dan open ik nu de stemming. De stemming is geopend. 2469 gewijzigd, over de grensinformatiepunten.

Ik sluit de stemming. De motie is verworpen met 31 stemmen tegen en 14 voor en voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, PvdA, Partij voor de Dieren en 50PLUS. De overige fracties hebben tegengestemd. Aldus besloten.

Dan kom ik met u bij motie 2470 3^e wijziging, de motie over de Participatiewet verbonden partijen. Nogmaals, 2470 motie Quotum Participatiewet verbonden partijen. We gaan kijken of die klaarstaat. 2470, de stemming is geopend. Participatiewet verbonden partijen, ingediend door heer Rossel, mevrouw Plusquin, mevrouw Jenneskens en de heer Wolters Gregório, De stemming is gesloten. Deze motie is aanvaard met 38 stemmen voor, 7 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd 1 lid van Forum voor Democratie en 6 leden van de PVV-fractie. Daarmee is deze motie aangenomen.

Wij gaan met u naar motie 2471, de Gebiedsvisie Smalste stukje Nederland, motie 2471. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, deze motie heeft betrekking op de 1e Afwijkingenrapportage en ik heb gevraagd die voor de Afwijkingenrapportage...

De voorzitter: Dat zijn we nu toch aan het doen? We doen even alle moties daarvoor en dan komt de Afwijkingenrapportage.

De heer Rossel (GroenLinks): Oké, akkoord.

De voorzitter: Ja, dat zijn we nu aan het doen. Ja, dus wij zitten voor de Afwijkingenrapportage, dat klopt. Dus nogmaals 2471, het smalste stukje van Nederland. Wij openen nu de stemming.

Ik sluit de stemming. Deze motie is verworpen met 36 stemmen tegen, 9 stemmen voor. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren. De overige hebben tegengestemd. Aldus besloten.

Kom ik met u bij motie 2472, de gewijzigde motie. Sorry? Die was aangehouden. Oké sorry, excusé. Dan gaan we nu naar 2473, de 3e gewijzigde motie tegen de overlast van de luchtvaart, gewijzigde motie is voldoende toegelicht. 2473. Ik open de stemming. 2473, Overlast luchtvaart. De stemming is gesloten. Deze motie is verworpen met 28 stemmen tegen, 17 stemmen voor. Voor hebben gestemd de partijen GroenLinks, SP, PvdA, D66, Partij voor de Dieren en 50PLUS. De overige partijen hebben tegengestemd. Aldus besloten.

Kom ik met u bij motie 2474, gewijzigde motie over de Human Capital Agenda Energietransitie en duurzaamheid, 2474 Human Capital Agenda. De stemming is geopend. Ingediend door de heer Rossel en de heer Loomans, 2474.

De stemming is gesloten. 39 stemmen voor, 6 stemmen tegen, deze motie is aanvaard. Tegen hebben gestemd 6 leden van Forum voor Democratie. Aldus besloten.

Ik kom met u bij 2475, de motie Invoeren methode Duisenberg en Verantwoordingsdag in de Provincie Limburg, ingediend door de heer Nijskens. 2475. Even wachten met stemmen, trouwens, dat kan ook nog helemaal niet. Eerst mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, de CDA-fractie steunt het principe van deze motie wel, ook wij zijn wel voor een stevige verantwoording. Wij kunnen alleen even ter plekke niet zo helemaal goed inschatten of de methode, de juiste methode voor de Provincie op dit moment is. Dus als de strekking van de motie zou kunnen zijn 'ja, wij gaan met elkaar in gesprek, bijvoorbeeld in de Commissie Financiën over wellicht een andere methode en dan samen een andere methode kiezen, al dan niet deze', dan kunnen wij deze ondersteunen.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, ik wil nog aanvullen op de stemverklaring van het CDA dat ook GroenLinks de strekking van de gedeputeerde heeft gehoord hoe hij hier met de motie wil omgaan en ook wij zullen de motie daarom steunen.

De voorzitter: Ik kijk even naar de indiener, de heer Nijskens, of de beide uitleggen hem niet nopen... Die kunnen? Ja. De heer Nijskens vindt dat het nog binnen de strekking van de motie was. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik ga ervan uit dat die methode Duisenberg een goede is en dat we zo niet in gesprek raken over een eventuele andere methode die het voor ons duidelijker maakt en daarom gaan wij wel mee.

De voorzitter: Ja, dat zijn allemaal stemverklaringen. Oké, dat gezegd hebbende gaan we naar 2475, open ik de stemming over de methode Duisenberg.

De stemming is gesloten en hij is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Dan kom ik met u bij de... Nee, dat waren ze volgens mij. Kom ik met u bij G-19-012, dat is de 1e Afwijkingenrapportage 2019. De heer Rossel heeft het woord gevraagd.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter. Helaas is motie 2471 verworpen. GroenLinks vindt van het versneld uitvoeren van de verbreding A2, dat er absoluut geen nut en noodzaak achter ligt, dat ook bijvoorbeeld de PAS-uitspraak toch een beletsel vormt om nu al te kunnen inschatten of dat ook

zomaar kan en wij vinden het dan ook opportunistisch om dat nu te doen. Dus we gaan helaas tegen de Afwijkingenrapportage stemmen omwille van het voorstel om de verbreding A2 direct uit te voeren.

De voorzitter: Die stemverklaring is genoteerd. Geen andere stemverklaringen? Iedereen weer op zijn eigen plek, dan stel ik aan de orde G-19-012, de Afwijkingenrapportage 2019. De stemming is geopend. Nee ik kan hem nog niet openen sorry, even wachten. Ja, de stemming is geopend. De stemming is gesloten. De Afwijkingenrapportage is aangenomen met 41 stemmen voor en 4 stemmen tegen en dat is de fractie van GroenLinks, die heeft tegengestemd en verder iedereen voor, Aldus besloten.

Dames en heren, dan wil ik u voorstellen te schorsen voordat wij aan agendapunt 6.3 beginnen, ook voor de Voorjaarsnota. Ik stel voor tot 15.30 uur te schorsen. Ik wil wel voorstellen dat u in de buurt van de plaats blijft, mochten de mensen eerder uit de schorsing komen, dan beginnen we ook eerder en dan hoort u de bel en dan komt u vanzelf naar binnen. Ik schors de vergadering tot 15.30 uur.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ja, het is 15.30 uur. Dames en heren, ik stel voor dat wij toch beginnen, we hebben het quorum. Ik geef het woord aan de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik wil graag een ordevoorstel doen gezien de volgorde van de dingen. In het financiële stuk dat nu voorligt, wordt al een voorschot genomen op het agendastuk dat daarna komt, namelijk VDL Nedcar, de financiële verantwoording. Het lijkt ons handiger om eerst VDL Nedcar te behandelen en dan pas het financiële stuk.

De voorzitter: Ja, dat lijkt me een verstandig voorstel. Is daar bezwaar tegen vanuit de Staten? Niet? Dat betekent dat wij agendapunt 6.4 en 6.3 zullen omwisselen en dus nu gaan beginnen met 6.4, maar dan moet ik even kijken of de mensen die nog buiten zijn dat ook weten en de portefeuillehouder dat weet. Kan iemand de portefeuillehouder het...? Hij wordt gebeld. Ik stel voor dan nog even 1 minuut te schorsen totdat de portefeuillehouder binnen is. Dat is wel zo netjes en het spreektijdenoverzicht ziet u hè, dat begint bij... O, dat begint bij mijnheer Baneke trouwens.

6.4 G-19-013 Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale bijdrage van € 24,8 miljoen ten behoeve van de Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar, brief Gedeputeerde Staten van 14 juni 2019 (GS 2019-45473)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering dames en heren en zojuist is in een ordedebat besloten om de agendapunten 6.4 en 6.3 om te wisselen en dat betekent dat wij beginnen met 6.4, gewijzigd Statenvoorstel Provinciale bijdrage ten behoeve van de Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar. Er is een debat in 2 termijnen mogelijk en de spreektijden zijn conform het spreektijdenoverzicht. Dat betekent dat ik eerst het woord zal geven aan de heer Baneke van GroenLinks, aansluitend de heer Heldens van de VVD. Het woord is aan de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de fabriek van VDL Nedcar is een belangrijke bron van werkgelegenheid voor het zuiden van Limburg en dan vooral werkgelegenheid in een sector, de maakindustrie, die het in ons land niet gemakkelijk heeft door globalisering en wereldwijde concurrentie op de loonkosten. Ook GroenLinks ziet het belang van VDL Nedcar voor de regionale economie, maar dat betekent niet dat we de andere zaken die in het smalste stukje van Nederland spelen daar ondergeschikt aan moeten maken want de economische ontwikkeling moet

samengaan met een leefbare omgeving, duurzame mobiliteit en het behoud van natuur en cultuurlandschap en die laatste 3 zaken, leefbaarheid, duurzame mobiliteit en behoud van natuur en landschap komen volgens ons in de verdrukking wanneer wordt ingezet op de wijze van uitbreiden zoals wordt voorgesteld in het onderhavige document. Dan kan men natuurlijk zeggen 'we hebben het hier alleen over de infrastructurele maatregelen, de fysieke uitwerking vindt pas plaats wanneer het over het PIP hebben.

Het feit wil echter dat, wanneer we als Staten instemmen met deze financiële bijdrage van € 24,8 miljoen, we tevens impliciet instemmen met de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) en in de SOK staat een aantal zaken dat we als GroenLinks in ieder geval willen bediscussiëren in de Staten en het liefst anders geregeld hebben. In het ruimtelijk scenario wordt namelijk een grote druk gelegd op de omgeving, de aanwezige natuurwaarden en de leefbaarheid. Tijdens de behandeling in de Commissie werd door een aantal partijen aangegeven dat we als overheid niet op de stoel van de ondernemer moeten gaan zitten als het gaat om bedrijfsprocessen en de inrichting. GroenLinks is dat zeker niet van plan. We pretenderen ook niet de kennis te hebben om dat te doen, wat we wel weten is dat de betreffende onderneming de kosten zo laag mogelijk zal willen houden en uitbreiding door het neerzetten van nieuwe bebouwing is meestal makkelijker en dus goedkoper dan het renoveren of aanpassen van bestaande bebouwing, maar daar zit ook meteen het knelpunt. Deze werkwijze consumeert ook de meeste ruimte en de Provincie Limburg is degene die de ruimte zal moeten verschaffen door het verkopen van gronden aan VDL. Dus de Provincie kan en mag in onze ogen best eisen stellen met betrekking tot het efficiënt gebruik van het schaarse goed, de ruimte. Bovendien zorgt de Provincie via scholingsprogramma's voor de zo benodigde werknemers en tevens is de Provincie de partij die de ontwikkeling planologisch mogelijk moet maken via een PIP.

GroenLinks wil daarom een aantal zaken aan de voorkant meegeven voor het op te stellen PIP, zodat we niet achteraf achter de feiten aanlopen, namelijk het behoud van de goudgroene natuurwaarden aan de noordkant van het complex, een meer integrale benadering van het mobiliteitsvraagstuk. We zijn blij met de buslijnen die VDL gaan aandoen, maar waarom bijvoorbeeld niet het carpoolen opschroeven naar 50%, stimuleren? Een integrale benadering van de ruimtevraag met andere ontwikkelingen in het gebied, zoals de verbreding van de A2, waardoor er economisch met de ruimte kan worden omgegaan en we zouden graag zien dat, mocht het nodig zijn, natuurcompensatie bovenop het wettelijk verplichte minimum komt. We zouden graag van het college de toezegging krijgen dat deze zaken de aandacht krijgen die ze verdienen in het PIP.

Als laatste willen wij de vraag op tafel leggen waarom deze financieringsvraag is losgetrokken van het PIP. Aangezien de infrastructurele werken pas plaatsvinden wanneer de verkeersdruk hoger wordt, en die verhoging uitvloeisel zal zijn van het PIP, vinden we het raar dat in de SOK deze financiering een harde voorwaarde is. Zo is er een soort circulair ketenbeding gecreëerd waar de Staten niet onderuit kunnen. Ik dank u zeer.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Baneke voor uw bijdrage. Het woord is aan de heer Heldens van de VVD. Het is zijn maidenspeech, dus u mag hem niet interromperen. Dat betekent dat hij de 5 minuten makkelijk kan halen. Het woord is aan de heer Heldens

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, voor ons ligt het Statenvoorstel voor een Provinciale bijdrage aan de gebiedsontwikkeling bij de uitbreiding van VDL Nedcar. Een project met infrastructurele maatregelen dat geraamd wordt op € 46 miljoen, waarvan € 24,8 miljoen voor onze rekening komt en € 20,5 miljoen voor rekening van derden, te weten VDL Nedcar, ministerie van Economische Zaken en Klimaat en Rijkswaterstaat.

Voorzitter, wij als VVD zijn erg blij met het voorstel, om een aantal redenen. 1, VDL Nedcar is een belangrijke werkgever in onze provincie en zorgt voor veel, maar ook voor veel diverse banen en daarmee ook voor onze welvaart en economie. 2, VDL Nedcar ziet de toekomst kennelijk rooskleurig in, anders zou het niet bezig zijn met uitbreidingsplannen, maar ook is VDL Nedcar met deze uitbreiding minder afhankelijk van 1 opdrachtgever en kan het haar risico's hiermee spreiden. Dat juichen we van harte toe om de werkgelegenheid in onze provincie voor de toekomst te waarborgen. We kennen immers allemaal de geschiedenis van deze fabriek en van die geschiedenis voorzitter, dat zult u als geen ander weten, moeten we leren. 3, uitbreiding gaat gepaard met meer verkeersintensiteit in een gebied dat nu al onder druk staat. Dit is dé kans om samen te investeren in de infrastructuur. Daarmee blijven we waarborgen dat we allemaal erop kunnen blijven rijden. Voorzitter, u snapt dat we hier erg blij mee zijn want de VVD is niet voor niets, zoals onze premier dat op een congres ooit mooi noemde, de vroem-vroempartij. 4. Voorzitter, ook al is de uitbreiding nog niet 100% rond, wij als overheid werken en denken al mee met onze bedrijven en zorgen dat ze niet geremd worden in hun activiteiten door een overheid die eerst nog allerlei procedures moet doorlopen. Het werken volgens het als-danprincipe spreekt ons dan ook erg aan.

Voorzitter, met de goedkeuring van dit voorstel, zal het aan ons niet liggen. Wij hopen dat er snel gestart kan worden met de uitbreiding en de investering in onze infrastructuur. Voorzitter, ik eindig mijn betoog met een zin uit het nummer dat op het Limburgs Vastelaovesleedjes Konkoe (LVK) van 2016 gezongen werd door La Bamba uit Montfort. Ik ga het niet zingen, maar het nummer 'Ederein' begon met de tekst 'gaas op dae zuger'. Voorzitter, wij als VVD eindigen ons betoog daarmee. Wat ons betreft 'gaas op dae zuger'. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Heldens. Blij te horen dat u uw klassiekers kent zoals dat zo mooi heet. Dus we gaan verder naar het CDA, mevrouw Werrij-Wetzels. Aansluitend de heer Loomans van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Werrij (CDA): Dank u wel voorzitter. Voorzitter als fractie hebben wij meermaals het belang van VDL voor onze provincie uitgesproken en daarmee ondersteunen wij ook de voorgenomen uitbreiding van de fabriek. Voorzitter, voorliggend stuk had voor ons eigenlijk een hamerstuk mogen zijn, ware het niet dat voor ons nog over 1 puntje onduidelijkheid bestond. In de Commissievergadering heeft onze fractie namelijk zorgen geuit over het kiezen van het prijspeil 2017 als uitgangspunt voor de financiële raming die nu voorligt. In de beantwoording van onze vragen bleef enigszins onduidelijk in hoeverre het risico van de prijsstijging, dat tussen 2017 en nu geen risico maar een feit is, nog een reële basis vormt voor het krediet dat we nu reserveren. Na de Commissie bleek echter uit een gesprekje met de gedeputeerde dat in de onzekerheidsmarge ruim 10 jaar indexatie is meegerekend, uitgaande vanaf het prijspeil 2017 en dat ook in een bijdrage van VDL gerekend is op indexatie. Daarmee is onze vraag beantwoord en zijn onze zorgen daarover ook weggenomen.

Desondanks vragen wij ons af of we in de Staten überhaupt voorstellen moeten accorderen die een prijspeil van 2 jaar of ouder kennen. We begrijpen dat onderhandelingen worden gestart op basis van dan bekende prijzen, maar we zouden graag willen horen of de mogelijkheid bestaat om, alvorens een voorstel definitief aan Provinciale Staten voor te leggen, een en ander geactualiseerd wordt.

Tot slot vanuit het CDA nog een vraag met betrekking tot het antispeculatiebeding. Nu staat er in de SOK dat bij verkoop van de door de Provincie verkochte gronden binnen 5 jaar aan derden VDL een bedrag aan de Provincie uitkeert ter hoogte van 100% van de meeropbrengst. Is hierbij ook een

termijn van 10 jaar overwogen en zo ja waarom wel of niet en waarom is daarvan afgezien? En meer in het algemeen, kan in het grondbeleid worden opgenomen dat bij vervreemding van gronden aan derden binnen 10 jaar, dus gronden die de Provincie heeft verkocht, de Provincie weer het 1^e recht op terugkoop heeft? Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Werrij. Het woord is aan de heer Loomans van de Partij voor de Dieren, die overigens een gevraagd heeft of dit niet zijn maidenspeech mag zijn omdat hij maar zo'n korte bijdrage heeft. Ik heb hem gezegd: dit wordt het 1^e deel van zijn maidenspeech en de volgende vergadering komt het 2^e deel, mits u de microfoon kunnen vinden natuurlijk. Het woord is aan de heer Loomans voor het 1^e deel van zijn maidenspeech.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, met alle respect voor VDL Nedcar zijn wij als Partij voor de Dieren niet erg gelukkig met het Statenvoorstel over de aanpassing van de weginfrastructuur rond VDL. We hebben er in de Commissie al op gewezen, het voorstel wordt gepresenteerd alsof het losstaat van de uitbreidingsplannen van VDL, maar gezien de als-danclausule zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wat ons betreft is het laatste woord over die uitbreidingsplannen nog niet gezegd, met name omdat alle bestudeerde scenario's enorme gevolgen hebben voor het meer dan 200 jaar oude Sterrebos en de omgeving van Kasteel Wolfrath. Beperken we ons op dit moment alleen tot het Statenvoorstel, dan zijn wij van mening dat er te weinig informatie beschikbaar is over de haalbaarheid van de infrastructuuraanpassingen als we kijken naar milieufactoren, zoals extra emissies, geluidsoverlast en lichthinder voor de inwoners van Nieuwstadt. Daarnaast maken wij ons zorgen over de overstekbaarheid van de wegen voor fietsers, met name schoolgaande jeugd, omdat fietsverkeer in het gehele plan niet genoemd wordt. Tot slot zijn wij van mening dat we deze onbekende, er te weinig zekerheid is dat de bijdrage vanuit de Provincie beperkt zal blijven tot de genoemde € 24,8 miljoen, we kunnen daarom niet instemmen met het voorliggende Statenvoorstel.

De voorzitter: Dank u wel voor dit 1^e deel van uw maidenspeech. Dan ga ik nu naar de heer Claassen van de PVV. Een wat bescheidener applaus. De heer Claassen is er niet. Dan stel ik voor verder te gaan met de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG. Dat wordt de heer Van der Linden. Ik herstel even, de heer Claassen zal alleen mogelijkerwijs in 2^e termijn spreken, hij laat zijn 1^e termijn voorbijgaan.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u voorzitter. Voorzitter, na een uitvoerige behandeling in de Commissie trekt LOKAAL-LIMBURG een aantal conclusies en die zijn... Het voornemen van VDL om de productieplant in Born uit te breiden heeft zeker positieve gevolgen voor de maakindustrie, die krijgt een stevige impuls, waardoor er een forse toename van arbeidsplaatsen gerealiseerd kan worden, maar dat niet alleen de kwetsbaarheid van de ondernemer c.q. de fabriek wordt minder omdat er een 2^e productielijn ingericht kan worden.

We behandelen nu de financiële kaderstelling, er komt nog een vervolgstap, namelijk het PIP, waarbij ook een milieurapportage hoort en de eventuele gevolgen in het kader van de PAS ook nog aan bod komen. Ook zullen er maatregelen die vrij zijn vanuit het energieakkoord daarin doorwerken. De eerder ter sprake gebrachte inrichting en uitbreiding van het spooreplacement is van de baan. Dat betekent dat er meer aan- en afvoer zal geschieden per vrachtauto, wat zijn consequenties heeft voor de infrastructuur. Overigens voorzitter, de bevoorrading van deze fabrieken is nu zo gedifferentieerd geworden omdat men steeds minder onderdelen in voorraad heeft, dat de verkeersdruk daardoor alleen maar toe zal nemen en dat is een extra punt van aandacht. Aanpassingen, en in het bijzonder die van de infrastructuur, zullen ongetwijfeld een stevige impact hebben op de omwonenden en

aanwonenden die rondom de fabriek wonen, de leefbaarheid zal daarom in een vervolgproces een belangrijk aandachtspunt zijn voor LOKAAL-LIMBURG.

Vanuit deze constatering wil LOKAAL-LIMBURG nadrukkelijk voorwaarden stellen aan een vervolgproces, immers het PIP en alles wat daaraan vasthangt, zal bepalend zijn voor het leefgenot van de al genoemde aan- en omwonenden en dat betekent voor LOKAAL-LIMBURG dat deze mensen in het smalste stukje van Nederland zeker betrokken moeten worden bij de totstandkoming van dat PIP en daar zijn een aantal punten die voor ons dan heel nadrukkelijk aandacht vragen. 1, de integrale gebiedsontwikkeling. De belangen van de bewoners zullen daarin gehoord en gewaarborgd moeten worden. Zij zullen in het voortgangsproces plaats moeten kunnen nemen en kunnen participeren en wij willen zeker niet nog eens in een windmolentraject à la Venlo terechtkomen. 2, dit proces zal om een stevige regie en coördinatie vragen en dat vereist volgens LOKAAL-LIMBURG dat de Provincie dat dient te doen, zeker op de ontwikkelingen bij de A2 en 3, er dient voldoende budget te zijn om compenserende maatregelen op het gebied van leefbaarheid te kunnen realiseren en de invulling van de Voorjaarsnota, pagina 4, geeft ons niet de indruk dat daar al rekening mee is gehouden. Dus de vraag is: zijn die centen gereserveerd ja of nee? En daarom vragen wij nu aan de gedeputeerde een toezegging op deze 3 punten, dat die meegenomen worden als het PIP opgestart gaat worden en die toezegging is voor ons bijzonder belangrijk. In principe kunnen we akkoord gaan met de € 24,8 miljoen, maar we willen wel dat op deze 3 aandachtspunten heel goed gekeken wordt en dat die opgenomen worden in het verdere traject ter realisering van deze fabriek. Dat was het, dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Van der Linden. Het woord is aan de heer Kuntzelaers van de PvdA. Aansluitend de heer Van Caldenberg.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. In de Commissievergadering gaf de PvdA al aan dat er 3 punten waren waar voor ons de focus lag en dat is enerzijds op de medewerkers, anderzijds op het groen en de natuur en als 3^e punt de leefbaarheid. Over het economische proces hebben wij in het verleden al vaker gezegd: VDL is belangrijk voor ons en wij steunen die economische ontwikkeling die in die regio plaatsvindt en wij vragen dan voor deze 3 punten specifiek aandacht.

Ook teruglezende in de notulen van de Commissievergadering werd een aantal zaken wel benoemd, maar daar kwamen we nog niet tot een vergelijk of was nog niet helemaal duidelijk wat de gedeputeerde nou precies bedoelde in zijn beantwoording. Laat ik als 1^e kijken naar het stukje scholing en bijscholing. Wij hebben meerdere wervingsprogramma's waarin we samenwerking zoeken als Provincie in relatie tot VDL en de bemensing daar van de arbeidsplaatsen, maar ook in de scholingstrajecten, en daar zei de gedeputeerde van 'dat past binnen de huidige programma's die er eigenlijk al zijn', zou ruimte moeten zijn om niet alleen geschoold te worden om bij VDL actief te zijn, maar om iemand te scholen, zodat die in heel Limburg inzetbaar zou zijn op de arbeidsmarkt en de PvdA, na ook gesprekken met de vakbond, die vraagt daar dan expliciet aandacht voor omdat dat een punt van zorg is. Als iemand alleen inzetbaar is bij VDL, is dat mooi, maar als die breder inzetbaar is, dan is dat ook voor de lange termijn in Limburg iets waar we op kunnen inzetten. Dat is het eerste punt. Dan compensatie van groen en natuur, een mooie bijdrage van de heer Baneke al, maar voor de...

De voorzitter: Ja, de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, de opmerking over breed inzetbaar zijn na scholing niet alleen voor Nedcar, maar dan ook elders in de provincie, ik probeer me er iets bij voor te stellen wat dat dan

zou moeten zijn. Waar denkt u dan aan? Wat voor soort scholing dat is, welke competenties ontwikkeld worden en hoe die dat dan moet inzetten in een andere praktijk dan Nedcar?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Laat ik als voorbeeld noemen, mensen worden geschoold om een bepaalde activiteit aan de band bij de assemblage bij VDL te kunnen verrichten. Dat is een aantal specifieke handelingen, dat vereist enige basiskennis. Daartoe worden mensen dan begeleid om die functie te kunnen doen, maar met een iets bredere technische kennis van het proces waar ze mee aan de slag zijn, zouden ze ook bij andere kleinere of grotere ondernemingen in de regio op technisch gebied aan de slag kunnen en dat is het punt van iemand vanuit een werkzoekende positie, uit de bijstand bijvoorbeeld, te begeleiden naar een andere plek.

De heer Claassen (PVV): Maar bent u het dan niet met me eens dat dat gewoon altijd zo werkt, dat als je ergens werkt in een bepaalde situatie, je daar je competenties ontwikkelt, dat als je dat ergens anders wilt doen, dat je dat kunt benoemen naar je nieuwe werkgever en dat hij je daarvoor aanneemt ja of nee. Dus ik snap niet wat hier dan nu zo spannend aan is.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Als Provincie investeren wij veel geld in het zoeken van mensen en ze te begeleiden naar VDL toe, daar investeren wij als gemeenschap veel energie in en ik zou zeggen: we zouden die energie effectiever kunnen maken door net dat kleine beetje extra aan de voorkant te investeren, zodat wij niet bij een vervolgtraject naar een andere werkgever weer als Provincie als overheid extra geld zouden moeten betalen. Dus wat ons betreft is het gewoon in het belang van Limburg, maar ook in het belang van een onderneming als VDL dat mensen misschien iets breder geëquipeerd zijn.

De heer Claassen (PVV): Het punt dat ik wil maken is dat het niet zo'n heel erg zwaarwegend punt zou hoeven zijn. Wat ik wil inbrengen, is dat als iemand ergens iets leert en kan benoemen wat hij daar leert, hij het overal kan inzetten, als die werkgever die competentie hij heeft ontwikkeld, in dit geval bij Nedcar, wil gebruiken. Dus ik snap niet wat nou die investering is en wat dan anders zou gebeuren als dat je daar geen aandacht aan zou geven.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik ben uw punt een beetje kwijt aan het raken.

De heer Claassen (PVV): Ik ben heel erg duidelijk.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Herhaal dan nog een keer wat u bedoelt.

De heer Claassen (PVV): Graag. Het punt dat ik inbreng, is dat wordt gezegd 'we zouden dan meer moeten investeren dat degene die bij Nedcar gaat werken daarna ook nog breed inzetbaar zou moeten zijn'. Ik vraag me af, die investering is helemaal niet nodig en wat dan die interventie zou moeten zijn om dat dan te bereiken.

De heer Kuntzelaers (PvdA): O, u vindt dat we dat nu niet moeten investeren, zoals we dat nu doen, zoals we al bezig zijn. U vindt dat het huidige Limburg Werk Akkoord te kort of te veel is?

De heer Claassen (PVV): Nee, dat zeg ik helemaal niet.

De voorzitter: Nee, dat is een misverstand.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, help eens even.

De voorzitter: Ik probeer u te helpen. De heer Kuntzelaers wil de employability aan de voorkant zodanig verbreden dat de inzetbaarheid ook na Nedcar makkelijker te doen is. U zegt: dat gebeurt al vanzelf omdat men bij Nedcar al getraind wordt en dan is de competentie die men op de werkvloer doet al een employabilitykans bij andere werkgevers.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, u vertelt het precies zoals ik het bedoel. Dus volgens mij ligt het meer aan u mijnheer Kuntzelaers.

De voorzitter: Ja, maar goed, de heer Kuntzelaers vraagt toch een verbreding van de initiële opleiding.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja.

De heer Claassen (PVV): Dan is daar mijn vraag op: hoe ziet u dan dat voor zich, wat dat is dan die verbreding, welke andere competenties maakt iemand zich dan eigen, waar u dan op wilt inzetten als PvdA?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Nou ja, meer dan alleen de kwaliteiten om de assemblage aan de lopende band bij VDL Nedcar te doen. Dat is een zeer beperkte opleiding die tot een zeer specifieke kennis en kunde leidt en dat zou een stuk verbreed kunnen worden met een klein aantal middelen uit een Limburg Werkt Akkoord. Dus daar zie ik opties. Als we toch investeren op dit moment met extra middelen, zie ik daar een additionele optie.

De heer Claassen (PVV): En dan kom ik dus terug bij mijn punt. Wat zijn dan die andere dingen die u denkt daarmee... Welke andere competentie gaat iemand dan ontwikkelen denkt u en hoe zou dan dat programma eruit moeten zien?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, nogmaals, dan komen we bij de kleintechnische onderhoudsfuncties waar je dus licht metaaltechniek, kleine zaken die... Laat ik het zo zeggen, een kleine verbreding van het scala aan kennis dat je nodig hebt om niet alleen aan die assemblagelijntje te staan, maar ook bijvoorbeeld bij iemand in huis kleine technische werkzaamheden te kunnen verrichten of bij een bedrijf een aantal activiteiten.

De voorzitter: Ik ga deze interruptie langzaam beëindigen. U snapt van elkaar wat u bedoelt, maar of het nodig is of niet nodig is, is een politieke afweging. Dank u wel, we gaan verder.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja voorzitter, na gesprekken inderdaad met de FNV, die daar op de werkvloer staan en die dat als knelpunt op dit moment benoemen, namelijk omdat mensen uitstromen, uit die situatie, af en toe en daarmee moeilijk bemiddelbaar zijn naar andere functies, benoemen wij toch deze situatie hier nadrukkelijk richting de gedeputeerde.

Dan kom ik terug op de compensatie van groen en natuur. We hebben daar te maken met hoogwaardige natuur en in de beantwoording van de gedeputeerde in de Commissie werd gesteld: in Platteland in ontwikkeling wordt dat al opgelost. Kan de gedeputeerde even verduidelijken hoe die oplossing daar dan in zit en hoe die invulling daarin dan tot stand komt en hetzelfde geldt voor de vragen die door de PVV toen gesteld werden met betrekking tot natuurcompensatie mogelijk in steden. Dat zou ook in hetzelfde plan zitten werd gesteld, maar op welke manier moesten we dat dan duiden? Dat is niet geheel duidelijk voor de PvdA.

Tot slot leefbaarheid en dan sluiten we ons volledig aan bij de bijdrage van de heer Van der Linden over het betrekken van burgers in de omgeving. Wij hopen dat we daar een voortvarend traject zien waarin iedereen het gevoel heeft dat hij gehoord wordt. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Het woord is aan de heer Van Caldenberg, de SP.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik zie dat de heer Housmans haren heeft gekregen. Voorzitter, als het gaat over de ontwikkeling VDL Nedcar en de gebiedsontwikkeling daarvan, dan is het belangrijk om te constateren dat die ontwikkeling in die auto-industrie nogal afhankelijk is van de economische ontwikkeling van het moment en dat ze daardoor erg kwetsbaar ook is. Gaat het goed met de economie, dan gaat het vaak ook met de auto-industrie goed en gaat het wat slechter met de economie, dan merkt de auto-industrie dat vrij vaak omdat mensen hun bestedingen vrij snel uitstellen, zeker de grote investeringen als het kopen van een auto. In die onzekerheid en in die wetenschap, is het dan ook verstandig om als bedrijf meerdere afnemers, meerdere klanten te zoeken van jouw producten en door als overheid op dit moment de goede voorwaarden te creëren, wordt Nedcar ook aantrekkelijker voor mogelijke investeerders en voor mogelijke partners, maar investeren als overheid zonder dat VDL Nedcar overgaat tot uitbreiding of het realiseren van meer banen, ja dat is eigenlijk ook niet heel verstandig want dan zijn we het geld ook ergens aan het weggeven. Vandaar dat het ook belangrijk is dat die als-danclausule er staat en ook zoals die er staat, namelijk dat het en is, en uitbreiding en een toename van personeel waardoor verkeersbewegingen ook toenemen, waardoor de uitbreiding van bewegen en het gebied ook gerealiseerd moeten worden.

Voorzitter, ook voor ons een aantal belangrijke aandachtspunten, randvoorwaarden zoals je ze zou kunnen noemen en dat is bijvoorbeeld de Social Return On Investment (SROI). Dat is hoe en in welke mate wij erin slagen om mensen die bij ons op dit moment in de sociale dienst in diverse gemeenten zitten naar werk toe te leiden. De afgelopen jaren is daar een flinke stap al in gemaakt bij Nedcar, maar wat ons betreft zou ook weer met deze toch behoorlijke investering vanuit de Provincie Limburg die extra investering ook door VDL Nedcar daarin gedaan moeten worden en met name ervoor zorgen dat er meer mensen nog vanuit de trajecten aan het werk uiteindelijk blijven bij Nedcar.

Voorzitter, een andere belangrijke voorwaarde ook genoemd is inspraak en leefbaarheid. Inspraak van de omgeving. We gaan nu een heel traject in waarbij de omgeving dat daadwerkelijk ook kan gaan doen. Voor ons is het van belang dat er ook daadwerkelijk serieus geluisterd wordt en niet dat daar alleen een zienswijzenverslag komt en dat alle zienswijzen vervolgens per definitie eigenlijk worden verworpen, maar daar waar er goede ideeën zijn, dat die ook daadwerkelijk worden ingevuld. Inspraak is wat ons betreft heel erg belangrijk en draagvlak voor deze plannen in de omgeving zijn ook essentieel.

Voorzitter dan ook het belang van de natuur daarin. Er is een aantal natuurwaarden in de directe omgeving, zelfs ook cultuurwaarden die er ook zijn, maar wat ons betreft is het verstandig dat we ook zo snel mogelijk helder hebben op welke wijze en vooral op welke termijn die ook gecompenseerd worden. Voorzitter, dat was het in de 1^e ronde. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Caldenberg. Het woord is aan mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Ja, de gebiedsontwikkelingen bij de uitbreiding van Nedcar. Om op de toekomst voorbereid te zijn, zal er echt iets moeten gebeuren. De fase van ruimtelijke inpassing van de plannen en de aanvraag van de diverse vergunningen zal

afgesloten moeten zijn op het moment dat er echt met de plannen aan de slag gegaan kan worden. Dat wil dus zeggen dat de grondtransacties moeten kunnen worden afgesloten, dat de infrastructurele aanpassingen duidelijk moeten zijn en dit alles om zo min mogelijk tijd te verliezen. Immers, als er een opdracht komt, moet er geproduceerd worden. Dus een opdracht vraagt om actie en dan moet je goed voorbereid zijn, ook VDL Nedcar. Er zijn echter veel open einden die moeten worden opgelost, men moet elkaar tijdig informeren, is een piek en drukte bijvoorbeeld maatgevend en zijn de omgevingsfactoren daarvan van heel erg groot belang. Er is een grote wisseling van werknemers en diensten en daaraan verbonden drukte, wordt daar rekening mee gehouden? Wat als de voorbereidingen getroffen zijn en het blijkt ineens allemaal veel duurder te zijn dan het bedrag dat ervoor uitgetrokken is? Legt de Provincie dan dat tekort bij of gedeeltelijk? De natuur is een groot goed en daarom wil 50PLUS als laatste nog kwijt dat met natuurcompensatie niet vroeg genoeg begonnen kan worden. Verloren gegane natuur, gaat heel lang duren voordat die weer op peil is, als dit stuk natuur nog op peil ergens anders gekomen kan worden. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Fischer. Daarmee is de 1^e termijn van deze Staten afgelopen en geef ik voor de beantwoording graag het woord aan de heer Van den Akker namens het college.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank voorzitter en dank aan Provinciale Staten voor deze inbreng voor de financiering van de toekomstige uitbreiding van VDL Nedcar en het college is denk ik heel verheugd hier te merken dat er niet de vraag is of VDL Nedcar zou moeten kunnen uitbreiden, maar eigenlijk meer vraag: hoe gaan we dat doen en wat betekent dat voor de omgeving, voor de natuur, voor de omwonenden? En daar hebben we in de Commissie uitvoerig over gesproken en naar aanleiding daarvan ook het Statenvoorstel beter gemaakt, als het gaat om de financiële ramingen, als het gaat om de SOK en het komende proces, als gezegd een 2^e trap in de drietrapsraket tussen het vaststellen van de benodigde vergunningen, de financiering en straks het PIP.

Er is een aantal vragen gesteld over het budget, die € 24,8 miljoen. Dat is een bijdrage van de Provincie op basis van een budget dat we nog niet beschikbaar hadden en u vandaag beschikbaar kunt gaan stellen en dat is gebaseerd op een zogenaamde P50-raming. Dat wil zeggen dat er 50% kans is op overschrijdingen. Daarbij houden we dus rekening met een onzekerheidsmarge. Dus wat als het wat duurder wordt, zit daar dus op dit moment al aanzienlijk, € 13 miljoen, voor in de pot.

GroenLinks spreekt de zorg uit: komen ook natuur en landschap in de verdrukking, wat betekent het voor de omgeving, natuurwaarden, leefbaarheid? Het is zo dat al, en daar is de heer Mackus bij de behandeling van de Jaarstukken al op ingegaan, eigenlijk alweer tijdig onze groenvoorziening op orde moeten gaan hebben, voor de vaststelling van het PIP. Alles wat met groen speelt, en dan gaat het ook om Platteland in ontwikkeling en ontwikkeling van stadsnatuur, moet van tevoren worden ontwikkeld en daarbij kijken we trouwens ook hoe we slim werk met werk kunnen maken. Uw Staten hebben zich zojuist over uitgesproken over of we dat met een integrale Gebiedsvisie nog moeten gaan doen en u heeft bij meerderheid gezegd: dat gaan wij niet doen. Het is natuurlijk wel zo dat wij in dit hele proces zoveel mogelijk met alles rekening gaan houden en daarvoor moeten we eerst de financiering op orde hebben en pas dan kunnen we het PIP gaan vaststellen.

Complimenten ook voor de maidenspeeches van de heer Heldens en de heer Loomans. Daar is het laatste woord inderdaad nog niet over gezegd, maar het geeft wel aan dat ook als u als Provinciale politiek vandaag zoveel vertrouwen uitspreekt in de toekomst van VDL Nedcar, we inderdaad niet moeten gaan wachten op de overheid, maar juist nu moeten doorpakken.

Het CDA heeft een vraag gesteld of er niet een antispeculatiebeding van 10 jaar had moeten worden vastgesteld. Ja, daar hebben wij met VDL over gesproken, maar uiteindelijk is in de onderhandelingen de keuze gemaakt om deze op 5 jaar vast te stellen. De vraag of daar de Provincie het eerste recht op terugkoop zou kunnen krijgen, vinden wij een interessante gedachte om voortaan te overwegen. We kunnen dat nu niet meer in de SOK gaan vastleggen, maar dat is wel iets om mogelijk op latere termijn onderhands een afspraak over te maken en is ook wel iets aan het nieuwe college bij de herziening van het grondbeleid. Fietsverkeer en het Sterrebos en Kasteel Wolfrath. Daar wordt natuurlijk ook bij het ontwerp van het PIP nadrukkelijk rekening mee gehouden, maar is op dit moment echt nog niet aan de orde. Er worden scenario's uitgewerkt, er komt een notitie reikwijdte en detailniveau, de milieueffectrapportage (MER) komt er nog aan met alle mogelijke inspraakmogelijkheden.

LOKAAL-LIMBURG zei terecht: het is een flinke impuls voor de maakindustrie en ook in dat proces zullen de MER en de PAS en de gevolgen daarvan natuurlijk nader moet worden gezien. Bewoners betrekken staat daarbij ook zeker bovenaan ons lijstje. Dat hebben we al gedaan op de drukbezochte informatiebijeenkomst van 10 april, maar zal ook de komende tijd nauw onderdeel daarvan zijn. Dat heeft er ook mee te maken dat de gemeenten nadrukkelijk betrokken zijn bij het organiseren van informatiebijeenkomsten en kijken wat wij nu al kunnen doen in de verkeersafwikkeling als het gaat om bijvoorbeeld overlast van vrachtwagens die de verkeerde afslagen nemen en daardoor voor veel sluipverkeer zorgen.

De PvdA vraagt: kunnen we scholing breder inzetbaar maken? De VDL-school is daarvan natuurlijk een eerste mooi voorbeeld. Tegelijkertijd zeggen wij: het bouwen van een auto is niet het bouwen van een vliegtuig, maar in de logistiek zullen er wel koppelingen gemaakt moeten en kunnen worden, bijvoorbeeld in het besturen en bedienen van heftrucks. Als je daar voor VDL voor geschoold wordt en je komt uiteindelijk elders terecht en gezien de noodzaak en logistiek personeel, zullen we daar veel meer mee moeten kunnen doen. Ik zou u in dat opzicht ook graag willen wijzen op een studie die ons college deze week aan uw Staten heeft gestuurd van de consultants over de toekomst van de logistiek. Die biedt een gedegen basis ook voor de herijking van het Provinciaal beleid voor de logistieke sector en daaruit blijkt ook dat de scan van autonome ontwikkelingen in deze sector betekent een verlies van 5000 arbeidsplaatsen als gevolg van automatisering en robotisering de komende 10 jaar en als wij de groei daarmee zouden gaan beperken door de voorziene ruimte aan logistieke functies niet in te vullen, zal ook een groot aantal banen niet gerealiseerd worden. Dus het combineren van dit soort aspecten is wat ons college betreft ook echt essentieel. Ook de motie, ingediend door de heer Rossel, om te kijken 'wat kunnen we met de Human Capital Agenda op het gebied van de techniek', biedt hier denk ik goede aanknopingspunten. SROI, het begeleiden van werk naar werk, ik ging er al op in naar aanleiding van de vraag van de PvdA, vormt daar wat ons betreft ook onderdeel van. En daarmee heb ik denk ik in de 1^e termijn alle gestelde vragen beantwoord voorzitter.

De voorzitter: Ja, ik had het genoteerd, dat klopt. Dan gaan we kijken of er nog een 2^e termijn nodig is en ik ga even snel de partijen af. Eerst de heer Baneke. Ja, een 2^e termijn? Dat kan.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ja, mijnheer Van den Akker heeft een mooi verhaal gehouden alleen met zijn laatste zin ben ik het niet eens want ik vind niet dat alle vragen die wij hebben gesteld afdoende beantwoord zijn. Wij hebben gevraagd: is het mogelijk om van tevoren vast te stellen dat de natuurcompensatie komt bovenop het wettelijk minimum? Meer integrale benadering van het mobiliteitsvraagstuk, hebben we eigenlijk nog niets over gehoord, zou je niet bij VDL Nedcar neer kunnen leggen: jullie mikken nu op een carpoolpercentage van 40%, waarom ga je

niet proberen om dat daar 50% te trekken bijvoorbeeld? Dat scheelt echt meteen een slok op een borrel en u heeft het gehad over het Sterrebos en het kasteel aan de noordkant. Wij hebben het iets strakker geformuleerd, kunnen we niet kijken of we dat kunnen behouden? Ook dat zou meegenomen moeten worden in de behandeling tijdens het PIP. Die dingen willen we nog graag meegeven voor het PIP. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Baneke. 2^e termijn de heer Heldens noodzakelijk? Niet. Mevrouw Werrij 2^e termijn? Ja.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, heel kort. Dank in ieder geval voor de toezegging dat er gekeken wordt in het algemene grondbeleid hoe we dat antispeculatiebeding mee kunnen nemen, met voor 10 jaar een 1^e recht van terugkoop, maar volgens mij was er geen antwoord gekomen op de vraag van het prijspeil en het actualiseren daarvan, dus dat zou ik dan graag zo meteen nog van de gedeputeerde willen horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Werrij. 2^e termijn de heer Loomans? Niet. 2^e termijn de heer Claassen? Wel.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel voorzitter. Dit onderwerp was voor ons, voor de PVV, een hamerstuk, maar naar aanleiding van het intermezzo met collega Kuntzelaers zou ik nog willen benoemen dat we mogelijk samen op basis van het collegeakkoord dat maandag wordt gepresenteerd en alles wat daarna, dat we dat nog gaan behandelen, we misschien samen kunnen onderzoeken hoe we de arbeidsmobiliteit naar en van Nedcar zouden kunnen stimuleren. De vraag is alleen of dat dan meer geld of ander geld moet kosten, dat laten we even in het midden.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Claassen. Ik kijk even, 2^e termijn de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter toch nog een paar puntjes scherpstellen. Blij dat de bewoners betrokken worden, maar komt dat in een bepaalde structuur, wordt dat vastgelegd? Kortom, kunnen die mensen zich straks ook ergens op beroepen als ze het gevoel hebben dat het niet helemaal netjes gebeurd is? De leefbaarheid, ik heb gezegd: daar zouden we ook geld voor moeten reserveren. U hebt een opmerking gemaakt geloof ik over 'daar zit nog € 13 miljoen in de reserve', moeten we dat daaruit halen want uit het programma 3.2, Mobiliteit in de Voorjaarsbrief, daar denk ik uit te lezen dat het niet is opgenomen, dus graag wat nader daarop en ik heb ook gepleit voor een coördinerende rol van de Provincie, zeker omdat ook bij de wegwerkzaamheden aan de A2 Rijkswaterstaat betrokken zou zijn en dat die 2 dingen niet langs elkaar heen lopen, daar heb ik ook geen antwoord op gehad. Dus dat graag beantwoorden. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. 2^e termijn de heer Kuntzelaers? Niet? Wel.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Ja, kort een verduidelijkend gesprek met de heer Claassen gehad en in navolging van wat er uit de PVV-fractie gesteld werd, hopen wij inderdaad dat we de komende periode op basis van misschien het nieuwe collegeakkoord kunnen verwachten dat er een uitwerking komt inderdaad van de begeleiding van mensen naar en vanuit VDL naar de arbeidsmarkt en dan ook nog speciale aandacht vragen voor inderdaad de automatiseringsslag die daar binnen dat bedrijf nu plaats gaat vinden, zeker met een nieuwe fabriek die eventueel dan aanstaande is. Het personeel dat daar nu werkt, is niet per se in staat om die slag ook zelf te maken en inderdaad intern hebben zij opleidingstrajecten, maar ook voor die groep is dan specifieke aandacht noodzakelijk. Wij wachten inderdaad wel nog op de vragen, zoals de heer Baneke ook zei,

rondom de natuurcompensatie want die waren voor ons niet geheel duidelijk beantwoord door de gedeputeerde.

De voorzitter: Ja, hartelijk dank mijnheer Kuntzelaers. Ik kijk even voor de 2^e termijn, de heer Van Caldenberg nog? Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u wel. Ook in 2e termijn zou ik nog graag even aandacht willen van de gedeputeerde ook als het gaat over de natuurcompensatie, maar ook als het gaat over de SROI, datgene wat we nu gaan doen en volgens mij hebben we daar ook nog geen antwoord op gekregen.

De voorzitter: Ik meen dat gehoord te hebben, maar oké. Dan gaan we dat nog een keer vragen en dan mevrouw Fischer, 2e termijn? Niet, geen 2e termijn. Dan was dat de 2e termijn van de Staten en geef ik het woord aan de heer Van den Akker voor de 2e termijn van Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank voorzitter, dank aan de Staten voor de verhelderende en soms herhalende vragen en ik zal die alsnog beantwoorden. Qua natuurcompensatie van het Sterrebos en Kasteel Wolfrath kunnen we nog niet op voorhand precies zeggen hoe dat gaat gebeuren, daarvoor zal toch eerst ook duidelijk moeten zijn hoe het er uiteindelijk uit komt te zien, voor welk scenario je kiest. Dat gebeurt echt pas bij het PIP, alleen als eerder gezegd er zal wel, voordat dat plan hier wordt vastgesteld, helemaal duidelijk moeten zijn hoe het gaat gebeuren. Dus het staat wat dat betreft misschien niet zo hoog als inspraak op de lijst, maar dan toch wel op de 2^e plaats. Op voorhand Sterrebos en het kasteel te kunnen behouden gaat dan te ver, dat lijkt ook wel onwaarschijnlijk gezien de logistieke processen, maar daarom zal er ook gecompenseerd moeten worden.

De voorzitter: Ja, de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Onze vraag ging niet zozeer over natuurcompensatie an sich, maar of wij niet als Provincie in kunnen steken op een meer compenseren dan het wettelijk voorgeschreven minimum want je gaat daar wel rigoureuus aan de slag en het zou ons sieren in dat stuk van Nederland, dat door mensen toch omschreven wordt als zeer geïndustrialiseerd, om daar toch ook meer groen aan te leggen en ook beter groen aan te leggen. Dus dat is een insteek die je vanuit de Provincie zelf zou willen maken wat mij betreft, maar ik vraag me af hoe het college daarin zit.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, niet op voorhand. We faciliteren hier natuurlijk de uitbreiding van een autofabriek en het investeren extra in natuur is daarmee een politieke keuze en dat is natuurlijk niet bedrijfsmatig en bedrijfseconomisch zoals dit voorstel is ingestoken. Kan er meer gecarpoold worden, was nog een vraag van GroenLinks. 40% ambitie van nu is al best veel en er is nog wel overleg met Maastricht Bereikbaar, een zeer succesvol programma dat hier is geweest, of men daarvan kan leren en we carpoolen in dat opzicht nog verder kunnen verhogen. Kunnen we het prijspeil gaan actualiseren? Dat vroeg de CDA-fractie. Ja, zo spoedig mogelijk, in ieder geval al vanaf komend najaar als de cijfers beschikbaar zijn en dan zullen we daar uw Staten ook van op de hoogte stellen. LOKAAL-LIMBURG vroeg nog: hoe zit het nu met die Integrale Omgevingsvisie?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, ik ben blij met die toezegging, maar de vraag was ook meer in het algemeen, kunnen we met elkaar afspreken dat op het moment dat voorstellen in de Staten

komen, wij gaan kijken wat de geactualiseerde prijzen zijn en dan heb ik het echt niet alleen over VDL, maar in de toekomst ook over andere voorstellen waarbij wij een bijdrage doen en waarbij gerekend is met oudere prijspeilen. Dat was de vraag.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, het lijkt mij een heel goed idee. De ontwikkelingen in samenhang met de A2, die worden wel op elkaar afgestemd. Dus ook de verkeersontwikkeling voor de lange termijn, Platteland in Ontwikkelingsproject en de gevolgen voor de leefbaarheid, natuur en landschap, om die in samenhang met elkaar op te pakken, dat gebeurt al in het kader van dit traject. Daar is wat dat betreft nog geen integrale Gebiedsvisie voor nodig, zou ik tegen de heer Van der Linden willen zeggen. Hetzelfde wat een beetje geldt voor de natuurcompensatie, geldt ook voor SROI als definitief model en pas als de uitbreiding echt aan de orde is, weten we op welke manier dat georganiseerd kan gaan worden. Ik ben er wel voorstander van, zoals de PVV- en de PvdA-fracties vragen, of we ook hier arbeidsmobiliteitsprogramma's met elkaar kunnen gaan organiseren als het zover is want er komt nogal wat op ons af, zowel de behoefte aan nieuw personeel als het uittreden van bestaand personeel in de logistieke sector en ook in de sector van de auto-industrie. We hebben te maken met een vergrijzend personeelsbestand, dat geldt natuurlijk ook op de fabrieken van Chemelot en alle nieuwe handjes en knappe koppen die we daarbij kunnen werven voor deze toch voor ons belangrijke industrie zijn daarbij meegenomen. Dus blijft u daar ook vooral met ons meedenken.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van den Akker. Daarmee is de 2^e termijn beantwoording achter de rug en ga ik met u tot besluitvorming over. Aan de orde is agendapunt 6.4, G-19-013, het gewijzigd Statenvoorstel Provinciale bijdrage van € 24,8 miljoen ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar, brief van Gedeputeerde Staten van 14 juni 2019. Eerst nog het woord aan de heer Baneke voor een stemverklaring.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ja, de fractie van GroenLinks is niet tevreden met de antwoorden vanuit het college op het gebied van natuurcompensatie en behoud van groen. Wij zijn wel binnen grenzen voorstander van de economische ontwikkeling van Nedcar, maar gezien de antwoorden gaan wij toch tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u voor de stemverklaring. Ik vraag aan iedereen om op zijn of haar eigen plek te gaan zitten en ga eens kijken hoe we dat gaan doen. Dus nogmaals stemming over dit Statenvoorstel is aan de orde, G-19-013, Uitbreiding VDL Nedcar, gebiedsontwikkeling. Zit iedereen op zijn of haar plek? Nog niet helemaal, er wordt nog binnengerend. Zit de heer Vaessen nou bij de heer Teunissen of zit die bij de heer Vaessen? De heer Teunissen is afgemeld, dus u gaat niet 2 keer stemmen. Nee oké, nee ik let op u. Nee, grapje. Ik open de stemming. Dan sluit ik de stemming. Het stuk is aangenomen met 36 stemmen, 6 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks en de Partij voor de Dieren. De overige partijen hebben voor gestemd. Aldus besloten en dat was agendapunt 6.4.

6.3 G-19-017 Statenvoorstel Voorjaarsbrief 2019, brief Gedeputeerde Staten van 4 juni 2019 (GS 2019-41962)

De voorzitter: Dan gaan we nu terug naar 6.3, het agendapunt over de Voorjaarsbrief. Statenvoorstel Voorjaarsbrief 2019, brief van Gedeputeerde Staten van 4 juni.

De Voorjaarsbrief is niet behandeld in een Commissie, wel heeft er een verkorte schriftelijke vragenronde plaatsgevonden en zoals u in de uitnodigingsbrief van deze Statenvergadering is

medegedeeld, geldt met betrekking tot de Voorjaarsbrief 2019 een spreektijdenregeling conform artikel 20 Reglement van Orde van Provinciale Staten van Limburg. De spreektijdenregeling houdt in dat in 1^e termijn elke fractie, maar dat ga ik allemaal niet zeggen want u heeft de spreektijden zelf allemaal al ingevuld. Er zal zodadelijk worden gevraagd om de Voorjaarsbrief 2019 vast te stellen, inclusief de daarin opgenomen 4^e begrotingswijziging 2019. Debat kan plaatsvinden in 2 termijnen en ik geef graag het woord voor de behandeling in 1^e termijn aan de Staten, aan de fractie van het CDA, mevrouw Werrij. Die hoeft niet. Misschien 2^e termijn zal ik maar zeggen. Ook misschien niet, misschien dan daarna wel. Dan aan de heer Claassen van de PVV voor de Voorjaarsbrief. Niet? 1 minuut? Ja, dat moet u zelf weten, u hebt zelfs 2 minuten. Het woord is aan u.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, dank u wel. De Voorjaarsbrief biedt kaders voor wat komen gaat en vandaag is er in de wandelgangen en hier al heel veel over gezegd, over het nut, of het niet nut hebben om het daar vandaag over te hebben. De PVV acht het aankomend collegeakkoord met de nieuwe voorstellen en financiële onderbouwingen als een belangrijke volgende stap, waarbij de Voorjaarsbrief misschien wel als fundament zou kunnen dienen, maar alles wat nog komen gaat zal veel meer leidend zijn en die stukken zullen we natuurlijk als fractie heel kritisch en nauwgezet gaan beoordelen en afwegen.

Ik heb nog wel een opmerking over de € 300.000,00 die vermeld staat voor het energieneutrale zwembad in Landgraaf. Wat ik het college zou willen vragen en of het college ons dat zou kunnen toezeggen, is dat het richting de gemeente Landgraaf er alles aan zal doen, stimuleren, motiveren, de gemeente zal bewegen op zo'n manier dat zij ervoor zullen zorgdragen dat alle kinderen in Landgraaf tussen de 6 en 12 jaar op het eind van hun basisschoolcarrière allemaal hun zwemdiploma hebben behaald. Dat ook in het kader van de Sociale Agenda, gezond leven, gezond bewegen, lijkt ons dat een heel prima plan en we gaan ervan uit dat ook mensen uit Heerlen toegelaten zullen worden tot het zwembad. Dank u wel.

De voorzitter: Daar gaat u zomaar vanuit begrijp ik. Oké, dank u. Het woord is voor de 1e termijn aan de heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. De VVD heeft gebruikgemaakt van de schriftelijke vragenronde van deze Voorjaarsbrief en wij hebben dus ook beantwoording gekregen op de bedragen die extra nodig zijn voor sport. Echt duidelijk zijn daarmee de antwoorden echter nog niet en we gaan er eigenlijk van uit dat de nieuwe gedeputeerde Sport hier voldoende aandacht aan besteedt, dat ook doelen en continuïteit gehaald worden en dan het energieneutrale zwembad, de vorige spreker had het er ook al over. Ja, het is eigenlijk natuurlijk, komt niet zo vaak voor dat de Provincie gaat investeren in gemeentelijke zwembaden want eigenlijk zit iedere gemeente met hetzelfde probleem, dat ze te weinig geld hebben om het zwembad open te houden. Moeten wij dit zien als een testcase? Komt er een evaluatie van wat eigenlijk de Provinciale bijdrage heeft toegevoegd aan het project? Wordt er iets speciaals ontwikkeld wat ook tot nieuwe kennis leidt voor andere gemeenten of voor anderen, het kunnen ook ondernemers zijn die gaan investeren in zwembaden. Ja en dan staat er bij 1 van de argumenten 'Jongeren Op Gezond Gewicht'. We hebben het in het begin van de vergadering over de methode Duisenberg gehad. Gaan we hier nou een doel op formuleren, dat de kinderen gemiddeld lichter worden of...? Dit is eigenlijk wel een heel erg vage doelomschrijving en een argument dat er naar onze mening toch wel erg met de haren bij is gesleept. Ja, nogmaals, we gaan ervan uit dat dit echt een incidentele bijdrage is en wij vinden dat de meerwaarde vooral moet zijn dat andere gemeenten hiervan kunnen leren, van wat daar bereikt wordt.

Ja voorzitter, ook de vorige spreker had het er al over, aanstaande maandag hebben wij vernomen komt het nieuwe collegeprogramma en daarmee is deze brief min of meer achterhaald en zullen er waarschijnlijk in ieder geval aanvullingen komen, ik zal het netjes formuleren. Een laatste punt dat ik als VVD nog wel mee wil geven, en ik weet niet of dat in het programma van maandag komt, is natuurlijk het Songfestival dat wij aan het promoten zijn. Wij zagen een aantal prominente Limburgers afgelopen week ook in Den Haag op alle social media langskomen en ja, de VVD ondersteunt die lobby natuurlijk heel graag en wij gaan er dan ook van uit dat de Provincie echt concreet deelneemt aan het tot stand brengen van een bidbook. Tot zover in de 1^e termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Nijskens. Ik geef het woord aan de heer Van Caldenberg van de SP-fractie.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u wel. Beleidsarm, brief, we krijgen maandag een presentatie en volgende week vrijdag nog een uitgebreide discussie en over de verdere kaders van de begroting voor het volgende jaar gaan we natuurlijk in het najaar nog met zijn allen spreken. Voorzitter, dus wat ons betreft, laten we dit vooral nu ook gewoon zien als een technische voortgang en de politieke discussie komt op een later moment. In de richting van de heer Claassen, die had het over de gemeente Landgraaf en het schoolzwemmen en het veilige zwemmen. De SP-fractie heeft gisteravond in de raad van Landgraaf een voorstel ingediend dat ertoe leidt dat alle kinderen bij het verlaten van de basisschool hun zwemdiploma hebben en ik zou u willen uitdagen om uw extraparlamentaire vrienden van de Landgraafse GBBL er in ieder geval van te overtuigen dat ze daar voor moeten zijn want als dat zo is, dan gaat uw voorstel het daar ook halen.

De voorzitter: Kijk eens hoe snel de invloed van de Provincie al reikt. Ik ga kijken naar mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren, niet. Dan de heer Vaessen van D66. Ook niet en de overige partijen hebben geen spreektijd aangevraagd. Dus dat was het in 1e termijn en... De heer Franssen. Via het Presidium, oké, Het staat hier niet, maar dat maakt niet uit, u mag toch even het woord voeren. Geen probleem, ik ben soepel vandaag. Er wordt gezegd: 3 minuten. Dat gaan we regelen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter, zeker voor uw soepelheid vandaag, misschien heeft het iets te maken met het weer of zo, dat weten we niet, maar dank in ieder geval. Voorzitter, wij zijn eigenlijk een beetje ontevreden, dat zeiden we ook in het Presidium, over het wederom op het laatste moment toevoegen van dit document. We hopen dat dit een voorbode is dat eventueel in de nieuwe, als ik dat mag zeggen, samenstelling er eventueel iets verandering daarin komt. Ja, we spreken direct onze bezorgdheid daarover uit want 4 van de waarschijnlijke deputés zijn blijvertjes, dus we weten niet of er nou veel verandert. De Voorjaarsnota kent eigenlijk 2 concrete voorstellen, de ene hebben we gehad, Nedcar en het andere het zwembad. Als we dan kijken naar het voorstel met betrekking tot het energieneutrale zwembad in Landgraaf, dan vragen we ons een aantal zaken af. Hoewel er niets mis is met dit project an sich, vragen we ons af: wordt hier een verkiezingsbelofte ingelost? Moeten zwembaden in andere gemeenten nu wachten tot de verkiezingen of alleen tot de volgende poging tot herindeling? Investeren is 1 ding, exploitatie is bij zwembaden in veel gevallen nu net het spannende deel. In de praktijk blijkt dat een zwembad vaak een kostenpost is in de gemeente. Vandaar stelt u dat het eigenlijk een pilotproject is, dus we zijn dan ook benieuwd hoe dit gaat uitpakken. U stelt dat de exploitatie via een aanbesteding in de markt zal worden gezet. Vaak verwachten de inschrijvers hier wederom een bijdrage van de gemeente of een garantstelling. Hoe borgen we dat onze investeringen niet na enkele jaren verloren gaan en, mocht het misgaan, schuift de gemeente Landgraaf dan bij? Tot slot voorzitter, incidentele bijdragen voor een omgeving waar voldoende sociale problemen aanwezig zijn, vandaar dat de jeugd de mogelijkheid in de nabijheid om een zwemdiploma te behalen, dat wij dit ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen voor deze bijdrage. Daarmee is de 1^e termijn... Het woord is aan de heer Koopmans voor de beantwoording in 1^e termijn.

Gedeputeerde Koopmans: Dank voorzitter voor de bijdrage van Provinciale Staten. Er waren maar een paar opmerkingen, maar het is ook maar een hele dunne Voorjaarsbrief natuurlijk, gegeven de huidige politiek-bestuurlijke situatie. Voorzitter, een paar punten. Allereerst het zwembad. Nou er is geen toezegging gedaan voor de verkiezingen, die is gedaan na de verkiezingen, in een Bestuurlijk Overleg met de gemeente Landgraaf waarbij een heleboel onderwerpen aan de orde waren. De heer Geurts en ondergetekende hebben dat overleg gedaan en in dat overleg vonden wij het dienstig, met de argumenten die we in de brief nou noemen, om die toezegging te doen, waarbij eigenlijk het allerbelangrijkste is de voorbeeldwerking, dat anderen ervan kunnen leren en als sommigen zeggen dat Jongeren Op Gezond Gewicht er met de haren bij gesleept is, ja dat mag je zo vinden, maar dat is wel een feit. Doen we dat vaker? In het verleden hebben we bijgedragen met de Bouwmotie bij verschillende zwembaden. We zijn nu in het IBA-project Center Court in Kerkrade ook aan het onderzoeken of we daar een bijdrage aan leveren. Gaan we dat standaard bij alle zwembaden doen? Nee, dat is niet de bedoeling. Tenminste ik geloof niet dat de nieuwe gedeputeerde Sport dat net tegen mij zei, dat hij dat als doel had, maar na maandag weet u meer. In dit geval vonden wij deze bescheiden bijdrage aan Landgraaf, met de argumenten die we erbij hadden, te rechtvaardigen. Voorzitter, en wij zullen in onze beschikking daarover, in de brief, opnemen dat wij met betrekking tot het zwembeleid uw vraag neerzetten. We gaan dat niet als een harde, want die is toch niet te controleren, subsidievoorwaarde neerzetten. Dat zou wel heel wild zijn, als wij voor € 300.000,00 zouden zeggen dat voor altijd alle kinderen daar een zwemdiploma zouden moeten krijgen. We hebben al eerder op verzoek van de SP uitgebreid met elkaar gesproken over de wijze waarop de Provincie daar een rol in speelt, we hebben vorige week of 2 weken geleden daar nog een bijeenkomst over gehad.

Voorzitter, dan is nog het punt van de timing van vandaag. Ja, dat hebben wij verzocht om de volgende week een schone agenda te hebben voor de installatie van en het debat over het nieuwe college, dat zeg ik tegen de heer Franssen. Dat was het enige argument, verder zat daar niks achter.

Dan nog de vraag met betrekking tot het Eurovisie Songfestival, uw Staten hebben daar vragen over gesteld. Wij zijn daar op allerlei fronten actief mee bezig. Dat betekent ook dat we meebouwen, bijna in letterlijke zin, aan het bid dat ingeleverd wordt en wij hopen dat datgene wat het Provinciebestuur en het gemeentebestuur en het MECC en iedereen die zich daarbij betrokken voelt, dat dat ertoe kan leiden dat wij een winnend bod inleveren bij de NPO en bij de AVRO en de TROS en wij zullen kijken op welk moment, want we gaan dat natuurlijk niet hier publiek doen, we precies kunnen delen wat de inhoud van dat bod wordt.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Uit uw bewoordingen dacht ik dat u suggereerde dat de gedachte dat er iets achter zou zitten, dat dat nu behandeld zou worden. Nee, dat ziet u helemaal verkeerd. Wij pleiten alleen voor het feit dat wij niet op zo'n korte termijn nog stukken aangeleverd krijgen en voor het overige wat u suggereerde neem ik althans duidelijk afstand van.

Gedeputeerde Koopmans: Ik suggereer niks, ik heb alleen maar verteld dat wij verzocht hebben om het vandaag te behandelen, zodat we de volgende week een schone agenda hebben voor de installatie van het nieuwe college. That's it.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de beantwoording in de 1^e termijn. Ik ga kijken of er een 2^e termijn nodig is en ik ga weer het rijtje langs. Mevrouw Werrij voor een 2^e termijn? Niet. De heer Claassen voor een 2^e termijn? Ook niet. De heer Nijskens voor een 2^e termijn? Niet. De heer Van Caldenberg voor een 2^e termijn? Niet. Mevrouw Plusquin ook niet voor een 2^e termijn. De heer Kuntzelaers voor een 2^e termijn? Niet. De heer Vaessen dan ook niet voor een 2^e termijn en de heer Franssen voor een 2^e termijn? Geen 2^e termijn, nee. Dan is daarmee ook de 2^e termijn van de Staten behandeld en kom ik bij de 2^e termijn van het college. Die zal er dan ook niet zijn als er geen nieuwe zijn. Dan wil ik overgaan tot besluitvorming en geef ik de heer Baneke de gelegenheid voor het geven van een stemverklaring, neem ik aan.

De heer Baneke (GroenLinks): Ik dank u voorzitter. Hoewel wij tegen gestemd hebben bij het vorige voorstel, willen wij dit voorstel wel steunen, ondanks het feit dat het een financiële vertaling is van het vorige voorstel, maar ja dat is een genomen Statenbesluit. Dus wij stemmen in.

De voorzitter: Dank u wel. Ik verzoek iedereen weer plaats te nemen op zijn of haar eigen plaats en aan de orde is G-19-017, het Statenvoorstel Voorjaarsbrief 2019, brief van Gedeputeerde Staten van 4 juni 2019. Nogmaals Statenvoorstel onder numero 17, brief van Gedeputeerde Staten. Het gaat over de Voorjaarsbrief. Er wordt veel gelopen vandaag, dat is goed voor de jongeren op gewicht. Al die mensen die nu op en neer lopen, hoeven al niet meer te gaan zwemmen, dat is duidelijk. Ik heb de indruk dat iedereen zit. Ja, dan open ik de stemming op dit stuk over de Voorjaarsbrief 2019 bij dezen. De stemming is geopend.

Ik sluit de stemming en constateer dat de Voorjaarsbrief met algemene stemmen is aangenomen. Aldus besloten.

6.5 G-19-014 Statenvoorstel Vastellen aanvullend (Provinciaal deel van het) krediet project Opwaardering Maaslijn, brief Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019 (GS 2019-37372)

De voorzitter: Kom ik met u bij het laatste agendapunt van de behandelstukken. Dat is G-19-014, het Statenvoorstel Vastellen aanvullend krediet project Opwaardering Maaslijn, brief van Gedeputeerde Staten van 14 mei jl.

Het Statenvoorstel is behandeld in de Interim Statencommissie van 7 juni 2019 en de Commissie heeft besloten om het voorstel als behandelstuk door te geleiden naar Provinciale Staten van vandaag.

Het voorgenomen besluit is als volgt. Provinciale Staten zal besluiten:

1. in te stemmen met de aanvullende financiële bijdrage voor deze fase van het project van € 35,15 miljoen van de Provincie Limburg aan het investeringskrediet Opwaardering Maaslijn, waarmee het bestaande krediet van € 164 miljoen wordt verhoogd tot € 199,15 miljoen;
2. dekking van deze aanvullende middelen geschiedt via de reserve Doeluitkering Verkeer en Vervoer, hiertoe dient een bedrag van € 8,53 miljoen uit de Immunisatiereserve te worden toegevoegd aan het saldo van de reserve van de doeluitkering Verkeer en Vervoer, zie ook de brief van gedeputeerde Mackus, en deze financiële consequenties zullen worden verwerkt via de reguliere P&C-cyclus, via de 2^e Afwijkingenrapportage en de Programmabegroting 2020 en verder;
3. risico's met betrekking tot de ZBO-omvorming maken geen onderdeel uit van het risicodeel waar de Provincie Limburg medeverantwoordelijk voor is.

Dat is het dictum van het voorgestelde besluit. Ook hier zijn door mensen spreektijden aangevraagd en ik volg dan ook het spreektijdenoverzicht. Het 1^e kan het woord gegeven worden aan de heer Baneke van GroenLinks als 1^e bijdrage in de 1^e termijn van de Staten. Het woord is aan de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de Maaslijn is 1 van de meest indrukwekkende regionale spoorlijnen van Nederland, zowel op het gebied van reizigersvervoer als met betrekking tot geconsumeerde vergadertijd. Waarschijnlijk is over geen enkele spoorlijn zoveel gesproken als over deze. Met reden natuurlijk, het project om te komen tot verbetering van de Maaslijn levert een verhaal op dat zich bijna leent om te verfilmen, een tragikomedie dan wel. Het is een project dat gekenmerkt wordt door tegenslagen, omissies, blunders en wensdenken qua begroting.

Als GroenLinks denken we zo het onze ervan. Het is verleidelijk om op zoek te gaan naar de verantwoordelijke voor deze problematische geschiedenis, maar gezien de complexiteit van het project, de hoeveelheid partners en de door elkaar lopende belangen, vinden we het niet fair om er 1 specifieke bestuurder op Provincieniveau op af te rekenen. Liever trekken we de conclusie dat het wijsheid is om zulke majeure projecten, die eigenlijk op rijksniveau thuishoren, in het vervolg daar ook te laten. Dat neemt niet weg dat we als Limburg initiatieven op het gebied van infra kunnen en moeten ontplooiën of ontwikkelingen in gang zetten, maar de uitvoering moet daar liggen waar deze thuishoort.

Voorzitter, GroenLinks is een bekend supporter van het OV en op persoonlijke titel kan ik zeggen dat ik graag met de trein reis. Dat moet je ook wel echt willen als je met de Maaslijn reist. Wij zijn dus blij dat er licht aan het eind van de spoortunnel is en de daadwerkelijke verbetering van de Maaslijn in een aantal jaar gereed kan zijn. Waar wij ons nog wel over verbazen, is het probleemstuk in Venlo ter hoogte van Vierpaardjes. Wij vinden als GroenLinks dat wanneer je een spoorlijn voor bijna € 200 miljoen opknapt, het best wel knullig overkomt om een stuk van 800 meter over te slaan in de verwachting dat de treinen die afstand zonder tractie kunnen overbruggen. Er hoeft maar een sein verkeerd te staan of een onverwachte ingreep plaats te vinden en er staat een trein stil die niet meer zelf weg kan komen. Het lijkt ons beter om die laatste 800 meter ook aan te pakken, zodat we een volwaardige spoorlijn hebben zonder beperkingen. Mocht dat extra budget betekenen, de Provinciale Railagenda is tot nog toe voor een groot gedeelte een papieren tijger, laten we deze dan ook tanden geven in de vorm van het budget. Dat komt ook de daadwerkelijke uitvoering van de Railagenda ten goede en geeft vaart in een aantal moeizaam lopende projecten als de Drielandentrein, de Avantislijn en ook deze Maaslijn.

Als laatste voorzitter hopen we dat deze verbetering van de Maaslijn een opmaat is naar een directe intercityverbinding Maastricht-Nijmegen, een wens die bij velen leeft en waarvan we hopen dat die in de nabije toekomst werkelijkheid kan worden. Ik dank u zeer.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Baneke. Ik zal u niet zeggen dat bij de voorlichting, toen ik ging studeren in Nijmegen, dat al werd beloofd voor 1978. Kunt u zich voorstellen, zo lang gaan wij mee. Wij gaan verder naar de heer Heldens van de VVD-fractie.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, 'hey big spender', dat zal ik vanavond wel te horen krijgen als ik thuiskom. Zojuist hebben we besproken dat er € 24,8 miljoen gereserveerd wordt voor de infrastructuur rondom VDL Nedcar en nu wordt de Staten vlak voor de vrijdagmiddagborrel gevraagd om nog eens € 35,15 miljoen bij te plussen voor het project

Opwaardering Maaslijn. Het gaat hier nogal om bedragen voorzitter, maar goed ik denk dat ik daar maar aan zal moeten wennen hier.

Voorzitter, er is de laatste jaren al heel veel gesproken over de opwaardering van de Maaslijn en de tegenvallende kosten, het niet altijd transparante proces en alle gevolgen van dien. Ik ga u niet vermoeien met nog meer woorden hierover, de statements zijn reeds gemaakt. Vandaag spreken we over de oplossing, de oplossing die de gedeputeerde heeft uitonderhandeld met Brabant, Gelderland en de staatssecretaris spreidt de kosten enigszins en verlaagt het risico voor onze Provincie voor verdere tegenvallers die er hopelijk niet gaan komen.

Voorzitter, wij zullen dit voorstel steunen in het belang van alle gebruikers van de Maaslijn. Al die mensen die hier dagelijks mee naar het werk gaan, bijvoorbeeld de heer Baneke, al die studenten die hiermee naar school gaan en alle andere gebruikers die afhankelijk zijn van de trein of de trein een interessant alternatief voor de auto vinden. Het OV moet betrouwbaar zijn en je moet ervan op aan kunnen dat die trein ook daadwerkelijk rijdt. Ik gun het de heer Baneke namelijk ook van harte om mee te kunnen stemmen hier in de Statenzaal, ook al verschillen we misschien ooit van mening.

Voorzitter, de vertraging heeft nu lang genoeg geduurd en met dit krediet kunnen alle partijen aan de slag om de schop in de grond te steken. Elke dag van vertraging kost immers klauwen met geld en nu we het daar toch over hebben voorzitter, dat is nog wel even een dingetje voor ons, het blijft namelijk niet alleen bij die € 35,15 miljoen meerkosten die we vandaag hopelijk goedkeuren, maar er zit nog ergens een rekening aan te komen. Arriva kan namelijk onmogelijk vanaf december 2020 met elektrische treinen gaan rijden zoals afgesproken was in de concessie. Dit zorgt voor bedrijfsschade, meerkosten, net hoe u het noemen wilt. Wij moeten in ieder geval de portemonnee trekken, zo lezen we in het Statenvoorstel. Logische vraag die we dan stellen, is: aan wat voor bedrag moeten we nou denken? Die vraag hebben we ook gesteld in de Commissievergadering, maar de gedeputeerde heeft heel duidelijk aangegeven daar op dit moment nog geen exact bedrag of een richting van aan te kunnen geven. Wel begrepen we dat het zou gaan om een substantieel bedrag en bij mij thuis voorzitter, is € 1.000,00 al een substantieel bedrag, maar zoals ik al zei, het gaat hier vandaag nogal om bedragen, dus bij de Provincie zal dat wel iets anders betekenen. Wij vrezen dat het wel eens tonnen, zo niet miljoenen euro's kan gaan kosten en als Provinciale Staten, het hoogste orgaan in deze Provincie, als houder van het budgetrecht en als controleur van het college, zouden we graag weten aan wat voor bedrag we moeten denken. Hier zouden we graag, hoe zal ik het zeggen, een gevoel, een indicatie van krijgen: wat staat ons nou nog te wachten in dit project? Voorzitter, we begrijpen uit de beantwoording van de gedeputeerde dat hij hier op dit moment nog geen betrouwbare inschatting van kan geven en dat hij wel bereid is om dit in een later stadium te doen en we begrijpen ook dat het strooien met bedragen, zeker in zo'n vergadering als deze, de onderhandelingspositie van de Provincie kan schaden als er nog onderhandeld moet worden met Arriva, ook al vindt de afrekening plaats via het openboekprincipe. Dus daar zou eigenlijk niet heel veel discussie over mogelijk moeten zijn, maar toch voorzitter. Daarom hier nogmaals het verzoek aan het college om, zodra er enige duidelijkheid is over de te verwachten meerkosten, dus een 1^e indicatie binnen een redelijke bandbreedte, en dan bedoel ik, ik noem maar iets, tussen de € 500.000,00 en de € 1,5 miljoen of tussen de € 1 miljoen en de € 3 miljoen of..., nou ik hoop niet dat nog meer wordt, maar dat is al een bandbreedte waar wij een gevoel bij kunnen krijgen en hopelijk wordt die bandbreedte steeds kleiner, de Staten dan op de hoogte te stellen hiervan. Vertrouwelijk informeren is geen enkel probleem, maar we weten wel graag waar we aan toe zijn. Daarom voorzitter, dienen we samen met alle partijen in deze Statenzaal, en GroenLinks heeft daar wel een uitzondering op gemaakt dat ze instemmen met de motie, maar hem niet mee indienen, maar unaniem is unaniem, dienen we een motie in en we hopen dat de portefeuillehouder deze motie kan omarmen en dienen

deze motie ook in om de volgende portefeuillehouder, die wellicht over een week aantreedt, een duidelijke opdracht mee te geven en als u mij toestaat, kan ik de motie voorlezen. U heeft hem?

De voorzitter: Wij hebben hem, maar we kunnen het dictum misschien even voorlezen: Gedeputeerde Staten wordt opgeroepen Provinciale Staten, al dan niet in vertrouwelijkheid, in het vroegst mogelijke stadium op de hoogte te stellen van de te verwachte meerkosten, ook al is dit binnen een bandbreedte en gaat over tot de orde van de dag. Motie 2477 is daarmee ingediend.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Dat was het namens de VVD voor de 1^e termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Het is misschien toch nog goed te spreken over een goed doel, de overheid want u begon met de big spender. U weet dat dat uit de musical Sweet charity komt en dit is denk ik echt een charity, een goed doel. Dus vandaar. Wij gaan naar de heer Geraats van het CDA.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, voor ons ligt een financiële vraag aan de Staten, om de bijdrage van de Provincie voor de Maaslijn te verhogen van ongeveer € 65 miljoen naar bijna € 100 miljoen, dat is een verhoging van € 35 miljoen, dat zijn forse, zeer forse bedragen. Dat komt neer uiteindelijk voor dit project dat die spoorlijn in totaliteit een kleine € 200 miljoen gaat kosten en dan hebben we het over ongeveer € 3,5 miljoen per kilometer, een zeer groot bedrag, maar het is wel voor de meest gebruikte lijn van Arriva en daarvoor is het dat ook wat ons betreft ook wel waard, maar het heeft een historie. Er is al vele malen gesproken over deze lijn, om die te gaan elektrificeren. Medio 2015 werden budgetten taakstellend geraamd, met een risico van 50%. Daarmee was duidelijk dat de kosten zowel met een kans van 50% naar boven dan wel naar beneden zouden kunnen gaan, maar bij ProRail en bij ons treinnet is het meestal naar boven zoals we zien vandaag.

Het college heeft nu aangegeven bij een risico van P50 geen taakstellende budgetten meer vast te stellen, de CDA-fractie is het hier volledig mee eens en zeker bij railprojecten. Bij de N280 hebben we gezien in Roermond dat bij een P50 het ook af en toe mee kan zitten, daar hebben we gezien dat de raming ongeveer € 45 miljoen was en dat daadwerkelijk uiteindelijk de aannemer € 39 miljoen het werk kon maken. Dus daar hadden we geluk en hebben we € 5 miljoen à € 6 miljoen kunnen verdienen, maar bij railprojecten valt het niet mee om goedkoper uit te komen.

In de media echter hebben we kunnen lezen dat ons voormalig Gedeputeerde Statenlid kritiek had op deze wijze en vooral op het feitenrelaas hieromtrent. Graag willen we weten van het college hoe het hiernaar kijkt. Wij als CDA-fractie, voor ons was het in ieder geval duidelijk, het feitenrelaas spreekt eigenlijk voor zichzelf en dat liet eigenlijk niets aan duidelijkheid te wensen over. Tot zover dat stuk,

Voorzitter, maar er is meer, maar we vinden het belangrijk dat dit voor de reiziger wordt gerealiseerd. Er zijn ook meer oorzaken daarvoor, dat heeft te maken met de besluitvorming omtrent het elektrificeren, dat is met 3 jaar vertraagd door onder andere discussies over station Grubbenvorst en bij de Vierpaardjes in Venlo. De jaarlijkse indexering loopt op, dus dat is ook handenvol geld en verder hebben we met ProRail te maken, dat geen buitenlandse aannemers toelaat op hun spoorlijn en dat ook geen concurrentie in principe mogelijk is of vrij weinig en daardoor zal meestal in ieder geval gelden dat de prijzen wel omhooggaan, maar niet omlaag, dus dat we niet de kans hebben dat een aannemer onder de vraagprijs zal duiken.

In de Commissie hebben wij college gevraagd of er nog meer infraprojecten zijn die bij die P50-status taakstellend zijn gebudgetteerd om te voorkomen dat we nog meer van dit soort problemen gaan krijgen. Graag reactie hoe het college hiermee om denkt te gaan in de toekomst.

Terug naar de Maaslijn. We zien nu vele problemen op deze verbinding van allerlei aard die erg vervelend zijn voor de reiziger, veel technisch malheur, ongelukken en allerlei weersinvloeden, waarvan oud materieel last heeft. Meest belangrijk op dit traject is dat de aanleg gaat beginnen. De vele mensen die gebruikmaken van het drukste stukje spoor van Arriva in Nederland. Als CDA zien we maar 1 oplossing op dit tracé, zo spoedig mogelijk de elektrificatie aanleggen. Daarvan hebben we ook waardering voor Gedeputeerde Staten dat met alle betrokken overheden tot overeenstemming is gekomen over de verdeling van de extra kosten, met het ministerie en de Provincies Brabant en Gelderland. Verder is het voor het verloop van het proces duidelijk dat de risico's in de toekomst met de overheid gedeeld worden mochten er nog onverhoopt problemen opdoemen. Daar is dan een afspraak over gemaakt dat het een fiftyfiftydeal is waarover verdere kosten gedeeld zullen worden.

Natuurlijk roept deze budgetverhoging ook vragen op en zijn er nog andere zaken die de aanleg kunnen vertragen. Zo hebben wij nog zorgen over een paar andere zaken zoals bij Venlo over de aanleg van de Vierpaardjes. Dit staat in nauw verband met de aanleg van de Maaslijn. In hoeverre zitten daar nog risico's betreffende het tijdpad en de aanleg van de Vierpaardjes? De CDA-fractie heeft daar haar zorgen over en vraagt het college om met Venlo in gesprek te gaan en te kijken in het tijdpad in hoeverre dit parallel loopt met de aanleg van de Maaslijn en we hier niet opnieuw met tegenvallers in de tijd te maken krijgen. Graag een reactie van het college, hoe het daarmee om wenst te gaan.

Verder is het al een feit dat er elektrificatie van de Maaslijn niet tijdig gereed is, in 2020 zouden nieuwe treinen gaan rijden op het nieuwe spoor. Dit zal zeker met 1 of meerdere jaren vertraagd worden. Het gebruik van dit oude materieel, dat moet dan langer meegaan en dat gaat in ieder geval geld kosten, hetzelfde waar ook de strekking van de motie van de VVD eigenlijk op inhoudt, maar het is niet alleen het materiaal dat niet langer meegaat en wat geld kost, maar we hebben ook met mensen te maken. Zij willen een goede en een snelle verbinding met Nijmegen en daarvoor willen wij het hoogst haalbare aan service wat we kunnen verwachten tot die tijd want de reiziger heeft al veel pijn moeten lijden op dat traject.

Beste Statenleden en college, dit project zal met de grootst mogelijke voortvarendheid moeten worden opgepakt, de reiziger heeft daar het volste recht op. We hebben ook moreel de plicht daarvoor op te komen, de gebruikers hebben al vele malen te maken gehad met uitval en vertraging, de reizigers verdienen een zo spoedig mogelijke aanleg van een vlotte probleemloze verbinding tussen Roermond en Nijmegen. Kortom actie, gas erop en stroom eraan. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Ik weet niet van wie dat liedje is, gas erop en stroom eraan, maar goed dat komt dan wel. We gaan verder met de volgende spreker en dat is de heer Vaessen van D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. De afgelopen Commissievergadering hebben we gesproken over de Maaslijn en daar heb ik namens D66 al aangegeven dat wij natuurlijk niet zo blij waren met die kostenoverschrijding, maar dat we wel het belang van de elektrificatie en de opwaardering van de Maaslijn zo groot vinden dat wij eigenlijk blij zijn dat het het college gelukt is om samen met de Provincies Noord-Brabant en Gelderland en met het Rijk oplossingen te vinden en de gouverneur zei het al, in 1978 werd er al over gesproken, in 1988 heeft de Nederlandse Spoorwegen (NS) Rail21 gepresenteerd, alweer plannen voor spoorverdubbeling en elektrificatie, maar het is wel al die tijd bij gebleven, bij plannen, en nu gaat die elektrificatie en die opwaardering er wel komen. Het is wel later en duurder dan gepland, maar dat is ook iets wat de NS allemaal niet kon zeggen toen ze die concessie 18 jaar na hun plannen van het Rijk naar de Provincie zagen overgaan. Dus ondanks de

tegenslagen is D66 wel blij dat de Provincie de bal heeft opgepakt waar anderen die in het verleden hebben laten liggen. Gezien het grote Provinciale belang van die infrastructurele opgave die er is, vinden we ook de inzet vanuit de middelen van de Immunisatiereserve hier gerechtvaardigd. Wel een terecht punt gemaakt door collega Heldens van de VVD, die meerkosten, dat is natuurlijk wel iets waar we goed bij aan de bal moeten blijven als Staten, dus we steunen graag de ingediende motie, dienen die ook mee in, om zo snel mogelijk geïnformeerd te worden als er enige bandbreedte over bekend is. En verder, ja ik zou inderdaad willen afsluiten met: zo snel mogelijk 'aon de geng'.

De voorzitter: We maken er gewoon een klassieker van. Dank u wel mijnheer Vaessen. Dan de heer Claassen van de PVV-fractie.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel voorzitter, ik zal het kort houden. De visie van de PVV met betrekking tot de Maaslijn is als volgt en daar komt toch weer zo'n gezegde, 'de sjup erin'. Ik heb net nog even gezocht of dat ergens bij een liedje hoort, maar dat is dus niet zo, maar misschien met uw wijsheid dat er toch iets boven komt waaien. De Maaslijn biedt niet alleen een betere logistiek tussen Noord- en Zuid-Limburg, maar ook comfort voor de reiziger op die lijn. Echter, door de diverse informatierondes, debatten en overleggen over weer zien we ook de grote financiële risico's die ook de collega's voor mij hebben benoemd. Het verleden leert ons overigens ook dat die P50 vaker negatief uitvalt dan positief en een overschrijding, als die gebeurt, is dat iets wat de burger dan ook weer zelf zal moeten betalen. De VVD heeft de motie aangekondigd om nauwer geïnformeerd te zijn, die hebben we allemaal ontvangen en die zullen we als PVV-fractie ondersteunen en dat is ook te zien omdat we hem mee ondertekend hadden.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Claassen. Het woord is aan de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG. Die is het niet, dan wordt het de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u voorzitter. Voorzitter, voor LOKAAL-LIMBURG is dit toch een dossier dat op bepaalde plekken in nevelen is gehuld en zo heeft recent nog een oud-gedeputeerde in de media zijn verhaal gedaan over het al of niet achterhouden van informatie, maar voor ons is wel duidelijk dat er toch nog heel wat onduidelijk is en dat verwijten we de gedeputeerde niet, immers hij moet het ook maar doen met de informatie die hij krijgt, maar langzaam maar zeker stellen wij ons wel de vraag: krijgt hij wel alle informatie van alle participerende partijen? Het betreffende ministerie, ProRail, de NS, Arriva en wie weet nog wat collega-provincies, spelen ze allemaal open kaart en hebben ze het belang van de Limburgers voor ogen of gaat het vooral om eigenbelang?

Als Provincie zetten wij alles op alles om voor de bewoners die in het gebied van de Maaslijn wonen en die het al heel lang moeten stellen met heel beroerde treininfrastructuur verbetering aan te brengen en die moet uitmonden in een volwaardig dubbelspoor tussen Roermond en Nijmegen, maar mogen we ook rekenen op een gelijkwaardige inzet van de eerdergenoemde participanten in dit project is de vraag. Dus gedeputeerde, hoe schat u de inzet en motivatie van die partijen in om dit project tot een succes te maken en hoeveel sturingskracht heeft u op deze organisaties? Voorzitter, wij willen duidelijk zijn, we trekken de betrouwbaarheid van die participanten nogal in twijfel en daarom zeggen we 'voordat we die € 35 miljoen op tafel leggen, willen we toch wel weten hoe ze in het proces zitten' en we hebben net al gehoord dat het niet blijft bij die € 35 miljoen want Arriva heeft al aangekondigd dat die nog met een rekening komt omdat ze langer met hun dieseltjes door moeten tuffen. We stellen ons dan ook de vraag: waar is het einde en welke risico's komen nog op ons af?

Ik heb het al gezegd, wij zijn vooralsnog van mening, deze € 35 miljoen plus van Arriva de miljoentjes, dat is voor ons vooralsnog het einde en wij zullen dan ook vragen, als we er hier niet mee komen, of het niet langzaam maar zeker tijd wordt om het project te heroverwegen want wij zien die dubbele spoorlijn in gevaar komen en ik heb wel vaker aandacht gevraagd voor waterstof, en tijdens het verkiezingsdebat in Venray heb ik aangegeven: kunnen we niet beter waterstofaangedreven treinen inzetten? Het geldt dat we besparen bij de bovenleiding kan geïnvesteerd worden in nevenliggende rails en het traject is direct dubbelspoor. De treinen die we gebruiken zijn even schoon als elektrische treinen met bovenleidingaandrijving en voorbehouden hoeven niet genomen te worden want het is bewezen techniek. Deze treinen worden al seriematig gemaakt en rijden op verschillende trajecten in de deelstaten Nedersaksen en Hessen bij onze bureaus.

De voorzitter: Even een interruptie, mag dat? De heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ja ik hoor LOKAAL-LIMBURG dat poneren, maar bij mij rijst de vraag dan: een aantal problemen van de Maaslijn bestaat er onder andere uit dat treinen af en toe stilvallen omdat ze niet toereikend afgetankt zijn en is dat niet een probleem dat ook bij waterstofftreinen kan optreden? En punt 2 is dan mijn vraag, wij willen graag een intercity Nijmegen-Roermond-Maastricht, intercity's zijn meestal bovenleidingstreinen, dus dat verspeel je dan ook of zie ik dat verkeerd?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dat ben ik met u eens, maar het punt is ook dat ik het idee heb dat we nog heel lang kunnen wachten op een intercity en misschien dat dit een beter alternatief is dan doorlopend wachten en over het aftanken hoeft u denk ik geen problemen te maken, voor zover ik weet, kunnen ze sowieso al 600 kilometer aan 1 stuk rijden, dus dat is een aardig eind. Dus voorzitter...

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, ik denk wel dat u hier op deze manier eigenlijk wel 2 zaken door elkaar gaat halen: we hebben hier natuurlijk te maken met die scope, dat we er meteen aan werken om die gerealiseerd te zien en op deze manier gaat u dan wel verwarring zaaien, althans in ieder geval net doen of wij nog niet zover zijn. Ik vraag me af hoe een partij LOKAAL-LIMBURG hier nu in zit.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Nee, ik heb duidelijk gezegd, dit is voor ons een grens en dan betekent dit eigenlijk, als we het nu nog niet halen, dat we toch wel onze twijfels gaan hebben over de partijen en misschien kunnen we dan eens een keer kijken of we niet kunnen heroverwegen want ik wilde ermee afsluiten, zelfs op de Burgertop is een dergelijke oplossing al naar voren gebracht, dus langzaam maar zeker begint er waarschijnlijk ook draagvlak voor te ontstaan. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. Het woord is aan de heer Kuntzelaers, PvdA. Dat wordt mevrouw Berghorst. Ja, gaat uw gang.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter dank u wel. De Burgertop, ja mevrouw Berghorst zou mevrouw Berghorst niet zijn als ze niet die Burgertop altijd en overal bij sleept en dat ga ik ook vandaag doen want de burgers denken ook na over de Maaslijn en die burgers die vragen zich af waarom wij als Provincie investeren in de elektrificatie van de Maaslijn als we een trein ook op

waterstof kunnen laten rijden en namens de burgers van de Burgertop wil ik die vraag graag aan het college stellen, zodat we daar een helder beeld over kunnen krijgen.

Vandaag nemen we een besluit over € 35 miljoen extra voor de Maaslijn en de PvdA is daar voor want de Maaslijn is goed voor Limburg, de elektrificatie is duurzamer dan de dieseltreintjes die er nu rijden en zonder de verdubbeling wordt de Maaslijn nooit robuust genoeg om een goede verbinding voor Limburgers te realiseren, maar wij maken ons ook zorgen en wij maken ons zorgen om 2 redenen. 1, de risico's die nog steeds in dit stuk zitten. Wij zien dat de P50-raming zegt: we hebben nog steeds een kans van 50% op budgetoverschrijding en tegelijkertijd zien we het volgende probleem alweer aan de horizon opdoemen, namelijk de Maaslijn. Want in het stuk staat heel mooi dat de ondertunneling van de Vierpaardjes volledig voor rekening en verantwoording komt van de gemeente Venlo, maar wat is dat waard als ik in dit stuk ook zie staan dat, als die ondertunneling van de Maaslijn niet plaatsvindt, er dan een acuut probleem op de Maaslijn is? En acuut probleem omdat de trein geen aanloopje kan nemen en 800 meter kan doorrollen. Voorzitter, dat klinkt in mijn oren als een houtje-touwtjeoplossing die ons heel veel geld gaat kosten en daar maak ik mij zorgen om. Waar ik mij ook zorgen om maak, is de manier waarop wij in dit huis omgaan met dit dossier. Vorig jaar heb ik namens de PvdA behoorlijk vaak gevraagd naar de budgetoverschrijdingen op de Maaslijn en ik kreeg steeds een procesantwoord net als collega Heldens afgelopen Commissievergadering kreeg en voorzitter, volgens mij heeft Provinciale Staten gewoon recht op dit soort informatie en als het om wat voor reden dan ook niet in de openbaarheid gedeeld kan worden, dan moet dat maar in vertrouwen met ons besproken worden en voormalig gedeputeerde Van der Broeck is hier de afgelopen weken niet zo fraai in het nieuws gekomen, maar hij deed 1 ding wel goed, wat Patrick van der Broeck namelijk deed, en ik realiseer me als ik nu rondkijk dat ik misschien nog wel het enige Statenlid ben dat woordvoerder was op dit OV-dossier toen Patrick van der Broeck gedeputeerde was en dat is na 4 jaar best een schokkende conclusie, maar Patrick van der Broeck, wat deed hij? Op het moment dat er een probleem was of een budgetoverschrijding, dan riep hij alle woordvoerders bij elkaar, coalitie en oppositie, gelukkig hebben we dat probleem dadelijk niet meer, coalitie en oppositie, allemaal in een hok en hij vertelde ons wat het probleem was, maar niet alleen vertelde hij ons wat het probleem was, hij vroeg ons ook hoe wij daarover dachten en sparde met ons over oplossingsrichtingen. Dat hebben we de afgelopen periode minder vaak gehad. Het afgelopen halfjaar hebben we vooral gehoord: er is een tekort, maar ik vertel niet hoe hoog het is en ik kom wel bij u terug als ik een oplossing heb en dan mag u een handtekening zetten en dat vind ik mooi, maar dat is niet hoe wij het graag zien en als ik het dan ook nog een keer over Patrick van der Broeck mag hebben, de PvdA is geschrokken van het feitenrelaas dat bij dit stuk was toegevoegd en we zijn ook geschrokken van het artikel in Dagblad De Limburger waarin voormalig gedeputeerde Van der Broeck de gang van zaken ontkent. Wij vinden het niet sjiek dat de Provincie en een voormalig bestuurder van deze Provincie in de krant ruzie met elkaar maken en wij vragen ons ook af wat nu waar is. Wie moeten wij nu geloven? Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst. Het woord is aan de heer Van Caldenberg van de SP.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, net als de heer Heldens had ik voor mijn betoog een klassieker voorbereid want het was de afgelopen jaren vooral kedeng kedeng, kedeng, kedeng op de Maaslijn, het knetterde behoorlijk en eigenlijk nog steeds. Voorzitter, de heer Heldens begon, en laat ik daarin meegaan, met 'hey big spender', maar beste mensen, wie is nu eigenlijk die big spender en wie is nu eigenlijk de rentmeester? Want we hebben een feitenrelaas gekregen, maar dat biedt geen helderheid want wij hebben hier een gedeputeerde zitten die zegt: toen ik kwam, was het probleem er al en ik wil het oplossen en op basis van datzelfde feitenrelaas zegt de gedeputeerde die er daarvoor zat: ja, toen ik wegging, was er niks aan de hand. Ja, dat is natuurlijk... Voor ons is er reden om

allebei te geloven, maar als we allebei moeten geloven, ja dan klopt er iets niet. Dus wie spreekt er nou de waarheid? Dat is wel een hele essentiële vraag voor ons voorzitter. Welke CDA'er heeft er nu gelijk? Hoe dan ook, het college is verantwoordelijk, welke CDA'er ook zit. Voorzitter, en het college is dus ook altijd verantwoordelijk en als het gaat over budgetoverschrijdingen, waar op zijn minst de informatievoorziening aan deze Staten niet adequaat is geweest, passen namens het college, welke CDA'er het dan ook is geweest, excuses aan deze Staten. Voorzitter, want alleen zeggen dat het beter gaat en dat we het gaan oplossen, is op dit moment niet voldoende. Op het moment dat het zo was geweest dat het feitenrelaas klip-en-klaar had vastgesteld voor alle betrokkenen dat het gegaan was zoals de heer Mackus in de Commissievergadering heeft verteld, dan was dat akkoord geweest, maar die lezing blijkt in ieder geval betwist te worden door de voormalige gedeputeerde.

Voorzitter, als het gaat over de Maaslijn zelf en de stappen die we moeten nemen, ja daar zeggen wij: voor ons is dat een langjarige wens en wij hopen dat al jaren, dat de elektrificatie van de Maaslijn doorgaat en dat daar slagen in gemaakt worden, maar dat betekent dat er transparantie moet zijn en snelheid gemaakt moet worden en dat kan alleen maar als we daar duidelijkheid over krijgen. Wij moeten volgende week een gedeputeerde wel of niet gaan benoemen en dan is het wel van belang dat we weten of de gedeputeerde ons dan ook volledig geïnformeerd heeft hierover. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Caldenberg. De fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie en Partij voor de Dieren hebben geen spreektijd aangevraagd en dat betekent dat ik het woord kan geven aan de heer Mackus voor de beantwoording in 1^e termijn.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter, dank ook voor de vragen die gesteld zijn. Ik denk dat ik toch even begin bij het feitenrelaas want waar ik zelf mee ben gestart, dat was in april 2017, toen bleek dat er gewoon een tekort op de Maaslijn zat en de heer Van Caldenberg duidde er net op dat het vertrekpunt is en wie heeft er nu waar gelijk over als het feitenrelaas over gaat en daarmee hebben we ook gezegd vanaf dag 1, mijn voorganger heeft een gigantische ambitie opgezet en ook Statenlid Titulaer is met de Railagenda begonnen, een grote ambitie, veel plannen en die ook allemaal goed voor Limburg zijn, maar uiteindelijk is het ook belangrijk dat plannen tot uitvoering gebracht worden en vanaf het begin af aan heb ik gezegd: het belangrijkste is om goed te kijken dat de belangrijkste onderdelen uitgevoerd worden en dat is ook het doel, ook als je kijkt naar de totale mobiliteits- en infra-agenda, is er nog een groot tekort op, dat wordt ook de opgave van het college, daar heeft mijn collega Geurts ook een afwegingskader voor geformuleerd om te komen tot de juiste keuzes. De Maaslijn is daarbij een belangrijke prioriteit die uw Staten ook altijd gesteld hebben.

Daarbij wil ik ook aangeven in dat kader hoe gaan we dat nu op... die Maaslijn tot uitvoering zijn gekomen. In het feitenrelaas heeft u het een en ander kunnen lezen en daar werden vragen gesteld door de heer Geraats, de heer Van Caldenberg en mevrouw Berghorst die vroeg net al: hoe zit dat nu eigenlijk? De heer Van der Broeck heeft uitspraken gedaan in de krant, ja hoe verhoudt zich dat, welke gedeputeerde heeft nu gelijk? Ik denk daarbij 2 dingen in, feitelijk iets en even de context. De feitelijkheid, de heer Van der Broeck heeft een aantal opmerkingen kunnen maken op het feitenrelaas van het concern en het feitenrelaas van de concernstaf is onafhankelijk, daarover hebben wij als college van Gedeputeerde Staten geen zeggenschap over. Wel op basis van... Het feitenrelaas dat nemen wij over en de heer Van Caldenberg zegt: ja college, hoe zit het met excuses? Als iedereen gelijk heeft dan klopt het dan niet. Ik denk dat wij het overnemen en de conclusie en de aanbeveling dat zijn feitelijk ook al handelen, dat zijn een soort excuses want daar handelen we naar om dat op te lossen.

Even terug naar de feitelijkheid. De heer Van der Broeck, dat heeft met de context te maken, geeft aan: ja in die context destijds, ja daar heb ik gewoon aangegeven en daar stond een taakstellend budget en er stond een risicoparagraaf en Grubbenvorst kon geschrapt worden en het was ambitieus en daar hebben we moeilijke onderhandelingen gedaan en dat is een ambitieus programma en de Staten daar ligt meer geld als dat het probleem was geweest. Dat is een context, maar in de feitelijkheid blijft het dat er in de stukken van Gedeputeerde Staten noch in de stukken van Provinciale Staten is opgegeven hoe de risico's van een P50-raming in elkaar zaten en dat is niet expliciet opgenomen. Dat is een feit en de concerncontroller heeft aangegeven: de opmerkingen van de heer Van der Broeck hebben niet geleid tot aanpassingen in het feitenrelaas omdat feitelijk in de stukken nergens op die risico's zo gewezen wordt en de context, en daar doelt de heer Van der Broeck op, is natuurlijk: ja, we hadden altijd nog mitigerende maatregelen om dat op te lossen en wellicht, als ik de Staten meer geld hadden gevraagd destijds, waren ze ook mee gaan instemmen. Dat had gekund en ik denk ook dat de Maaslijn een belangrijk project is, alleen het gaat erom in de feitelijkheid dat die risico's niet zijn opgenomen expliciet, zowel in de Statenstukken als in de Gedeputeerde Statenstukken en daar gaat het eigenlijk over.

Als ze zeggen dat het allemaal fout is geweest wat destijds is gebeurd, dat doet onrecht aan het feit hoe ambitieus die agenda in elkaar zit, dat zijn 2 dingen, maar een feit blijft een feit en als we het hebben over de belangrijkste lessen, dat is ook handelen naar aanleiding van het feitenrelaas, daar vroeg ook de heer Van Caldenberg met name over in de Commissievergadering. Ik denk dat dat 4 lessen eigenlijk zijn. Dat betekent tijdigheid, transparantie, stabiliteit van scope en de rolvastheid van de Provincie. Snel ingrijpen want als wij nu ergens aan overschrijdingen moeten handelen, bij Grubbenvorst hebben we gewoon te lang gepraat, terwijl het probleem er gewoon was en het wordt door de index alleen maar groter. Scopestabiliteit, en ik zal dadelijk ook de vraag van de waterstofrein, dat betekent als we duidelijkheid hebben, moeten we zo snel mogelijk doorgaan. Alle nieuwe vragen leiden tot weer nieuwe engineering, nieuwe kosten en transparantie in het kader van de risico's in beeld brengen, belangrijk punt en opvatting, en de laatste, de rolvastheid. Naar aanleiding van dit dossier, en de heer Baneke zei er ook naar, ja wij als Provincie, als we een belangrijke opgave hebben in de provincie, of het nu een A2 is of een Maaslijn, daar valt zeker wat van te zeggen dat wij dan een bijdrage leveren om wat te versnellen of voor elkaar te krijgen, maar de vraag is wie verantwoordelijkheid is voor die infra van rijksinfra, zeggen wij: dat is rijksinfra en de hoogste ambtenaar, de directeur op spoor heeft ook met gesprek gezegd: deze casus is ook aanleiding om te zeggen: lenW had ook trekker moeten blijven in dit dossier, achteraf met de kennis van nu.

Als we het over het feitenrelaas hebben, is dat ook van de dingen die... We hebben toen die agenda losgetrokken en daar zijn we als Provincie al ver in gegaan, dat is het goede wat mijn voorganger heeft gedaan. Tegelijkertijd zijn er risico's die we met de wetenschap van nu niet zo hadden moeten nemen en lenW erkent dat ook en daarom zijn ze ook in de onderhandelingen te komen tot het partnerschap dat er nu ligt want ze vinden het wel degelijk een belangrijke lijn. De staatssecretaris Van Veldhoven vindt het ook een belangrijke lijn en dat is ook de reden dat zij mee zijn blijven doen. We zijn blij dat de onderhandelingen die geleid hebben, dat we wel tot een akkoord hebben gekomen want de Provincie Limburg had wel de slechtste kaarten. We waren de grootste risicodragers en we hebben de concessiekosten. Dus we stonden wel redelijk met de rug tegen de muur aan want het moet doorgaan anders worden aan de ene kant lopen de kosten of van de concessie of van de infra weg en tegelijkertijd, het Rijk ziet het belang van deze lijn, verduurzaming, het belang van de reiziger, dat die doorgaat en daarom ben ik ook dat het geen pokerspel is geworden, maar gewoon eerlijk oprecht wat we allemaal belangrijk vinden van die lijn en dat we... Ik moest met de derde keer langs met de collecteschaal naar Brabant, Gelderland en het Rijk, dus dat was geen prettig gesprek, maar

wel in het kader van het belang van die reizigers dat iedereen de Maaslijn, wil dat die doorgaat, dat dit ertoe leidt dat die ook daadwerkelijk dit resultaat is en dan ben ik wel oprecht blij toe, dat we deze onderhandelingen achter de rug hebben.

Ik denk 1 punt, dat wel nog belangrijk was. Mevrouw Berghorst doelde van: ja, in het verleden werden we vaker bij elkaar geroepen door de heer Van der Broeck, als we een probleem hebben, en dat klopt maar wij willen ook zo zijn... Ik kan iedereen bij elkaar roepen en zeggen 'er moet geld bij' en dan ga ik naar Gedeputeerde Staten. Ja, iedereen wil het en dan zet ik mijn collega's voor een voldongen feit, maar ik vind dat het eigenlijk zo moet zo zijn dat je eigenlijk eerst de stukken transparant, volledig en tijdig op een rij moet hebben staan en dat we alles overwegende ook een goed voorstel naar uw Staten moeten kunnen doen en dan denk ik dat u de beste afweging kunt maken want het punt is wel, als wij met die kaarten die wij hadden om de onderhandelingen met uw Staten te gaan voeren met de staatssecretaris, ja dat is bijna geen doen en dat is ook de reden dat wij ook u volledig, juist en tijdig willen informeren en dan ook het debat willen kunnen voeren.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Denkt u dat Statenleden die hier zitten u kunnen helpen bij het bereiken van een goed onderhandelingsresultaat?

Gedeputeerde Mackus: Jazeker, maar ik denk op het moment dat wij er met de staatssecretaris niet uit waren gekomen, en daar heb ik met diverse collega's van u over gesproken, ook met u, dan zou het wel eens via de Tweede Kamer moeten gaan, alleen als wij via de Tweede Kamer gaan opereren, dat kan bij een majeur traject zijn, maar een bestuurder die gedwongen wordt voor een Tweede Kamer zal een 2^e keer bij een 3^e keer bij een dossier met de Provincie Limburg niet meer zo positief aan tafel zitten. Dus we proberen zoveel mogelijk ambtelijk-bestuurlijk op te lossen en de Staten in relatie tot de onderhandelingen met het Rijk is een uiterst ingewikkeld traject en dat gaat via de Tweede Kamer en dat kan soms enorm nuttig zijn en daar heb ik met een aantal van u over gesproken om dat, als dat nodig zou zijn, dat we er niet uit... Want het dossier van de Provincie Limburg is te belangrijk daarvoor, maar wel in die volgorde en ik denk dat het in deze zaak ook is in het belang van de Provincie Limburg en de zorgvuldigheid is het zo dat wij die onderhandelingen in rust hebben moeten kunnen voeren en dat heeft geleid tot het resultaat dat er nu ligt en dan gaat het vaak om op welk moment informeren wij Provinciale Staten en gezien het belang van de belastingbetaler en de reizigers, denk ik dat dat belang juist is dat we dat nu zo doen, maar dat kan per dossier verschillend zijn uiteraard.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst nog.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, het verbaast me toch een beetje want als u mij in vertrouwen vertelt en als u hier mijn collega's in vertrouwen vertelt: jongens, ik heb een probleem, dit is het probleem en we zijn bezig met de onderhandelingen, hoe zitten jullie hierin, maar daarbij ook zegt: dit heb ik in vertrouwen met jullie gedeeld en ik ga ervan uit dat jullie dit in het belang van de onderhandelingen nog binnen deze 4 muren houden, dan kunt u ons daar toch in vertrouwen lijkt me.

Gedeputeerde Mackus: Ik snap uw vraag, het liefst wil je zoveel mogelijk weten, maar als ook collega Van den Akker gaat onderhandelen met VDL, als we iedere keer moeten gaan kijken, ja we zijn met de grondprijs bezig en dat kost dit, het is ook een afbakening wanneer we goed kunnen informeren en wanneer niet en dan zit het weer bij juistheid, tijdigheid en volledigheid en dat wij een probleem hebben, dat was u duidelijk, dat hebben we ook helder gemeld. Dat het orde groot is, ik zal

maar zeggen de dilemma's, dat hebben we u ook gemeld, alleen de precieze bedragen, dat is ook de onderhandeling die er ligt. We kunnen onmogelijk zeggen: we gaan de onderhandelingen in en we moeten het eerst met alle Staten aan de voorkant gaan bediscussiëren. Dat is bijna geen doen.

De voorzitter: Het laatste hierover en dan gaan we verder.

Mevrouw Berghorst (PvdA): De laatste keer hierover. Voorzitter, ik begrijp dat best, maar wat mij bevreemdt juist in dit dossier waarin wij begin 2018 een interpellatiedebat hebben gehad hierover, over budgetoverschrijdingen, waarin ergens in de 1^e helft van 2018 bij u al duidelijk was: er is een budgetoverschrijding. Ik zou het fraai gevonden hebben als u daarover naar de Staten was gekomen om ons daar vertrouwelijk van op de hoogte te stellen en ik hoor wat u zegt, maar tegelijkertijd geef ik u dan terug dat ik van mijn partijgenoten in Brabant en Gelderland, toen ik formeel nog niet wist hoe hoog het tekort was, al begreep hoe hoog het daadwerkelijk was en dan vind ik wel dat we een probleem aan de hand hebben.

Gedeputeerde Mackus: Ik snap uw punt goed en ik denk dat we daar ook lering moeten trekken wanneer we wel moeten informeren en de motie van de heer Heldens gaat daar feitelijk ook over, maar ook in de context, als wij aan het praten zijn met 4 partijen, het Rijk, Brabant, Gelderland, ProRail, uiterst precair, en waarbij ook nog dingen kunnen wisselen, dan is het heel ingewikkeld om dat te doen. De ingewikkeldheid, en daar duidden al meer partijen op, de heer Van der Linden duidde daar ook al net op, we zijn met zoveel partijen aan het praten dat dat in dit proces niet altijd dienend is, maar ik snap uw punt heel goed en ik zal ook kijken hoe we dat verder in de toekomst beter kunnen doen want de motie van de heer Heldens gaat daar ook over en wij willen graag de Staten ook, wat ik net zei, juist, tijdig en volledig informeren, maar dit was wel een uiterst precair proces en inderdaad het debat vanaf april over de indexproblemen praten daar hebben we alles opnieuw doorgerekend en toen zijn we gaan praten met het Rijk en dat heeft een aantal maanden verder geveerd en we zijn wederom blij dat we daar uit zijn gekomen.

De voorzitter: Toch nog even hierover. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik begin me af te vragen: wat was er nou zo precair aan dat proces, was dat het informeren van de Staten over dat er een tekort was of was dat die onderhandeling? Want ik krijg hier een beetje het beeld alsof daar waar er gevraagd om ons te informeren achter dat proces wordt verschuild en volgens mij is het informeren over het feit dat er een tekort is iets wat prima kan zonder dat je dat proces gaat en de motie van de heer Heldens, ondersteund door ons allemaal, is wat mij betreft een heel erg duidelijk signaal en ik hoop dat dat is aangekomen.

Gedeputeerde Mackus: Maar ik denk wel, de heer Van Caldenberg, op het moment dat wij communiceren, we moesten eerst een rekensom maken. Bijvoorbeeld stel dat traject, we hebben eerst de index, we hebben € 20 miljoen, dat kan ook iets meer zijn, we gaan doorberekenen, o € 60 miljoen, wat dat allemaal doet in een onderhandeling, dit soort bewegingen. Daar zullen we ook in die onderhandelingen wat vastheid moeten hebben en als we dat hebben en we zijn aan het onderhandelen, we zijn er bijna uit, dan willen we dat doen. Ik begrijp uw vraag heel goed, maar dat is ook ingewikkeld om te doen want heb ik eraan als ik iedere keer in het openbaar zeg 'ja, dit tekort, dat tekort'. Andere partners die ook zenuwachtig worden en als dan weer intervenueert met anderen, de vraag is of dat wat oplevert in de onderhandeling. Ik snap uw vraag heel goed, maar dat is de kern van de onderhandeling en daar heeft iedereen zijn rol in, bestuur en Provinciale Staten en waar het

om gaat is: hadden wij met de wetenschap van nu dat nog eerder kunnen informeren? Dat is interessant.

Dan even over de risico's, daar is ook een aantal vragen over gesteld want uiteraard, we hebben hier een budget. We hebben hier niet in het stuk laten zetten dat dit taakstellend is, daar hebben we ook van geleerd, dat heeft u in het feitenrelaas kunnen lezen. Beginnend met de Vierpaardjes, door diverse partijen ook gevraagd. Laat ik het zo stellen, het project zelf is een risico van de gemeente Venlo, uiteraard daar waar het de Maaslijn raakt, is het een risico van de Provincie Limburg. Dus ik heb hier nauw contact over met wethouder Boom en we zijn nu ook gezamenlijk in overleg met lenW want het project zit in 2 fasen. Op het moment eerst dat er woningen gesaneerd worden als geluidscontour, die overigens ook met een ander probleem te maken hebben, en daarover zijn we met lenW in contact, om dat naar voren te halen. Zou dit jaar het besluit gevallen over het saneren van de woningen. Dat stabiliseert het project ook weer, zodat er in 2020 go-no-go genomen kan worden. Voor het project zelf hebben wij als Provincie Limburg € 18,5 miljoen voor de Vierpaardjes op de begroting staan en hier doen zich 2 problemen voor. Dat heeft te maken met die 800 meter, waar ook de heer Baneke en meerdere partijen over spraken, en de overige veiligheid. Dat bedrag hebben we ervoor staan, maar wij hebben er wel vertrouwen in dat de gemeente Venlo, met de stappen die nu gezet worden met lenW en we hopen daar de komende weken meer duidelijkheid te hebben en ik zal daar afzonderlijk over informeren, over de stand van zaken Vierpaardjes. Als blijkt dat wij daar in de maand juni nog uitkomen, dat dat wordt verspoedigd, daar heb ik vertrouwen in, als dat eruit komt, dat dit dossier in ieder geval een risicoprofiel omlaaggaat, maar het blijft een risicodossier zoals het er nu voorstaat, met de kanttekening die ik daarbij heb.

Een ander risico is natuurlijk de sturing, en de heer Van der Linden duidde daarop, hoe zit het met al die partijen waarmee gepraat moet worden? Ja, door deze onderhandelingen, waarbij het Rijk voor 50% risico's op zich gaat nemen, waarbij ProRail op termijn onder het ministerie gaat vallen, is het veel logischer dat het ministerie, ik duidde er net al op, in de lessen die we getrokken hebben, dat het ministerie die ProRail aanstuurt ook daar beter grip op krijgt als een Provincie Limburg. Dat is 1 van de zaken.

Een ander risico is nog de scopestabiliteit, mevrouw Berghorst vroeg er ook naar en de heer Van der Linden, dat gaat over de Burgertop, de waterstoffrein. Ik vond het een interessant idee, ik kreeg ook spontaan een app van fractieleden die zeiden: hé, dat is een interessant idee. Weet even Staten, dat wij in de tussentijds gekeken hebben ook of we niet met een batterijtrein konden rijden. Dat is een interessante gedachte dat wij, in plaats van een volledig geëlektrificeerde lijn, met een batterijtrein zou je moeilijke stukken bij viaducten kunnen vermijden en dan zou de infra een stuk goedkoper worden, maar daar zaten 2 kanttekeningen bij. De techniek was niet uitontwikkeld en lenW, en de vraag werd geloof ik door de heer Baneke net ook gesteld, het intercitynet met allemaal, als de Maaslijn geëlektrificeerd is, is alles geëlektrificeerd, is het ook makkelijker om voertuigen uit te wisselen. Dus lenW had daar 2 grote kanttekeningen bij. 1, geen uitontwikkelde techniek. 2, ja, we willen natuurlijk overal bedrading hebben en dat is ook hetzelfde risico, als ik naar de heer Van der Linden en ook mevrouw Berghorst kijk, waterstof is nog niet helemaal uitontwikkeld. Dat betekent dat we weer met een scope moeten gaan praten, mogelijk weer vertraging en 1 ding, wij willen gewoon door en het 2^e is, ja indicatief en infrastructuur alleen al van de Maaslijn wordt gezegd: ja, waterstof kost ongeveer € 100 miljoen. Ja, dat is een wilde slag in de ruimte, ik heb daar verder geen onderbouwingen van, maar dan gaan we weer de tent op de kop zetten en dat zou ik u toch sterk willen afraden want het belangrijkste is door te gaan en door te pakken en dan kom ik ook op de motie van de heer Heldens over de concessie want daar hebben we het ook over substantiële bedragen en dat betekent met de concessie, hoe eerder wij klaar zijn, hoe eerder duidelijkheid in die scope, hoe eerder we erop zitten,

hoe eerder duidelijkheid dat we daar en in de infra, maar ook in de concessie, geld kunnen besparen en de heer Heldens heeft daar en dat heeft mevrouw Berghorst ook, uitgebreid in de Commissie om gevraagd, dat wij uit die motie, en die nemen we uiteraard over, het gaat daarbij om juist tijdig u te informeren en alleen door te informeren wordt het bedrag natuurlijk niet minder, dat moet ik u er wel bij zeggen.

Wat wel zo is, u zei het heel netjes, dat is goed ook voor de opvolger op het OV-dossier, maar belangrijker is dat wij een collegiale verantwoordelijkheid voelen als dit college en ook een volgend college en als ik ook een volgende periode niet op OV, maar wel op infra zit, voel ik me ook medeverantwoordelijk voor dit dossier van OV, want dat is niet over de heg gooien, dat is een integrale verantwoordelijkheid want de infra raakt hier nadrukkelijk de kosten van de concessie. Dus het is niet dat u mijn collega in de toekomst alleen helpt, maar ik voel me ook daar zelf verantwoordelijk voor om daar goed vervolg aan te geven, maar wij nemen die motie uitdrukkelijk over.

Dan nog even de ambitie. Ja, de heer Baneke zei ook, uiteindelijk moet er een intercity komen tussen Roermond of eigenlijk Maastricht en Nijmegen en misschien nog wel naar Groningen, dan noemen we hem niet de Maaslijn, maar de Pieterpadlijn, maar ik denk dat we beginnen, dat we dit goed uit kunnen voeren en dan is deze bestuurder al heel tevreden dat de reizigers een beter product en een betrouwbaarder product, dat ze goed kunnen reizen en daarbij is al de stap gezet dat we in ieder geval met de Arrivatreinen verder kunnen reizen van Maastricht naar Nijmegen. Dan is een hele stap gezet en de ambitie van de Pieterpadlijn zal na onze bestuursperiode komen. Dank u wel.

De voorzitter: Blijft u heel even staan, er komt nog een interruptie van de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ja, dat vermijdt eventueel een 2^e termijn, dus ik dacht ik doe het even zo. Die 800 meter die overbrugd moet worden, u heeft nog niet echt antwoord gegeven op de mogelijkheid om die ook echt mee te nemen in het project. Dat wordt een brede scope natuurlijk, maar dat maakt het hele verhaal wel robuuster in mijn optiek.

Gedeputeerde Mackus: Dat klopt en dat zit eigenlijk in de Vierpaardjes en als we de Vierpaardjes oplossen, is dat probleem ook getackeld. Alleen uw vraag gaat ervan uit, op het moment dat de Vierpaardjes niet doorgaat en daarvoor zijn we momenteel aan de ene kant het risico verder in beeld aan het brengen, wat is het alternatief, we moeten ergens anders een spooroverweg dan ook oplossen, en anderzijds moeten we de betrouwbaarheid van de kruising verbeteren, dus de bedrading veranderen. Dat zijn we nu in beeld aan het brengen. Tegelijkertijd, en die toezegging heb ik al gedaan richting mevrouw Berghorst, maar aan uw Staten, is dat wij de onderhandelingen over de Vierpaardjes met het Rijk in Venlo, wel in de volgorde, Venlo trekt die onderhandelingen, dat wij verwachten de komende weken daar meer duidelijkheid te hebben en we willen eigenlijk die Vierpaardjes, ook als mededeling, en dat risico ook verder in beeld brengen. Dat zijn we ook verder aan het uitwerken, dat is integraal even de stand van zaken van de Vierpaardjes, zowel de Vierpaardjes zelf en nogmaals ik denk met uw Staten want er zijn mensen genoeg die zeggen: los dat probleem zelf op, de Vierpaardjes. Daar gaan we voor en tegelijkertijd, wat betekent het als Vierpaardjes niet doorgaat? Ik denk dat we beide in beeld brengen.

De voorzitter: Een interruptie van een van beiden want u staat wat ver af. Eerst mijnheer Van Caldenberg. Ja. Dan eerst een interruptie van de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik hoorde de gedeputeerde net zeggen dat hij bereid is de motie over te nemen. Daar zijn we natuurlijk heel blij mee om dat te horen. Even voor alle duidelijkheid, zoals we de motie ook bedoeld hebben, in het vroegst mogelijk stadium dat er iets te zeggen is over een worstcasescenario, bestcasescenario, want u zegt, het heeft ook te maken met wanneer we het afronden, zal de Staten dus hierover al dan niet vertrouwelijk geïnformeerd worden? Dat is vraag 1 en vraag 2 is: ondanks dat u inderdaad zegt 'volgende week ben ik waarschijnlijk geen portefeuillehouder meer, maar ik blijft wel nauw betrokken bij dit project en in Gedeputeerde Staten ook medeverantwoordelijk. Kunt u een inschatting geven waarop u denkt dat deze informatie beschikbaar is in dit huis?

Gedeputeerde Mackus: Ik vind dat lastig omdat wij in feite 2 uur geleden... Er wordt nu de businesscase van Arriva aangeleverd, die moeten wij met expertise gaan checken en ik denk dat wij daar, dus dat zal, laat ik het zo zeggen, voor de 1^e Statenvergadering wel duidelijker moeten zijn, in ieder geval of dat dan vertrouwelijk is. Hopelijk niet, ik heb liever gewoon transparant dat we hier wat kunnen melden. Dat is mijn inzet in ieder geval. Dus ik zal ook in de mededeling in het kader van de stand van zaken van de Maaslijn u daarvan op de hoogte houden, dat we in ieder geval, laat ik het zo zeggen, begin van september iets hierover kunnen melden. Dat lijkt me de beste toezegging in het kader van de motie.

De voorzitter: Ja, dank u. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter, na de zomer vinden we prima.

De voorzitter: Geen andere interrupties. Er komt een voorstel van orde.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik zou willen vragen voor 10 tot 15 minuten schorsing om even te kunnen overleggen met de overweging om mogelijk nog een motie in 2^e termijn te kunnen indienen.

De voorzitter: Zullen we het proberen te beperken tot 10 minuten? Dan schors ik de vergadering tot 17.43 uur.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering, ik verzoek u plaats te nemen. Aan de orde is de 2^e termijn van G-19-014, Statenvoorstel Vaststellen aanvullende krediet project Opwaardering Maaslijn en we hanteren dezelfde volgorde als in de 1^e termijn en dat betekent dan wel 1/3 spreektijd. Dan beginnen we bij de heer Baneke van GroenLinks. Heeft geen behoefte meer aan een 2^e termijn. De heer Heldens. Geen behoefte meer aan een 2^e termijn? Nee, geen behoefte meer. De heer Geraats, CDA, nog behoefte aan een 2^e termijn? Nog 1 puntje voor de heer Geraats. Dat kan.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, 1 vraag die nog niet helemaal beantwoord is, dat we hadden gevraagd in ons betoog om met Venlo overeen te komen hoe dat moet zeg maar in dat hele project, dat we daar ook een soort deadline krijgen wanneer we daar uit zijn. Over mijn andere punt, daar is een toezegging over gedaan, maar over Arriva zeg maar, via die motie, die steunen wij ook, maar over dat punt met Venlo willen we graag een toezegging van het college wanneer daar duidelijkheid over is, dat we daar ook van op aan kunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Geraats. Dan ga ik kijken naar de heer Vaessen in 2e termijn. Niet. De heer Claassen eventueel in 2e termijn? Niet, oké. De heer Van der Linden nog een 2e termijn? Ja.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, kort. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat hij nu wel vertrouwen heeft in zijn partners en ook dat het Rijk meer stuurt, dus dat er meer sturing op het proces zit. Ik hoor hem ook zeggen dat we nog niet de laatste euro's in zicht hebben die we eraan moeten betalen. Dus die 35 dat zullen er nog wel meer worden, dat is voor ons toch wel problematisch en ja goed, de eindtermijn van het project lijkt me toch wel goed om dat in de gaten te houden, ook te formuleren want hoe dan ook, tegen de tijd dat het misschien verder uit de hand loopt, zullen die waterstofreinen wel voldoende ontwikkeld zijn en dan kunt u ze alsnog gebruiken. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. Dan kijk ik nog even naar mevrouw Berghorst, nog een 2^e termijn? Ja.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik zou het college graag willen vragen er of voor de burgers van de Burgertop in ieder geval een schriftelijke notitie kan komen over alle haken en ogen die samenhangen met een waterstofrein, zodat wij dat in onze overwegingen kunnen meenemen bij het verwerken van alle voorstellen in de Initiatiefnota in september. Dank u.

De voorzitter: Even voor de orde, mevrouw Berghorst, dat is even tussen ons 2'en. Betekent dat dat er 1 voorstel uit de Burgertop van gisteren al in bespreking komt en de andere pas daarna? Dat is even voor het vast te stellen met elkaar.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nee, dat betekent het niet. Ik vraag gewoon om een notitie, zodat we dat mee kunnen nemen in het proces van de Burgertop.

De voorzitter: Want anders hebben we gisteren de andere mensen beloofd dat we pas in september-oktober met... Nou krijgen ze dat al eerder, maar dat is niet erg.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Precies, dat is niet de bedoeling.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Caldenberg nog een 2^e termijn? Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u wel. Een toch wel wat steviger debat dan we tot nu toe gehad hebben in de Staten in deze periode en dat heeft alles te maken met toch een stuk onduidelijkheid dat er nog leeft over wanneer zijn nou welke risico's aan de Staten gecommuniceerd en wanneer hadden welke risico's aan de Staten gecommuniceerd kunnen c.q. misschien wel moeten worden. De woorden van gedeputeerde Mackus waren zojuist dat destijds, en toen sprak hij over de periode van zijn voorganger, de risico's niet waren opgenomen en dat dat niet transparant was en dat dat had gekund kunnen worden gecommuniceerd aan de Staten en dat dat niet is gebeurd. Voorzitter, maar de vraag is of dat had gekund of had dat gemoeten en dat is nog wel een essentiële vraag en wij kunnen daar wel een antwoord op gaan geven, maar dat is een politiek antwoord en wij willen een onafhankelijk antwoord daarop voorzitter. Het signaal van deze Staten over dat wij graag wensen adequaat en effectief en transparant en tijdig geïnformeerd worden. Dat signaal ligt hier unaniem vanuit deze zaal, maar het zou ook goed zijn als we buiten het signaal af te geven wij ook een advies krijgen hoe wij daar nou van kunnen leren en hoe wij als Staten daar dan nog beter op kunnen sturen

en daarover zou ik graag in 2^e termijn een motie willen indienen en die motie dien ik samen in met LOKAAL-LIMBURG en 50PLUS. Voorzitter, dat was hem.

De voorzitter: Dit is de 2^e termijn, dus die zou u dan nu moeten indienen.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, ja ja, hij is bij de heer Voorter bekend als het goed is.

De voorzitter: Is daar het dictum misschien alvast van te geven?

De heer Van Caldenberg (SP): Die heb ik zo even niet bij de hand, maar die kan worden aangeleverd.

De voorzitter: Hij komt, hij komt, hij komt, hij komt. Ja, ik heb hem nu. Ik lees hem even voor want hij komt nu rond begrijp ik, dus dat zal zo gebeuren. Motie 2478:

"constaterende dat:

er door diverse oorzaken en verschillende versies van de waarheid, grote afwijkingen in het budget voor het project Maaslijn zijn ontstaan;

overwegende dat:

- het college meldt dat de oorzaken van de budgettaire afwijkingen van voor haar termijn zijn;
- voormalig gedeputeerde Van der Broeck meldt dat de oorzaken van de budgettaire afwijkingen pas na zijn termijn zijn ontstaan;
- wij willen kunnen leren van de fouten in project Maaslijn en zo grote nieuwe budgettaire afwijkingen, in welke portefeuille dan ook, willen voorkomen;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren, om de wijze van ontstaan van de budgettaire afwijkingen, in het specifiek wie wanneer welke afspraken maakte die aan de afwijkingen ten grondslag liggen, te achterhalen en een advies voor het omgaan met deze situaties in de toekomst te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

Hij is ingediend, dat was denk ik een collegeverzoek om 1 of 2 minuten schorsing. Dat kan. Ik verzoek wel de mensen om echt in de buurt te blijven en niet nog een keer door het hele gebouw te wandelen, zodat ik u snel kan oproepen. De vergadering is even geschorst.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de beraadslagingen. Misschien is het goed om... U heeft al een gewijzigde motie 2478, die motie wordt nog iets aangepast, zal zodadelijk ook tekstueel worden verwerkt. Bij de overwegingen zal komen te staan, bij het 1^e gedachtestreepje 'het huidige college meldt dat' en dan blijft de zin hetzelfde. De 2^e overweging wordt 'het voormalig college meldt dat' en het verzoeken aan het college van Gedeputeerde Staten wordt 'verzoekt Provinciale Staten opdracht te geven aan de ZRK een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren' et cetera, et cetera. Dat zal het dictum worden en de overwegingen, wordt zodadelijk nog gewijzigd in een 2^e gewijzigde motie en het is gebruikelijk, de indiener heeft een toelichting gegeven, dat ik eerst de gelegenheid geef aan de

gedeputeerde om daarop te antwoorden en dan kunt u stemverklaringen aan de motie toevoegen. Eerst de gedeputeerde.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter, heb ik u net goed gehoord dat u zegt dat het gedachtestreepje is dat er opdracht wordt gegeven aan de ZRK?

De voorzitter: 'Verzoekt Provinciale Staten opdracht te geven aan de ZRK om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren', dat wordt het dictum van de motie.

De heer Housmans (PVV): Dan zullen ze nog een keer moeten gaan schorsen en nog een keer moeten gaan aanpassen. Wij kunnen als Staten geen opdrachten geven aan de ZRK, we kunnen een verzoek aan doen.

De voorzitter: 'Aan de Programmaraad' wordt dat, ja.

De heer Housmans (PVV): Oké, want dat 'Programmaraad' kan wel, maar die kan ook geen opdrachten geven aan de ZRK want die zijn zelfstandig bevoegd en die bepalen zelf wat ze onderzoeken. Dus het moet wel correct zijn.

De voorzitter: Ja. We zullen proberen dat dusdanig correct te hebben dat in ieder geval de bedoeling was om het via de ZRK te doen. Er wordt hier bij de Griffie grif geschreven, maar eerst even de reactie van de gedeputeerde.

Gedeputeerde Mackus: Ja, dank u wel voorzitter. Ik begin eerst met de motie en er zijn nog 2 vragen die openstaan. Dit huis kent eigenlijk 3 onafhankelijke onderzoeksgremia. Enerzijds de Statenonderzoeker die ter beschikking staat van uw Staten, concerncontroller en de ZRK die onderzoeken doen voor de Provincie Limburg. De concerncontroller is een wettelijke taak, een wettelijk statuut staat daarvoor. Ik lees u 2 artikelen voor. Artikel 3, Onafhankelijkheid: "Controllers hebben een onafhankelijke en onpartijdige positie binnen het Provinciale apparaat" en artikel 4, Onbevooroordeeld, integer en gedrags...: "Controllers zijn onbevooroordeeld en integer in hun functioneren". Ik denk, want uw vraag in uw motie is feitelijk door de concerncontroller al gedaan. Ik denk, als de heer Van Rey nog Statenlid zou zijn, hij zou opspringen en ik denk u terechtwijzen want dit is eigenlijk een onafhankelijk orgaan binnen de Provincie Limburg en u zegt: ja, die vertrouwen we eigenlijk niet. Dus op dat zeggen wij 1, het is volledig uitgevoerd wat u vraagt, dat staat in het feitenrelaas en 2, ontraden wij hem daarom ook omdat de concerncontroller dat al gedaan heeft.

De voorzitter: Ja, even een interruptie ook van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, respect voor het werk dat de concerncontroller gedaan heeft, maar wij constateren dat op basis van dat werk er nog steeds 2 verschillende lezingen zijn en daar moet helderheid over komen en dat is ook de reden waarom we hem willen indienen.

Gedeputeerde Mackus: Dat is een ander punt, maar wat ik u net in 1^e termijn ook gezegd heb, de heer Van der Broeck heeft het feitenrelaas gekregen en heeft aangegeven, ja, hij is het er misschien op punten niet mee eens. Vanuit de onpartijdige en onafhankelijke rol die de concerncontroller heeft,

heeft hij aangegeven: fijn, maar het zijn geen feiten die dit relaas veranderen. Het kunnen opinies zijn en context waarom toen iets gebeurd is, dat kan allemaal wel, maar feit blijft dat noch in een Gedeputeerde Statennota, noch in een Provinciale Statennota staat expliciet dat het risico opgenomen was en dat feit blijft overeind en daarmee heeft de concerncontroller, en nogmaals de heer Van Rey zou rechttop springen hierover, aangegeven dat dit geen, de opvatting, dat dit geen reden is tot het wijzigen van het feitenrelaas en daarom zeg ik u: die motie is uitgevoerd door iemand van een onpartijdig instituut, orgaan, dat wij ter beschikking hebben. Dus wij ontraden op dit punt ook uw motie.

Dank nog 2 vragen die overblijven. De heer Geraats vroeg nog naar de Vierpaardjes in relatie met de gemeente Venlo. Ik heb eigenlijk net al in de toezegging naar mevrouw Berghorst over hoe het risico gemitigeerd kan worden en de stand van zaken, waarbij wij hopen op korte termijn met lenW de eerste knoop te kunnen doorhakken. Daar kom ik, zodra het duidelijk is, ook in de mededelingen op terug en mevrouw Berghorst vroeg om een toezegging op het kader van de waterstofrein. Dat zegt ik u toe, maar ik ben wel even aan het kijken of we dat dan stroomlijnen met de informatie van de Burgertop of separaat.

De voorzitter: Dat mag separaat, daar gaat het niet om, het was meer om het verwachtingenmanagement van alle andere punten van de Burgertop niet in 1 keer...

Gedeputeerde Mackus: Wat ik in dit huis toezeg, lijkt het me toch verstandig dat we een mededeling maken over de waterstofrein in relatie tot de Maaslijn. Dat was mijn 2^e termijn voorzitter.

De voorzitter: Ja, dames en heren dat klopt. Even 2 zaken, wij gaan zoals te doen gebruikelijk zodadelijk eerst besluiten over het stuk zelf, dat blijft zo, en daarna de 2 moties en bij de 2^e motie, heeft u nog de gelegenheid om stemverklaringen af te leggen. Dat kunnen we voor de stemmingen doen, dat kunnen we ook nu doen, het is mij om het even. Eerst nog de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ik zou graag even een ordepunt willen maken want er werden net namen van ambtenaren genoemd, maar volgens mij is het goed gebruik dat we dat proberen te vermijden in een debat omdat die mensen zich hier niet kunnen verdedigen.

De voorzitter: Nee, het gaat over de concerncontroller. Ja, dat is helder. Wij zullen ambtshalve de naam schrappen en daar 'concerncontroller' in de notulen van maken, dat is bij dezen gebeurd. Ik doe het volgende. Ik breng in stemming zodadelijk eerst het Statenvoorstel en dan de moties en bij de 2^e motie krijgt u nog de gelegenheid stemverklaringen af te leggen. Akkoord? Dan gaan we het zo doen. Dan verzoek ik u weer plaats te nemen. Aan de orde is de besluitvorming over G-19-014, Statenvoorstel Vaststellen aanvullend krediet project Opwaardering Maaslijn, de brief van Gedeputeerde Staten van 14 mei jl. en dan gaat iedereen zitten en iedereen zit. Ik open de stemming bij dezen.

Ik sluit de stemming en kan constateren dat het stuk met algemene stemmen is aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik met u eerst bij motie 2477. De motie was overgenomen door het college, de vraag is of ik kan concluderen dat hij met algemene stemmen is aanvaard. Dan breng ik hem niet apart in stemming, maar doen we deze conclusie. Dat kunt u op deze wijze? Ja, dan kan ik concluderen dat 2477 met algemene stemmen is aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik met u bij de motie 2478, de 2^e gewijzigde, hij wordt nu ook uitgedeeld. Zijn daar nog fracties die een stemverklaring willen afleggen? Dat is in ieder geval de heer Heldens, dat is in ieder geval de heer Geraats. Dat zijn ze. Dan is het eerst de heer Heldens, dan de heer Geraats.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, als VVD willen we graag een stemverklaring afgeven omtrent de motie 2478. We begrijpen dat de SP samen met LOKAAL-LIMBURG deze motie indient, maar voorzitter wij vinden de motie eigenlijk dubbelop omdat het onderzoek in huis al gedaan is door een onafhankelijke controller en, kijk onderzoek is nooit verkeerd wordt wel eens gezegd, maar wij willen nu vooruitkijken, wij willen zoeken naar een oplossing en wij zien hier in het belang van de Maaslijn, in het belang van het besturen van onze Provincie, geen meerwaarde voor. Waar wij wel eventueel over zouden willen praten is, als het project helemaal is afgerond, hopelijk is dat eind 2023, dat we dan eens met zijn allen terug gaan kijken en kijken wat we van het hele proces kunnen leren, maar voor nu gas erop.

De voorzitter: Een stemverklaring van het CDA.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, voor ons is duidelijk dat we tegen deze motie zijn. Het is helder wat in het feitenrelaas staat, dat laat niets aan duidelijkheid te wensen over. Wij vinden, als je het goed leest, dat daarin heel erg helder is op welk moment de risico's groot waren van de budgetoverschrijdingen en wie op dat moment gedeputeerde was. Dus voor ons is het niet nodig, het feitenrelaas is helder en voor de rest inderdaad gas erop zoals ik al zei.

De voorzitter: Dan is de vraag wie het 1^e was, mevrouw Berghorst, een stemverklaring voor de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, wat voor de PvdA belangrijk is, is waarheidsvinding, wie spreekt de waarheid en wij denken niet dat dit onderzoek op deze manier dat boven tafel brengt en hoezeer ik ook graag een onderzoek wil naar waarheidsvinding, denk ik niet dat we dat hiermee krijgen en daarom zullen wij de motie niet kunnen steunen. Helaas.

De voorzitter: Dank u wel, een stemverklaring van D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Wij gaan ook de motie niet steunen omdat wij ook denken dat het feitenrelaas in principe afdoende is en we ons ook afvragen wat we verder nu met dit onderzoek zullen bereiken. Waar we wel iets in zien, is het voorstel dat de heer Heldens doet om aan het einde van het verhaal, als we de boel gerealiseerd hebben, nog eens een keer terug te kijken en dan te zien: wat kunnen we nou van het hele proces als Staten leren als we andere zaken gaan doen.

Ik wil nog een opmerking maken over de 2^e bullet bij de overwegingen. Ik vind het heel goed dat daar een naam wordt doorgehaald want ik vind dat die daar sowieso niet moet staan. Ik vraag me alleen af of het dan nu juist is dat je daar gaat zeggen dat het voormalige college daar iets anders schijnt te melden dan het huidige college. Die indruk heb ik nergens gekregen, dat het voormalige college daar iets anders over vindt.

De voorzitter: Dank u. Dat gezegd hebbende, stel ik voor de zaak in stemming te brengen. Iedereen zit op zijn of haar eigen plek. In stemming is motie 2478, 2^e gewijzigde motie, motie over de budgettaire afwijkingen project Maaslijn en het onafhankelijke onderzoek daarnaar en ik open de stemming bij dezen.

Ik sluit de stemming. De motie is verworpen met 30 stemmen tegen, 14 stemmen voor. Voor hebben gestemd 1 lid van het CDA, 4 GroenLinks, 4 SP, 2 Partij voor de Dieren en 2 LOKAAL-LIMBURG en 1 50PLUS en de overige hebben allen tegen gestemd. Aldus besloten.

Dat gezegd hebbende, is daarmee agendapunt 6 achter de rug.

7. Voorraadagenda

De voorzitter: Gaan we nu naar agendapunt 7. De voorraadagenda is vandaag niet aan de orde. Aldus.

8. Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: 8, moties vreemd aan de orde van de dag, zijn er vandaag niet.

9. Sluiting

De voorzitter: En kom ik met u bij agendapunt 9 en concludeer ik dat deze laatste reguliere vergadering onder het oude college, dat nu niemand daar meer zit, dat is toch wel op zich ook wel symbolisch, dat de laatste vergadering met het huidige college, dat iedereen daar zit, dat we aan het einde van die vergadering gekomen zijn en ik ga u nog verblijden met de mededeling dat er geen Chinees is en dat er alleen maar een borrel in de Grote Staat voor iedereen is, de nazit. Ik dank u voor uw komst. Ik sluit de vergadering en ik hoop u volgende week terug te zien op de 28^e voor de volgende vergadering, wederom om 10.00 uur. Aldus besloten, einde vergadering.

(Einde van de vergadering om 17.56 uur)

De notulen van de vergadering van 21 juni 2019 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 4 oktober 2019.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, waarnemend griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter